

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI

securitatea

STRICT SECRET

Nr. 2 (62) – 1983

securitatea

1983

Exemplar nr. 633

STRICT SECRET

Cuprins

* * *

Caracterul revoluționar profund novator al concepției secretarului general al partidului, comandantul nostru suprem, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, privind rolul organelor de securitate în apărarea valorilor fundamentale ale societății noastre socialiste — Tudor POSTELNICU, ministru secretar de stat și șef al Departamentului Securității Statului

pag.

4

IN SPRIJINUL INVĂȚĂMÎNTULUI DE SPECIALITATE

Direcții și forme de acțiune prin care se încearcă din exterior influențarea negativă a anumitor medii și categorii de persoane, cu scopul creării unor stări de nemulțumire sau de tensiune — documentar — colonel Mircea ȘTEFĂNESCU

10

Antiterorism

Mutații semnificative produse în anul 1982 în situația operativă antiteroristă. Sarcini și direcții de acțiune ale aparatului de securitate pentru prevenirea și combaterea oricăror fapte cu conținut terorist-diversionist pe teritoriul țării noastre — documentar — colonel Ștefan BLAGA și maior Nicolae TOMA

18

Pentru cadrele care indeplinesc sarcini de securitate în mediul rural

Contribuția subofițerilor de la posturile de miliție comunale la cunoașterea și prevenirea faptelor de natură să afecteze securitatea obiectivelor militare situate în zona localităților rurale — consultație — colonel Stelian CHELARIU

27

Modalități de folosire în munca de contraspionaj a informațiilor introduse pe calculator — consultație — lt. colonel Ion SOVU și lt. colonel Gheorghe BUNESCU

35

Metodologia pregătirii, desfășurării și conducerii acțiunilor de avertizare și punere în dezbatere publică — plan de dezbatere — colonel Mircea ONEA și căpitan Alexandru OLARU

43

Puncte de vedere

Categorii de urme ce trebuie să fie căutate și analizate în cazul săvârșirii de infracțiuni date în competența organelor de cercetare penală ale securității
lt. col. Constantin TEODOSIU 53

Activitatea organelor de contrainformații militare pentru sprijinirea permanentă a comandanților din unitățile Ministerului de Interne în vederea realizării unei munci eficiente de prevenire — maior Emil CHICINAS și căpitan Constantin AIOANEI 61

Informatică-documentare

Unele aspecte privind procesul de raționalizare a datelor și informațiilor din cartoteca generală documentară — maior Teodor BOGDAN și colonel Mihai ANDRONIC 67

CADRAN PROFESIONAL

„Planuri spulberate...” colonel Aurelian MORTOIU, lt. col. Gheorghe PREOTEASA și lt. col. Gavril ONICEAG 72

„Fața nevăzută a pașaportului” — căpitan Ion COBIANU și maior Gheorghe MIJA 76

Bibliografie la temele pentru pregătirea de specialitate a cadrelor de securitate (pentru convocările din anul 1983) 79

* * *

Publicația este editată în cadrul Centrului de informatică și documentare
Redactori : locotenent-colonel Dumitru DĂNĂU și maior Ana PĂUNA

„...Trebuie să se adopte o poziție combativă, intransigentă față de orice concepții retrograde, mistice, să se dea o ripostă hotărâtă oricăror manifestări de naționalism, șovinism, antisemitism și altor forme de manifestare a concepțiilor claselor exploataatoare, a concepțiilor reacționare.

Cu atât mai necesar este să se adopte o atitudine fermă acum, când pe plan internațional asistăm la o reactivare a celor mai reacționare forțe, a neofascismului. Aceste forțe încearcă să inițieze o nouă cruciadă antisocialistă și anticomunistă. Cercurile neofasciste și reacționare desfășoară o campanie intensă de dezinformare și ponegrire a țărilor socialiste, a socialismului în general. Această campanie este legată, de fapt, de intensificarea cursei înarmărilor, de politica de asuprire a țărilor în curs de dezvoltare. România nu a fost nici ea scutită de aceste campanii de ponegrire și dezinformare. Este necesar să respingem și să demascăm cu toată fermitatea activitatea acestor cercuri reacționare, neofasciste și revanșarde. Să nu uităm niciodată că cercurile reacționare, clasele exploataatoare au căutat întotdeauna să învrăjbească oamenii muncii de diferite naționalități pentru a-i putea asupri mai ușor și pe unii, și pe alții. Au încercat să învrăjbească și popoarele între ele pentru a le putea domina...

...Din păcate, aceste acțiuni de ponegrire, șovinite, antisemite mai găsesc ascultare, mai sînt unii oameni mai puțin formați sau care nu înțeleg bine dezvoltarea societății omenești, realitățile de azi și perspectivele de mâine, care cad sub influența acestei propagande a cercurilor reacționare. Desigur, o vină avem și noi, că nu sîntem activi și nu acționăm în mod corespunzător pentru a-i ajuta pe acești oameni să înțeleagă bine realitățile, să-și reamintească bine — sau pe cei mai tineri să-i facem să cunoască bine — ce au însemnat în trecut asuprirea de clasă și asuprirea națională, să înțeleagă bine ce mărețe realizări a cucerit poporul nostru în strînsă unitate, sub conducerea partidului nostru comunist, și să respingă orice asemenea acțiuni ale cercurilor reacționare și imperialiste...”

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Cuvîntarea la ședința comună
a consiliilor oamenilor muncii de
naționalitate maghiară și germană)

CARACTERUL REVOLUȚIONAR, PROFUND NOVATOR AL CONCEPȚIEI SECRETARULUI GENERAL AL PARTIDULUI, COMANDANTUL NOSTRU SUPREM, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, PRIVIND ROLUL ORGANELOR DE SECURITATE ÎN APĂRAREA VALORILOR FUNDAMENTALE ALE SOCIETĂȚII NOASTRE SOCIALISTE

TUDOR POSTELNICU

ministru secretar de stat

și șef al Departamentului Securității Statului

Întreaga activitate desfășurată de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în fruntea partidului și statului reprezintă un inegalabil model de îmbinare a teoriei cu practica. Gândirea revoluționară a secretarului general al partidului nostru impresionează prin multilateralitate și profunzime, prin creativitate și dinamism, printr-o excepțională capacitate de surprindere a noului, de elaborare și aplicare în viață a unor căi și metode originale, novatoare pentru soluționarea problemelor complexe ale dezvoltării patriei noastre pe calea socialismului și comunismului, pentru rezolvarea în interesul popoarelor a problemelor cu care se confruntă lumea contemporană. Nu există domeniu al teoriei și practicii revoluționare în care să nu fie materializat geniul creator al tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, să nu fie cuprinse strălucirile sale contribuții, valori inestimabile prin care se îmbogățește tezaurul ideologic și politic al partidului nostru, al mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Calitățile de gânditor revoluționar și de eminent conducător politic ale tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU se remarcă în mod strălucit și în elaborarea concepției sale de largă cuprindere și profundă originalitate asupra apărării valorilor fundamentale ale socialismului, a rolului ce revine organelor de securitate în acest domeniu important de activitate. Elaborarea și aplicarea în viață a acestei concepții evidențiază cu

pregnanță grija deosebită pe care comandantul suprem o acordă salvagărdării cuceririlor revoluționare ale poporului român, apărării și consolidării independenței și suveranității naționale, creării tuturor condițiilor pentru ca oamenii muncii să se poată consacra în pace și liniște operei de edificare a socialismului.

Concepția tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU privind rolul ce revine organelor de securitate în apărarea cu vigilență și fermitate a orînduirii sociale și de stat, a tuturor valorilor făurite de poporul român, are ca fundament teoretic studierea și înțelegerea legităților generale ale edificării noii orînduiri, a condițiilor complexe în care s-a desfășurat și se desfășoară procesul revoluționar din țara noastră.

Generalizînd experiența acumulată de partidul nostru, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU sublinia faptul că : „...odată instaurată puterea maselor populare, a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, din momentul în care poporul devine pentru prima dată stăpîn pe destinele sale, el trebuie — dacă dorește să asigure mersul înainte al revoluției și făurirea noii orînduiri — să-și creeze și organele proprii ale puterii de stat, începînd cu armata, cu organele de securitate, cu întregul aparat de stat... Numai pe această cale se poate construi o nouă orînduire socială !“ *).

Pentru înțelegerea condițiilor în care își desfășoară activitatea organele de securitate, precum și pentru stabilirea direcțiilor principale în care trebuie să acționeze, au o excepțională valoare teoretică și practică analizele de mare profunzime făcute de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU asupra evoluției complexe și contradictorii a situației internaționale, îndeosebi tezele și concluziile formulate în magistralul Raport la Conferința Națională din decembrie 1982.

Secretarul general al partidului atrage atenția asupra faptului că, în ultimii ani, în viața mondială are loc o reactivare, în diferite state, a forțelor reacționare, neofasciste, se intensifică manifestările naționaliste și șovine, devin mai numeroase și tot mai periculoase acțiunile teroriste, a căpătat o amploare nemaiîntîlnită activitatea de dezinformare, de manipulare ideologică și psihologică a maselor. Devin tot mai insolente și mai brutale acțiunile prin care se urmărește destabilizarea situației politice și economice din anumite țări și zone, încălcarea suveranității naționale și amestecul în treburile interne ale statelor și popoarelor.

Toate aceste manifestări au loc pe fondul și ca urmare a intensificării crizei mondiale și a crizei politico-morale și ideologice a lumii

*) NICOLAE CEAUȘESCU : România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. IX, Ed. politică, Buc. 1974.

capitaliste, a agravării situației internaționale, a manifestării tot mai puternice a politicii de forță și dictat, a creșterii pericolului de război.

În cadrul acestor manifestări, puse la cale de forțele cele mai ostile ale reacțiunii internaționale, un loc important îl ocupă acțiunile desfășurate împotriva țărilor socialiste, specularea cu abilitate de către propaganda imperialistă a unor greșeli sau a unor greutăți din anumite state socialiste.

„Se poate spune — precizează secretarul general al partidului — că asistăm la o intensificare generală a activității antisocialiste și anti-comuniste, ca o parte componentă a intensificării cursei înarmărilor, a îngrădirii libertăților și drepturilor democratice, a încălcării independenței și suveranității diferitelor state“ *).

Constituind o direcție strategică principală a politicii promovată de cercurile imperialiste, activitatea de subminare a țărilor socialiste este dusă printr-o gamă largă de mijloace, din ce în ce mai rafinate. În acest scop sînt folosite la maximum posturile de radio reacționare, diferitele grupări fasciste, naționalist-iredentiste, se caută a fi atrași transfugi aflați peste hotare sau anumite elemente declasate, descompuse din interiorul țării, care — așa cum arăta tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — sînt gata ca pentru un pumn de arginți să-și trădeze patria, să se pună în slujba dușmanilor poporului nostru.

Evidențiind substratul profund ostil și pericolozitatea unor asemenea fapte, comandantul nostru suprem a trasat organelor securității statului sarcina ca, cu sprijinul larg al cetățenilor, să le dea o ripostă fermă și hotărîtă, să fie necruțătoare cu toți cei care se pun în slujba dușmanilor țării, trădează interesele poporului și patria.

Partidul și poporul nostru, organele securității statului nu au avut și nu vor avea niciodată o atitudine pasivă față de propaganda burgheză reacționară, de concepțiile străine de orice fel, de acțiunile puse la cale de elementele dușmănoase. Nu am avut și nu putem avea o atitudine de pasivitate dat fiind faptul că asemenea manifestări pun în pericol interesele supreme ale partidului și statului, lezează dreptul și voința poporului român de a fi pe deplin stăpîn în țara sa, de a dispune de valorile materiale și spirituale care îi aparțin și pe care le îmbogățește zi de zi, prin munca sa creatoare, de a-și făuri liber destinul și viitorul său fericit.

Unul din comandamentele majore de ordin strategic și tactic fundamentat de secretarul general al partidului este acela că, pentru a-și

*) NICOLAE CEAUȘESCU : Raport la Conferința Națională a P.C.R. (16—18 decembrie 1982), Ed. politică, Buc. 1982.

îndeplini misiunile de mare răspundere ce le revin în societate, organele de securitate trebuie să se afle permanent în ofensivă, pentru a nu permite în nici un moment și în nici o împrejurare elementelor dușmănoase, agenților serviciilor de spionaj să lovească în interesele statului și ale poporului nostru.

Promovarea spiritului ofensiv în munca de securitate necesită curaj și îndrăzneală, intuiție și discernământ, capacitate de previziune, de anticipare a intențiilor și acțiunilor puse la cale de elementele dușmănoase. Toate acestea trebuie să se bazeze însă pe un înalt nivel de competență și profesionalitate, pe o temeinică pregătire politico-ideologică, științifică și de specialitate. Tocmai în raport cu asemenea cerințe sublinia comandantul nostru suprem faptul că : „Munca de securitate și miliție, munca în domeniul criminalității trebuie să se bazeze pe o concepție clară, științifică, pe o însușire temeinică a cunoștințelor de specialitate“ *).

Pornind de la aceste prețioase indicații ale secretarului general al partidului, de la înseși tezele fundamentale ale concepției sale științifice și revoluționare referitoare la munca organelor de securitate, avem datoria să acționăm cu și mai multă perseverență pentru perfecționarea pregătirii tuturor lucrătorilor noștri, astfel încît să se asigure un fundament științific acțiunilor pe care le inițiază, precum și un neîntrerupt ascendent asupra dușmanului, nu numai în ce privește scopul urmărit, ci și sub aspect concepțional, al spiritului de prevedere.

O linie directoare pentru întreaga activitate a organelor de securitate o constituie indicația și ordinul comandantului suprem de a ține permanent seama de schimbările care au avut loc în societatea noastră, de noile evoluții și tendințe ale situației internaționale, de a raporta formele și metodele de muncă la aceste schimbări. Prin însăși esența și rolul său, munca de securitate trebuie să fie mereu implementată în actualitate și să aibă, în același timp, proiecții în viitor. Aceasta constituie o condiție esențială a stabilirii obiectivelor și direcțiilor de acțiune, a folosirii eficiente a forțelor și mijloacelor de care dispunem, a îndeplinirii cu succes a misiunilor care ne stau în față.

Grație transformărilor revoluționare profunde care au avut loc în viața economico-socială a țării, politiciii înțelepte și clarvăzătoare a partidului — însușită și aplicată în viață cu entuziasm și devotament de către întregul popor —, orînduirea socială și de stat din țara noastră este deplin consolidată și puternică, și nu există forțe în lume care s-o poată clinti, să

*) NICOLAE CEAUȘESCU : Cuvîntare la Adunarea activului de partid și a cadrelor de conducere din Ministerul de Interne din 23 decembrie 1976 (Scînteia din 24.XII.1976).

oprească mersul ascendent și victorios al patriei pe calea socialismului și comunismului.

Unitatea de nezdruccinat a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, reprezintă tocmai acea forță de granit care asigură trăinicia orînduirii socialiste făurită în România, pavăza de netrecut de care se lovesc și se vor lovi orice acțiuni potrivnice.

Ținînd seama de aceste realități, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a fundamentat conceptul potrivit căruia apărarea securității statului, a tuturor cuceririlor revoluționare este înainte de toate o sarcină și un atribut al poporului, sub conducerea permanentă a partidului. Ca organe speciale ale partidului și statului, organele de securitate au datoria ca în întreaga lor activitate să se sprijine pe masele populare, să extindă conlucrarea cu organisme democratice ale oamenilor muncii, aceasta constituind unul din factorii cei mai importanți ai îndeplinirii cu succes a sarcinilor și misiunilor care le stau în față.

În raport cu condițiile actuale, organele de securitate trebuie să-și direcționeze în primul rînd activitatea pentru prevenirea și contracararea acțiunilor forțelor și cercurilor reacționare din exterior, să ia măsuri pentru a împiedica pătrunderea în țara noastră a oricăror influențe și agenți ai acestor forțe.

Secretarul general al partidului, comandantul nostru suprem a subliniat în repetate rînduri faptul că întărirea vigilenței și fermității revoluționare constituie una din legile fundamentale ale activității organelor de securitate, că nu trebuie să admitem ca nici un moment să-și facă loc în munca noastră automulțumirea, tocirea spiritului militant, combativ. Este necesar deci să promovăm în întreaga noastră activitate spiritul de vigilență și fermitate ca trăsături de conștiință și de comportament ale tuturor lucrătorilor, ca principii și norme de muncă, de la care să nu admitem nici un fel de abateri, oricît de mici sau de neimportante ar părea la un moment dat. În practică, aceasta înseamnă o preocupare sporită pentru compartimentarea și secretizarea muncii, pentru apărarea cu grijă deosebită și cu fermitate a secretului de stat, în primul rînd în propria noastră activitate, dar și în toate celelalte domenii unde organele de securitate sînt investite prin lege să vegheze la păstrarea secretului, la protejarea tuturor valorilor materiale și spirituale făurite de poporul român.

Aceeași importanță trebuie acordată prevenirii cu fermitate a oricăror acțiuni ostile, pornind de la faptul că, în domeniul apărării securității statului, acest principiu de muncă are valoarea unui postulat fundamental, date fiind valorile sociale și politice pe care sîntem investiți

să le apărăm și, în același timp, consecințele grave care pot fi generate în cazul când, datorită lipsei noastre de vigilență și de fermitate, unele acte puse la cale de elementele dușmănoase nu ar fi prevenite.

Traducînd în viață indicațiile și orientările trasate de comandantul nostru suprem, avem datoria să veghem cu hotărîre la întărirea legalității socialiste, la respectarea legilor țării, să aplicăm neabătut acest principiu fundamental în propria noastră activitate, să luăm măsuri ferme ca nimeni să nu fie pedepsit și să sufere pe nedrept, pentru ca nici o persoană care încalcă legea, care lovește în interesele statului și ale poporului să nu rămînă nepedepsită.

În viziunea comandantului suprem, rolul organelor de securitate în apărarea valorilor fundamentale ale societății noastre este accentuat și amplificat în condițiile războiului întregului popor pentru apărarea patriei, când, ca forțe luptătoare ale sistemului național de apărare, au de îndeplinit sarcini specifice, de primă urgență. În acest spirit, este o datorie de onoare pentru organele de securitate de a-și ridica și din acest punct de vedere nivelul de pregătire și de luptă, de a contribui — împreună cu organele Ministerului de Interne și în cooperare cu Ministerul Apărării Naționale — la pregătirea și instruirea în comun a celorlalte forțe participante la apărarea patriei.

Relevînd uriașa capacitate umană, științifică, culturală și de luptă a forțelor armate ale Republicii Socialiste România — din care, se înțelege, fac parte și organele și unitățile Departamentului Securității Statului —, comandantul suprem a formulat cerința afirmării mai active a cadrelor militare „la activitatea politică, să devină activiști ai partidului și statului în domeniul economic, politico-educativ“, „la înfăptuirea în viață a politicii interne și externe a partidului“, fapt care „va contribui și mai mult la legătura și unitatea între popor și armată, va spori spiritul de răspundere al militarilor, deci va întări forța de luptă și apărare a poporului nostru“ *).

Iată de ce constituie un act de conștiință politică, de patriotism și angajare militantă hotărîrea aparatului de securitate de a aplica neabătut în viață și muncă concepția revoluționară și ordinele comandantului suprem, îndeplinindu-și cu devotament și abnegație datoria sacră de a apăra ca pe lumina ochilor interesele supreme ale patriei și poporului, independența și suveranitatea națională a țării.

*) NICOLAE CEAUȘESCU : Cuvîntare la convocarea-bilanț a activului cadrelor de bază ale armatei din 4 martie 1983, (Scînteia din 5 martie 1983).

ÎN SPRIJINUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DE SPECIALITATE

**Direcții și forme de acțiune
prin care se încearcă din
exterior influențarea
negativă a anumitor medii
și categorii de persoane,
cu scopul creării unor stări de
nemulțumire sau de tensiune**

— documentar —

În magistralul raport prezentat la Conferința Națională a P.C.R., secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, sublinia că: „...în ultimii ani, în viața mondială are loc o reactivare, în diferite state, a forțelor reacționare, neofasciste, se intensifică manifestările șoviniste, rasiste, antisemite și teroriste. Se desfășoară o largă activitate de dezinformare a opiniei publice și de justificare a politici de încordare, de înarmări, de încălcare a drepturilor și libertăților maselor largi populare, a independenței naționale a popoarelor...

...Se poate spune că asistăm la o intensificare generală a activității antisocialiste și anticomuniste ca o parte componentă a intensificării cursei înarmărilor, a îngrădirii libertăților și drepturilor democratice, a încălcării independenței și suveranității diferitelor state“.

În contextul agravării situației politice internaționale, al imixtiunii brutale în treburile interne ale țărilor socialiste, al escaladării practicilor războiului psihologic, cercurile reacționare și serviciile de spionaj au declanșat o adevărată ofensivă împotriva țării noastre, pe un front larg, angrenând la acțiuni ostile forțe sporite, ce cuprind cercuri guvernamentale, organizații internaționale, centre de propagandă diversionistă, organe de presă etc.

I. Acțiuni dușmănoase desfășurate împotriva țării noastre de cercuri și organizații reacționare din străinătate

1. Date verificate, obținute în procesul urmăririi informativ-operative a unor cadre și agenți de spionaj care acționează împotriva țării noastre sub acoperire de diplomați, ziariști, comercianți ori reprezentanți de firme, lectori, doctoranzi, studenți, turiști ori vizitatori la rude, atestă cu pregnanță că R. S. România ocupă un loc important în planurile strategice ale serviciilor de spionaj, obținerea de informații cu caracter secret din toate domeniile de activitate continuând să fie principalul scop al activităților lor dușmănoase.

Sînt însă tot mai frecvente cazurile în care asemenea elemente, acționînd sub îndrumarea și în strînsă legătură cu rezidenturile de spionaj din ambasade, sînt preocupate atît de obținerea de date care să fie folosite de presă și unele posturi de radio reacționare din Occident în propaganda ostilă vizînd lezarea directă a intereselor țării noastre pe plan extern, cît și de a iniția acțiuni de subminare politică și diversiune ideologică, de denigrare a realităților din țara noastră și de racolare a unor cetățeni români în scopul instigării lor la acțiuni de nesupunere față de autoritatea de stat ori la emigrare.

Deosebit de active pe această linie s-au dovedit a fi cadrele și agenții serviciilor de spionaj american, francez și englez care, folosind diverse acoperiri, au manifestat preocupare constantă de a-și crea legături în rîndul unor elemente cu concepții ostile, naționalist-iredentiste ori mistice și le-au instigat deschis la acțiuni împotriva statului promițîndu-le sprijin material și moral. S-a urmărit, de asemenea, racolarea unor persoane din cercurile intelectuale pe care, sub acoperirea unor activități pseudo-științifice în cadrul sectei „Meditația transcendențială”, să le determine la activități potrivnice statului ori să le exploateze informativ.

2. În angrenajul propagandei diversioniste îndreptate împotriva țării noastre, postul de radio „Europa liberă” a continuat să constituie un promotor al războiului ideologic, programele difuzate avînd un caracter din ce în ce mai agresiv și instigator, vizînd toate domeniile și valorile social-politice din România. Această oficiu folosește tot mai intens o gamă largă de mijloace de informare, realizînd un schimb sistematic de date și informații cu organe de presă, edituri și centre culturale din Occident, pe care le antrenează la acțiuni de propagandă denigratoare cu privire la realitățile social-politice din țara noastră.

Emisiunile posturilor de radio „B.B.C.”, „Vocea Americii” și „Deutsche Welle” au fost încorporate total în campania propagandistică antiromânească, de mistificare și ponegrire a realităților social-politice din țara noastră, acționînd în baza orientărilor și tematicilor stabilite de administrația americană. În cadrul preocupărilor pentru dezvoltarea și diversificarea mijloacelor de propagandă în Europa, C.I.A. și alte centre reacționare au înființat, în anul 1982, așa-zisul post liber „Radio Univers” în Franța și „Societatea pentru apărarea drepturilor omului în țările din Europa răsăriteană”, ca instrumente de susținere și încurajare a acți-

unilor protestatare ale elementelor ce se consideră frustrate de drepturi în țările socialiste.

3. Prin virulența, intensitatea și periculozitatea acțiunilor întreprinse, se detașează cele 315 organizații și grupări, constituite de emigrația maghiară în S.U.A., Australia, Canada, R.F. Germania, Belgia, Franța, Austria, Anglia și Italia, majoritatea acestora desfășurând activități cu caracter iredentist îndreptate împotriva României.

Folosind mijloacele de propagandă de care dispun — 35 publicații, posturi și emisiuni de radio — organizațiile maghiare, îndeosebi „Comitetul pentru drepturile omului în România“, „Comitetul pentru independența Transilvaniei“, „Uniunea mondială ardeleană“, toate din S.U.A., „Congresul european al maghiarilor liberi“ din R.F. Germania, „Mișcarea pentru independența Transilvaniei“, din Anglia și altele inițiază acțiuni unitare, sistematice, de o amploare și agresivitate fără precedent, urmărind determinarea unor factori de decizie din guverne, parlamente, organe și organisme internaționale să acționeze împotriva intereselor românești în străinătate și să susțină tezele revizioniste cu privire la Transilvania.

Acțiunile puse la cale de iredentiști din emigrația maghiară sînt instigate și sprijinite moral și material de servicii de spionaj, de cercuri reacționare, oficialități din diferite state, inclusiv din R. P. Ungară.

În R.P. Ungară sînt editate tot mai multe materiale cu caracter istoric, etnografic, literar, folcloric etc., în care se fac aprecieri denaturate, se susțin teorii contrare adevărului cu privire la istoria poporului român, continuitatea în actualele teritorii, momente și evenimente deosebite în existența sa, ori sînt abordate astfel de probleme de pe poziții vădit revizionist-iredentiste. În publicații periodice și cotidiene centrale, la posturile de radio și televiziune se fac referiri la pretinsa „deznaționalizare și asimilare forțată a maghiarilor“ din țara noastră, se deplînge soarta acestora și este denigrat modul de rezolvare a problemei naționale.

Cu preocupări de propagare a unor asemenea idei și de incitare la acțiuni ostile au fost depistați și numeroși cetățeni din R.P. Ungară veniți în vizită la noi în țară.

4. În condițiile intensificării pe plan mondial a acțiunilor de denigrare și calomniere a statelor socialiste, religia a devenit un aliat de nădejde al subversiunii, un pretext și mijloc de amestec în treburile interne ale acestor țări.

În Occident au fost create sau reactivate în ultimii ani o serie de centre și organizații religioase, multe dintre ele finanțate și coordonate direct de către serviciile de spionaj imperialiste, cu scopul de a submina ideologic și a afecta climatul politic din țările socialiste, inclusiv din țara noastră.

Scopul subversiv al activității multora dintre organizațiile și centrele religioase din străinătate apare evident din înseși denumirile lor: „Evangheliismul subteran internațional“, „Isus pentru lumea comunistă“, „Acțiunea de ajutorare a bisericii martire“, „Cruciada creștină anticomunistă“, „Centrul pentru studierea religiilor și comunismului din țările socialiste“ etc.

Invocînd așa-zisa lipsă de drepturi și libertăți religioase, organizațiile cultice și cercurile reacționare din străinătate acționează tot mai diversificat și mai virulent pentru destabilizarea sistemului politic din țara noastră și discreditarea acestuia pe plan internațional.

În acest sens :

- desfășoară activități clandestine, vizînd reorganizarea pe țară a unor culte și secte, sau de înființare a noi grupări anarhice cu caracter nociv și ostil ;

- încearcă să introducă în țară, pe căi ilegale, cantități însemnate de materiale mistico-religioase și cu conținut ostil ;

- instigă la acțiuni protestatare pentru preținse încălcări ale unor drepturi și libertăți religioase ;

- inspiră și încurajează acțiuni naționalist-iredentiste (în cadrul activității cultului romano-catolic) ;

- acordă ajutoare materiale anumitor elemente cultice și sectante din țară, în vederea menținerii sub influență și a determinării lor de a întreprinde acțiuni potrivnice intereselor statului ;

- încearcă să influențeze negativ personalități politice, cercuri și medii din străinătate, prin acreditarea ideii că în țara noastră nu ar exista drepturi și libertăți religioase, determinîndu-le să se solidarizeze cu elemente nemulțumite sau recalcitrante din țară, pentru a se crea situații de natură să compromită prestigiul internațional al R. S. România.

Un rol important în cadrul acestor acțiuni îl deține și Vaticanul care, prin încercările repetate de readucere în actualitate a problemei bisericii greco-catolice, precum și prin sprijinirea unor instituții religioase catolice, se amestecă direct în treburile interne ale statului român.

De asemenea, unele posturi de radio din Occident, între care „Monte Carlo“, „Vocea Speranței“, „Vaticanul“ și altele preiau în emisiunile lor date și aspecte cu privire la pretinsa lipsă de drepturi și libertăți religioase din țara noastră, instigînd în mod curent la emigrare, precum și la acțiuni protestatare cu caracter ostil.

5. Concomitent cu intensificarea activității ostile țării noastre, desfășurate de cercuri reacționare și servicii de spionaj, în ultimii ani s-a înregistrat reactivarea și folosirea tot mai intensă a unor grupări și elemente deosebit de virulente din cadrul emigrației române.

Un număr tot mai mare de foști cetățeni români, stabiliți legal sau ilegal în exterior, au fost angrenați de serviciile de spionaj în activități potrivnice intereselor statului român, care constau în acțiuni concrete de culegere de informații dar și de propagandă ori îndoctrinare cu concepții ostile, mistico-religioase, naționalist-șovine și iredentiste, în special a rudelor și legăturilor lor din țară.

Una din direcțiile principale în care serviciile de informații și contrainformații străine folosesc elementele ostile din rîndul foștilor cetățeni români o constituie stabilirea obiectivelor, sarcinilor, metodelor și mijloacelor utilizate în activitatea lor de organele de securitate.

Reactivarea și relansarea la nivelul factorilor de decizie din principalele state capitaliste a propagandei și luptei anticomuniste au avut un efect direct, stimulator asupra organizațiilor, grupărilor și elementelor dușmănoase din cadrul emigrației originare din România, folosite ca masă de manevră în acțiuni potrivnice țării noastre. În afara grupărilor le-

gionare simiste și antisimiste, în străinătate activează peste 40 organizații ale emigrației române, care desfășoară activități potrivnice țării noastre, precum și 33 comunități și grupări religioase conduse de elemente ostile sau aflate sub influența unor asemenea persoane.

La îndemnul și cu sprijinul multilateral al cercurilor interesate, unii exponenți ai emigrației reacționare au reluat, în forme noi, ideea unirii într-un singur front a celor mai dușmănoase grupări și elemente (din rîndul legionarilor, membrilor fostelor partide burghezo-moșierești, foștilor condamnați pentru infracțiuni contra securității statului) și acționează pentru regrouparea emigrației într-o singură organizație, care să servească scopurilor urmărite de serviciile de spionaj. Sînt elocvente în acest sens încercările unor exponenți ai emigrației, puși în slujba CIA, de a organiza un „Congres mondial al românilor“ și de a constitui așa-zisa „Federație a românilor din exil“, în fruntea cărora să impună elemente care au aparținut partidelor burgheze sau aflate în anturajul fostului monarh.

Fără a renunța la vechile forme și metode de activitate, legionarii din Franța, R. F. Germania, S.U.A. și Canada sînt tot mai preocupați de inițierea unor acțiuni ce vizează reactivarea unor elemente cu trecut legionar, încercări de creare în țară de nuclee clandestine care, potrivit intențiilor lor, să fie în măsură să acționeze pentru realizarea unor scopuri fanatice. În acest sens, tipăresc numeroase broșuri, publicații, manifeste și alte scrieri cu conținut legionar, pe care încearcă să le introducă în țară prin diferite mijloace, instigă la emigrare, contactează cetățeni români care se deplasează în străinătate, în scopul influențării lor ostile și atragerii la activitate legionară, pentru revitalizarea organizației.

Stimulate de reactivarea cercurilor fasciste și neofasciste din Occident și de amplificarea diversiunii ideologice cu conținut anticomunist, grupările legionare din străinătate sînt preocupate de refacerea organizatorică a fostei legiuni, elaborînd în acest sens „Statutul mișcării legionare“, al cărei element de noutate este principiul „prosperității“ tuturor conlocuitorilor, fără deosebire de credință religioasă, origine etnică sau grupare socială.

În dorința de a atrage noi elemente cu pregătire superioară din cadrul emigrației române, s-a creat, la Freiburg în R. F. Germania, un așa-zis „Cerc de studii social-creștin“, alcătuit din legionari, care ar avea ca sarcină „prospectarea modalităților de resurrecție a unui nou stat și a unei noi societăți românești“. În viziunea lor utopică își fac loc preocupări de elaborare a unor documente programatice cu privire la „activitatea și principiile de guvernare ale organizației legionare în România de mîine“.

Unii membri ai fostelor partide burghezo-moșierești sînt preocupați de găsirea unor noi formule organizatorice. Astfel, anul trecut, membri ai fostului P.N.Ț., stabiliți în Franța, au constituit așa-zisul „P.N.Ț. în exil“, avîndu-l ca secretar general pe Ionițoiu Cicerone, jurist, plecat din țară în 1978. Acesta a dat publicității două comunicate în care susține necesitatea înființării acestui organism și apelează la membrii fostului

P.N.Ț. din emigrație, mobilizându-i să susțină „lupta împotriva orînduirii socialiste din România“, ca adevărați „continuatori ai idealurilor național-tărăniste“.

Tot în Franța desfășoară activitate ostilă țării noastre și foști condamnați pentru infracțiuni contra securității statului, constituind „Asociația foștilor deținuți politici“. Aceștia, ca și membrii „Ligii pentru apărarea drepturilor omului în România“ și „Federației românilor liberi“ trimit scrisori și memorii unor personalități politice, posturi de radio, guverne occidentale și organizații internaționale, pe tema pretensei nerespectări a drepturilor și libertăților cetățenești în România. Sub același pretext, activează, în S.U.A., „Comitetul pentru reîntregirea familiilor“, „Comitetul Adevărul despre România“, iar în R. F. Germania „Comitetul pentru eliberarea fiilor, fraților și părinților lor din România“, desfășurînd o intensă propagandă antiromânească, de incitare la emigrare, inclusiv prin organizarea de acțiuni menite să atragă atenția asupra unor rude și legături din țară, care au depus cereri de emigrare.

Activitățile inițiate de grupările respective sînt amplificate și mistificate ulterior, pentru denigrarea realităților din țara noastră, de către organizații ca „Amnesty International“, „Liga mondială anticomunistă“, comitetele pentru drepturile omului din mai multe țări occidentale, diferite cercuri cultice, precum și de posturile de radio reacționare.

Unii scriitori din emigrația română, care au activat în organizația legionară, ori au fost condamnați pentru infracțiuni contra securității statului, precum și alții fără asemenea antecedente, au pus bazele unor organizații cu scopul vădit de a instiga la acțiuni ostile oameni de litere și artă din țara noastră. Între acestea se remarcă grupările autointitulate „Comitetul intelectualilor pentru o Europă a libertăților“ („C.I.E.L.“), „Fundația pentru întrajutorarea intelectualilor din Europa“, „Fundația Carol I“, toate din Franța, „Uniunea artiștilor români liberi“ din R.F. Germania și altele.

Evoluția situației operative relevă faptul că în anul 1982 s-a înregistrat o escaladare a agresivității cercurilor imperialiste, a serviciilor de spionaj și a organizațiilor dușmănoase din străinătate, trecerea la forme secrete, ascunse ale unor activități ostile, concomitent cu oficializarea altora, prin declanșarea de acțiuni dușmănoase fățișe, vizînd destabilizarea situației din țările socialiste, inclusiv din România.

Toate activitățile dușmănoase din exterior vizează în mod direct subminarea sistemului, instituțiilor și valorilor politice, sociale, culturale, economice și morale fundamentale ale orînduirii noastre socialiste, înfăptuirile revoluționare ale poporului român în cele mai importante domenii de activitate, independența, suveranitatea și integritatea teritorială a țării.

În esență, acțiunile ostile ale cercurilor, organizațiilor și grupărilor reacționare din străinătate se îndreaptă în următoarele direcții principale :

a) Încercări de contestare a valorilor fundamentale ale revoluției și construcției socialiste din R. S . România. Exploatând datele și informațiile culese de diverși emisari, declarațiile tendențioase ale unor transfugi, precum și unele stări de lucruri negative ce se mai manifestă în anumite sectoare de activitate, cercurile și grupările reacționare din străinătate neagă tot ceea ce este valoros în țara noastră, atacă proprietatea socialistă, industrializarea, denigrează realitățile cu privire la nivelul de trai, învățământul și activitatea cultural-educativă, contestând superioritatea orînduirii socialiste.

b) Falsificarea adevărului istoric cu privire la formarea și continuitatea poporului român și despre legitimitatea apartenenței la România a unor străvechi teritorii românești.

c) Diminuarea rolului istoric al P.C.R. în viața poporului român și a contribuției sale hotărîtoare la îndeplinirea idealurilor de libertate națională și socială, de independență și suveranitate.

d) Prezentarea deformată, diversionistă a problemei drepturilor omului și incitarea, sub acest pretext, la acțiuni turbulente așa-zis protestatare, de natură să afecteze climatul politic din țară. Sînt invocate în acest sens pretense persecuții religioase, așa-zisa lipsă de drepturi pentru naționalitățile conlocuitoare, nerespectarea „dreptului“ la emigrare, tratamentul inuman la care ar fi supuși „deținuții politici“ etc.

e) Propagarea unor teorii și practici fasciste, reacționare, mistice sau cosmo-polite, de natură să provoace incertitudini față de justetea unor măsuri luate de partid și eficiența lor, lansarea de zvonuri alarmiste, în scopul provocării și amplificării unor nemulțumiri sau al creării unor stări de spirit necorespunzătoare etc.

II. Efectele pe plan intern ale propagandei reacționare antiromânești desfășurate în străinătate

Consecințele instigării la acțiuni ostile a unor categorii diverse de persoane din țară se materializează în forme de manifestare dușmănoasă foarte variate :

◆ *Comentarii negative* la adresa orînduirii noastre socialiste, pe fondul aprecierilor denigratoare și al știrilor provocatoare audiate la posturile de radio străine.

◆ *Acțiuni anarhice, așa-zis protestatare*, cu caracter turbulent, inițiate în scop de șantaj, de către elemente declasate, aventuriere, lipsite de patriotism, care, pentru a obține aprobarea plecării definitive din țară sau soluționarea altor probleme personale, amenință cu greva foamei,

manifestări violente, trimiterea unor memorii de protest la organisme internaționale, personalități politice sau posturi de radio străine.

◆ *Acțiuni revendicative directe, sub pretextul așa-ziselor discriminări pe criteriul naționalității, preocupări și manifestări naționalist-iredentiste și șoviniste, îndeosebi la unii intelectuali din rîndul naționalităților conlocuitoare.*

◆ *Preocupări ale unor persoane, îndeosebi din rîndul celor care au activat în fostele partide burghezo-moșierești, de a susține „necesitatea” pluralității de partide și a înființării unor grupări de „opozitie”.*

◆ *Difuzarea de înscrisuri cu conținut dușmănos și de instigare la acțiuni violente, cu caracter turbulent.*

◆ *Culegerea de informații denigratoare cu privire la realitățile social-politice și economice din țara noastră care să poată fi exploatate în propaganda antiromânească din străinătate.*

◆ *Introducerea în țară a unor materiale cu caracter fascist, naționalist-iredentist, de propagandă împotriva orînduirii socialiste sau cu conținut mistic-ostil.*

◆ *Elaborarea și trimiterea în străinătate a unor scrieri literar-artistice, istorice, memorialistice sau de altă natură, în care sînt abordate de pe poziții reacționare probleme ale revoluției și construcției socialiste, momente cruciale din istoria poporului român, realizările țării noastre în anii socialismului etc.*

◆ *Amplificarea fenomenului emigraționist prin rămînerea ilegală în străinătate, trecerea frauduloasă a frontierei, inclusiv prin forță și creșterea numărului celor care solicită plecarea definitivă din țară.*

◆ *Crearea de disidențe în rîndul cultelor și sectelor existente și constituirea de noi grupări religioase, necunoscute pînă în prezent în țara noastră. În acest context, se încearcă inventarea de „persecuții politice” împotriva unor persoane, pe motivul credinței, urmărindu-se astfel includerea problemei în sfera luptei ideologice.*

Colonel Mircea ȘTEFĂNESCU

Mutații semnificative produse în anul 1982 în situația operativă antiteroristă. Sarcini și direcții de acțiune ale aparatului de securitate pentru prevenirea și combaterea oricăror fapte cu conținut terorist-diversionist pe teritoriul țării noastre

— documentar —

● DIMENSIUNI ÎNGRIJORĂTOARE ALE FENOMENULUI TERORIST PE PLAN INTERNAȚIONAL

În anul 1982, și în prima parte a anului în curs a continuat să se manifeste, pe plan internațional, recrudescența terorismului de diferite nuanțe, de inspirație fascistă și neofascistă, de extremă dreapta și a criminalității de înaltă violență. Statisticile arată că între 1970 și 1982 s-au produs în lume 15.868 atacuri teroriste. În anul 1982 au acționat, pe teritoriul a 93 țări, 117 grupări teroriste, alcătuite din elemente din rîndul a 71 de naționalități, care și-au revendicat răspunderea unor atentate, acțiuni teroriste și amenințări cu violență. Față de 1981, în anul 1982 numărul atentatelor teroriste a crescut cu 10%, înregistrîndu-se 746 acte de terorism internațional, fără însă a se atinge apogeul cunoscut în 1978. Zonele cu arie crescută de răspîndire a terorismului continuă să fie Orientul Mijlociu, Europa occidentală și America Latină. Au fost înregistrate noi mutații și tendințe în activitatea organizațiilor și grupărilor extremist-terorist-diversioniste, fapt reflectat în conținutul tot mai complex al acțiunilor, al metodelor și procedeele de pregătire și desfășurare a acestora. Astfel :

1. Situațiile tulburi și conflictele armate din diferite zone ale lumii au continuat să fie însoțite de producerea a numeroase acte teroriste.

Conflictul militar din Liban se detașează prin implicațiile sub raportul proliferării violenței, a numărului și gravității atentatelor, precum și a urmărilor acestora. În timpul „războiului de 75 de zile” — cum au fost denumite momentele de vîrf ale agresiunii israeliene și asediului Beirutului — au fost ucise 17.825 persoane, s-au înregistrat aproape 30.000 răniți, zeci de mii de persoane au rămas fără adăpost, iar pagubele materiale se cifrează la 4 miliarde dolari. În acest război, purtat

și după metodele terorismului modern, 80% dintre victime aparțin populației civile. Pe acest fond, la 14 septembrie 1982, în urma plasării unei șarje explozive la sediul partidului „Kataeb”, a fost asasinat președintele ales al Libanului, Bechir Gemayel. Au urmat, la câteva zile, masacrele din taberele palestinienne Sabra și Chatila, de la periferia de sud a Beirutului de vest, săvârșite de elemente neidentificate, dar în condițiile prezenței militare israeliene.

Tocmai într-un asemenea context s-au produs numeroase atentate teroriste în alte state, care au vizat, pe de o parte, obiective și personalități ale Organizației pentru Eliberarea Palestinei, iar, pe de altă parte, obiective israeliene din străinătate. Au ieșit în evidență acțiunile inițiate de gruparea teroristă condusă de disidentul palestinian Ablu Nidal, precum și dese atentate cu caracter antisemit din mai multe capitale vest-europene.

2. S-au detașat, prin periculozitatea și gravitatea lor, acțiunile teroriste întreprinse de comandouri, grupări și organizații turcești și armenе.

Ca urmare, situația operativă pe aceste probleme a continuat să se mențină deosebit de alarmantă. De la lovitura militară de stat din 12 septembrie 1980 și pînă la sfîrșitul anului 1982, pe teritoriul Turciei au avut loc peste 6.000 acte de violență, în care și-au pierdut viața aproximativ 2.500 de persoane. În aceeași perioadă, din motive care țin de activități extremiste și săvîrșirea de infracțiuni teroriste, au fost arestate 43.538 persoane. Din totalul celor reținuți — se precizează din sursă oficială — 30.054 au fost condamnate la pedepse privative de libertate, din care 108 la închisoare pe viață, iar 114 la pedeapsa capitală. De asemenea, au fost reținute de la membrii grupărilor extremiste peste 856.000 diverse arme de foc, însemnate cantități de muniții și explozivi. Se apreciază că în urma măsurilor întreprinse, peste 30 de organizații extremiste turce au fost complet anihilate, procesul de „distrugere” și a celorlalte continuînd fără întrerupere.

Cu toate acestea, pe teritoriul Turciei și în afara granițelor sale —dar împotriva intereselor ei — acționează încă un număr mare de organizații și grupări, avînd nuanțe și orientări diverse : de dreapta, de stînga, de centru ș.a. Cele mai active sînt : organizația de nuanță musulmană „Armata islamică revoluționară turcă” (circa 800 de membri, majoritatea cu instruire specială), gruparea de extremă stînga „Dev-Sol” și organizațiile armenе.

O caracteristică a activității grupărilor teroriste turce o reprezintă faptul că o parte a membrilor acestora activează în exteriorul țării, găsind puncte de sprijin pe teritoriul altor state, cum ar fi : Franța, Italia, Austria, R.F.G., Belgia și Liban, din partea elementelor teroriste din țările respective.

Specific grupărilor teroriste musulmane este aceea că neagă ordinea internă din stat și se pronunță împotriva desfășurării normale a relațiilor dintre țări, considerînd orice stat nemusulman un dușman, scopul acțiunilor lor constituindu-l, în final, islamizarea lumii.

Statisticile relevă că organizația „Dev-Sol”, al cărui sediu se află la Istanbul, a fost implicată în 254 asasinate, în peste 40 atentate și

în alte 276 acte de violență în care s-au folosit arme de foc și explozivi. 101 acțiuni au fost îndreptate împotriva susținătorilor regimului militar din Turcia, în care și-au pierdut viața 29 de persoane. „Dev-Sol“ este adeptă „revoluției violente imediate și totale, prin acțiuni teroriste de amploare, care să zdruncine societatea turcă“.

Un important număr al membrilor organizației se află în rîndul celor 1,4 milioane de emigranți turci prezenți în R.F.G. De altfel, poliția vest-germană a precizat că deține informații potrivit cărora numeroși cetățeni turci aparținînd unor grupări teroriste s-au refugiat în ultimul timp în R.F.G. Așa se explică și faptul că în ultima parte a anului 1982 și în primele luni ale lui 1983, pe teritoriul vest-german au avut loc mai multe acțiuni, comise de membri ai grupării „Dev-Sol“.

Sînt astfel de menționat acțiunea de ocupare a Biroului din Stuttgart al Companiei aeriene turce, la 16 octombrie 1982, de către un comandou, precum și atentatul din 3 noiembrie al aceluiași an asupra Consulatului Turciei din Köln, în urma căruia au fost luați 40 de ostatici printre care se afla și consulul general turc. În timpul acțiunii de ocupare prin forță a oficiului diplomatic, au fost rănite grav 6 persoane, iar mai multe birouri avariate. Membrii comandoului au solicitat, în schimbul eliberării ostaticilor, punerea în libertate a 20 de deținuți politici și a mai multor elemente teroriste aflate în închisori din Ankara și Istanbul. În urma negocierilor inițiate de autoritățile vest-germane, membrii comandoului s-au predat organelor polițienești din Köln.

Pe teritoriul Turciei, dar mai ales în afara granițelor, acționează intens grupări teroriste alcătuite din persoane de origine armeană, între care se detașează „Armata secretă armeană“ sau, așa cum tot mai mult se autodefineste, „Armata secretă pentru Eliberarea Armeniei“. Organizația teroristă „Armata secretă armeană“ subordonează mai multe grupări de șoc, în realitate comandouri de acțiune, cum sînt „Organizația pentru Eliberarea Armeniei“, „Noua rezistență armeană“, „Comandoul pentru răzbunarea genocidului armean“, „Orly“ și, mai recent, „Armata roșie armeană“, „9 iunie“ și „3 octombrie“. Se poate aprecia că „Armata secretă armeană“, creată în anul 1975 sub influența „succeselor“ grupărilor extremiste arabe și palestiniene, reprezintă — alături de „Acțiunea directă“ în Franța, „E.T.A.“ în Spania, „Armata Republicană Irlandeză“ —, gruparea cea mai activă pe scena terorismului internațional, cu lovituri sigure, ca urmare a organizării riguroase a acțiunilor sale.

De asemenea, printr-o filieră controlată de „Armata secretă armeană“, se introduc în Turcia cantități însemnate de armament, din care o bună parte este pus la dispoziția grupărilor teroriste turce.

Despre pericolozitatea organizațiilor și comandourilor teroriste armenie vorbesc și cele 11 atentate săvîrșite în anul 1982 și în primele 3 luni ale anului în curs la adresa diplomaților turci, în urma cărora 5 dintre aceștia și-au pierdut viața.

Este de menționat că majoritatea atentatelor împotriva diplomaților turci au avut loc pe artere de circulație, în puncte care obligau oprirea autoturismului, cum este cazul intersecțiilor, sau reducerea vitezei (curbe, străzi înguste). Comandourile au fost, de regulă, alcătuite din 2—4 persoane, fiecare membru fiind dotat cu armament de foc (arme automate și pistoale) și pașapoarte false. Astfel, autorii atentatului asupra amba-

sadorului turc la Belgrad, doi tineri posesori de pașapoarte libaneze false, au deschis focul în timp ce autoturismul în care se afla diplomatul staționa la stop în centrul capitalei iugoslave.

Trebuie precizat că „Armata secretă armeană” comite acțiuni terorist-diversioniste și împotriva obiectivelor aparținând altor state, care au reținut, judecat sau condamnat ori în care se află închiși membri ai acesteia. Semnificativă este, sub acest aspect, situația din Franța, unde „Armata secretă armeană”, prin comandoul „Orly”, a comis în perioada august 1982 — ianuarie 1983 peste 20 de atentate în locuri publice (piețe, magazine, restaurante etc.), folosind explozivi containerizați în diverse ambalaje, în scopul determinării punerii în libertate a teroriștilor armeni deținuți în închisori din această țară.

3. Oficiile diplomatice și birourile de reprezentanțe, precum și personalul acestora, instituțiile culturale și de cult se află constant în atenția grupărilor și organizațiilor teroriste, asupra cărora efectuează studii și recunoașteri pentru a-și organiza și conspira cât mai bine acțiunile.

În 1982 și în primele trei luni ale anului în curs au avut loc 51 de atentate asupra unor diplomați și 60 de acțiuni împotriva unor ambasade, consulate, birouri și agenții. Unele dintre atentate, prin urmările lor, au influențat hotărâtor cursul unor evenimente pe plan mondial, constituind pretexte pentru acțiuni de promovare a forței în relațiile dintre state. Se cunoaște, astfel, că atentatul din noaptea de 3/4 iulie 1982, ce a avut loc la Londra, împotriva ambasadorului Israelului, a constituit pretext pentru invazia Libanului de către armata israeliană, fapt ce a agravat și mai profund situația din zonă. Pe acest fond, au sporit considerabil numărul și gravitatea acțiunilor cu caracter terorist-diversionist comise în regiune sau în alte țări ale lumii împotriva obiectivelor statelor implicate în conflict.

Cazuistica internațională relevă că sînt vizați, cu precădere, diplomații turci, israelieni, și americani, precum și reprezentanții Organizației pentru Eliberarea Palestinei, împotriva cărora au fost comise numeroase acțiuni teroriste, prin utilizarea armelor de foc sau prin atașarea de mecanisme explozive la autoturismele acestora.

Așa cum demonstrează statisticile, reuniunile internaționale constituie, de asemenea, momente folosite de grupările terorist-diversioniste în săvîrșirea de atentate împotriva reprezentanților țărilor, organismelor sau instituțiilor vizate. În acest cadru se înscrie și atentatul din 10 aprilie a.c. asupra dr. Issam Sartawi, consilier politic al lui Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al O.E.P., care se afla în Portugalia pentru a participa, în calitate de observator, la lucrările Congresului Internațional Socialiste. Acțiunea a avut loc în holul de la parter al hotelului „Montechorro” unde, în mijlocul unei mulțimi de congresiști și turiști, dr. Sartawi sta de vorbă cu ambasadorul Tanzaniei la Paris. Teroriștii l-au rănit mortal pe reprezentantul palestinian cu focuri de revolver prevăzut cu amortizor de zgomot.

4. Cazuistica demonstrează tendința grupărilor terorist-diversioniste de a folosi teritoriul statelor socialiste ca loc de pregătire și săvîrșire de atentate împotriva diplomaților și reprezentanților străini. Această tendință este reliefată și de noua strategie adoptată de grupările extre-

miste armene, potrivit căreia atentatele trebuie săvârșite „acolo unde se întâlnesc condiții corespunzătoare de acțiune“. Faptul că organizațiile armene, și nu numai ele, nu au delimitată o „zonă de activitate“ este dovedit de aria foarte largă a țărilor în care comit acte teroriste. Așa se explică acțiunea comisă la 9 septembrie 1982, în portul Burgas, asupra atașatului ambasadei turce la Sofia și atentatul din 9 martie 1983 împotriva ambasadorului Turciei la Belgrad. Pe teritoriul unor state socialiste au avut loc și alte încercări de comitere de acte terorist-diversioniste din partea unor grupări din exterior, însă ele au fost prevenite.

5. O creștere însemnată au cunoscut și acțiunile teroriste îndreptate împotriva obiectivelor aviației civile, inclusiv deturnările de aeronave. Deși în perioada 1978—1980 numărul deturnărilor s-a diminuat treptat ca urmare a măsurilor riguroase întreprinse de diverse state, în ultimii doi ani asistăm din nou la sporirea preocupărilor grupărilor terorist-diversioniste față de acest tip de acțiuni. Faptul se remarcă îndeosebi în anul 1982. Astfel, dacă în 1981 din cele 46 de acțiuni împotriva aviației civile numai 8 au avut drept urmare deturnări de aeronave, în 1982 au vizat deturnări 21 de acțiuni din cele 58 comise.

Se apreciază că noua recrudescență a acțiunilor teroriste împotriva aviației civile se datorește faptului că teroriștii sînt conștienți de „situația critică“ în care este pus un stat în cazul deturnării unui avion cu pasageri. Concomitent, un număr însemnat de acte teroriste au vizat birouri ale agențiilor aeriene și de turism, firme turistice, obiective ale transportului rutier și feroviar.

Analiza acțiunilor teroriste comise pe plan internațional care au vizat aviația civilă, în special prin deturnări de aeronave, pune în evidență creșterea numărului actelor de această natură care se produc în țări socialiste. Numai în a doua jumătate a anului 1982 și în primele luni ale lui 1983, companiile naționale aviatice din R.P. Polonă, R.P. Bulgaria, U.R.S.S. și R.S. Cehoslovacă s-au confruntat cu 8 asemenea acțiuni fiind luați ostatici pasagerii și membri ai personalului navigant, în cîteva cazuri fiind înregistrate și victime.

Din cazurile prezentate rezultă următoarele concluzii :

— Autorii acțiunilor au avut calitatea de pasageri, fiind cetățeni ai țărilor pe teritoriul cărora s-au produs actele teroriste sau ai altor state ;

— În totalitate, autorii deturnărilor au folosit acțiunile în scopul părăsirii ilegale a țărilor respective ;

— Deși nu au aparținut unor grupări cu caracter extremist, persoanele în cauză s-au asociat în vederea deturnării, iar altele au acționat singure folosind armament sau explozivi, potrivit practicilor teroriste ;

— Întrucît controlul antiterorist-antidetunare nu s-a efectuat cu rigurozitatea necesară, autorii acțiunilor au putut pătrunde în aeronave cu arme de foc, arme albe și explozivi.

6. Tot mai mult sînt folosiți explozivii, în comiterea acțiunilor teroriste, care, containerizați și plasați în locurile vizate, produc efecte deosebite.

Utilizarea tot mai frecventă a explozivilor este urmarea strategiei adoptate de grupările teroriste, vizînd protejarea membrilor lor și, în

acest cadru, organizarea de atentate care să nu angreneze confruntarea directă cu organele specializate de ripostă antiteroristă. Mai mult, confecționarea, inclusiv pe cale artizanală, a explozivilor, bombelor incendiare etc. de către înșiși membrii grupărilor teroriste, asigură conspirativitatea sporită a actelor lor. În cele peste 400 de acțiuni teroriste comise în 1982 prin întrebuințarea explozivilor au fost ucise 50 de persoane, 15 sedii ale unor partide politice au fost grav avariate, peste 80 de instituții de stat și 30 lăcașuri de cult au avut de suferit. De asemenea, în acțiunile teroriste comise prin plasarea de încărcături explozive în locuri publice și-au pierdut viața aproape 90 de persoane, iar peste 1000 aflate în timpul lor la locul exploziei au fost rănite.

Se remarcă, totodată, utilizarea frecventă a plicurilor capcană și a coletelor explozive, adresate personalităților vizate. Două asemenea scrisori, descoperite de organele specializate engleze, au fost adresate premierului britanic. Unul dintre autori, un tânăr de numai 14 ani, a confecționat singur plicul exploziv, care, în caz de explozie, ar fi putut răni sau chiar ucide persoana care l-ar fi deschis.

7. Folosind ca leit-motiv terorismul, în țările occidentale se desfășoară de mai mult timp o intensă propagandă prin care se încearcă implicarea statelor socialiste în întreținerea acestui fenomen. Așa spre exemplu, în Statele Unite funcționează Subcomitetul pentru securitate națională și terorism al Senatului american însărcinat și cu analiza terorismului internațional, precum și diverse institute specializate (n.n. Institutul pentru studiul terorismului internațional, care aparține de Universitatea statului New York; Institutul de studii din domeniul terorismului ș.a.) care pun în circulație, prin mass-media, false concluzii cu caracter general, devenite instrumente ale campaniei propagandistice antisocialiste. Această campanie este întreținută de știrile și comentariile transmise de agențiile de presă, de posturile de radio și televiziune occidentale, inclusiv de către „Deutsche Welle“, „Vocea Americii“ și „Europa liberă“, de revistele și publicațiile din aceste țări.

● SARCINI ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE ALE APARATULUI DE SECURITATE PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA ORICĂROR FAPTE CU CONȚINUT TERORIST-DIVERSIONIST PE TERITORIUL PATRIEI NOASTRE

Analiza activității desfășurate în anul 1982 a scos în evidență că implicațiile generate de situația conflictuală din anumite zone geografice ale lumii, în special din Orientul Mijlociu, amplexarea și gravitatea actelor de terorism ce au avut loc pe plan internațional, cât și fenomenele de ordin ideologic și propagandistic care îmbracă forme ale diversiunii

politice, organizate din exterior, au conferit misiunilor și sarcinilor antiteroriste în care sînt antrenate unitățile centrale și teritoriale de securitate în cooperare cu alte unități și formațiuni ale Ministerului de Interne, **un caracter complex**, ceea ce a determinat **adoptarea în toate situațiile a unor măsuri ferme de prevenire și ripostă**.

În acest mod s-au contracarat, aplicîndu-se măsuri informativ-operative specific antiteroriste, planurile unor grupări extremiste din exterior, ale disidentului Abu Nidal, ale „Armatei secrete armene” și „Fraților musulmani”, de a acționa pe teritoriul țării noastre. S-a manifestat răspundere în clarificarea deplină a oricărei informații pe profil. Într-un caz, pentru verificarea informației privind intențiile unui grup terorist din exterior de a întreprinde acte diversioniste pe teritoriul țării noastre, **au fost inițiate verificări și controale** asupra a 160 străini și a peste 65 autoturisme suspecte, cazul fiind soluționat prin măsuri operative.

Prin măsuri comune ale unităților centrale și teritoriale de securitate s-a realizat **controlul diverselor grupări cu interese contradictorii**, alimentate și de unele ambasade ale statelor arabe, ce s-au conturat în rîndul studenților străini și prevenirea degenerării unor asemenea activități în acte de dezordine, intenții de atacare a unor ambasade asigurate cu măsuri antiteroriste ori de penetrare a dispozitivelor de pază și apărare instituite.

S-a acționat pentru identificarea, supravegherea și urmărirea elementelor pretabile a săvîrși acte de natură terorist-diversionistă din rîndul autohtonilor, al foștilor condamnați de drept comun pentru infracțiuni grave comise cu violență, precum și a celor cu preocupări de a confecționa artizanal ori deține ilegal armament, muniție, materiale explozive, substanțe toxice sau radioactive în scop terorist. În această problemă s-a acționat pe un front mai larg, cu fermitate și în spirit ofensiv, ceea ce a dus la **o mai bună stăpînire a situației operative**. Au fost destrămate mai multe anturaje, în alte cazuri s-a aplicat măsura avertizării ori de trimitere în justiție a infractorilor. De asemenea, în comun cu organele de miliție, **au fost descoperite, reținute și ridicate în vederea confiscării arme artizanale și de foc deținute ilegal, explozivi și alte materiale și piese**, utilizabile în confecționarea de armament și muniție.

O contribuție importantă la aplicarea cu rezultate pozitive a acestor măsuri au adus în anul 1982 compartimentele de specialitate, alături de alte organe, din cadrul securităților și inspectoratelor județene **Arad, Sibiu, Caraș-Severin, Mehedinți, Hunedoara, Brașov, Constanța, Bihor, Olt și Suceava**. Astfel, compartimentele de specialitate de la securitățile județene **Cluj și Hunedoara**, sub îndrumarea conducerilor inspectoratelor, printr-o acțiune conjugată, au anihilat tentativa unui grup de elemente

de a captura o aeronavă în scop de evaziune. De asemenea, compartimentele de la securitățile județene Sibiu, Caraș-Severin, Mehedinți au distrămat anturaje constituite în vederea trecerii frauduloase a frontierei, prin folosirea de metode și mijloace teroriste. În aceste cazuri s-au aplicat măsurile prevăzute de Codul penal.

O componentă importantă în ansamblul măsurilor antiteroriste o constituie **activitățile de control antiterorist desfășurate la punctele de frontieră, pe aeroporturi și în porturi**, în vederea prevenirii introducerii în țară de armament, muniție și alte materiale ce pot fi utilizate în pregătirea și săvârșirea de acte terorist-diversioniste. S-a pus un **accent mai mare pe instruirea aparatului** în scopul cunoașterii și contracarării noilor metode folosite de teroriști, traficanți și infractori în mascarea și disimularea ascunzătorilor ce le pregătesc pentru transport de armament, muniție, obiecte explozive și alte materiale prohibite a intra în țară. Se poate aprecia că a crescut profesionalismul cadrelor din aceste dispozitive. Semnificative sînt și următoarele cazuri. Dispozitivul de control antiterorist de pe aeroportul Otopeni a descoperit și prevenit a fi introdus în țară, de către elemente interesate, un pistol demontat, ale cărui părți componente erau ascunse în produse alimentare și printre obiecte de îmbrăcăminte, iar în două cazuri s-a prevenit intenția unor străini de a introduce, prin același aeroport, mecanisme electronice de amorsare a unor încărcături explozive, mascate în geantă tip diplomat.

La bilanțul muncii de securitate pe anul 1982 au fost scoase în evidență neajunsurile ce s-au manifestat în domeniul de referință, referitoare la faptul că măsurile întreprinse și mijloacele informative specifice existente nu satisfac pe deplin cerințele închiderii tuturor canalelor din exterior prin care este amenințat sistemul național de apărare anti-teroristă. Cunoscînd aceste neajunsuri, avînd în vedere prevederile Programului de măsuri pe anul 1983, și pornind de la complexitatea situației operative teroriste pe plan internațional, de la mutațiile înregistrate în strategia și tactica organizațiilor extremist-teroriste, de la similitudinile între modurile de operare teroriste și cele folosite de unele elemente infractoare autohtone, se **impune îmbunătățirea și intensificarea, pe toate planurile, a activității de apărare antiteroristă**. Întrucît prevenirea și combaterea terorismului este o sarcină prioritară a tuturor organelor și formațiunilor Ministerului de Interne, acestea, fără excepție, au misiunea de a asigura :

◆ **Contracararea amenințărilor din exterior cu privire la intențiile de a se organiza acțiuni teroriste pe teritoriul țării noastre din partea unor grupări în spatele cărora sînt cercuri dușmănoase, oficine de spionaj, alte organizații inspirate de mobiluri și ideologii legionare, neofas-**

ciste ori naționalist-iredentiste. Pentru realizarea acestui obiectiv trebuie să crească forța de penetrare informativă în acele grupări extremiste, în special de inspirație neofascistă, legionară și iredentistă din Europa, care intenționează să lezeze interesele statului nostru.

Identificarea elementelor teroriste, a emisarilor diferitelor organizații ori grupări teroriste, ce pătrund pe teritoriul patriei noastre, precum și urmărirea tuturor străinilor suspecți de acțiuni teroriste, ori care instigă la acțiuni tulburente — cum sînt unii străini aflați la studii —, nu se poate face decît printr-o muncă informativ-operativă riguros organizată, neîntreruptă, tenace și însoțită de acțiuni hotărîte. Urmărirea informativă a elementelor teroriste trebuie să aibă ca deziderat principal prevenirea încă din faza incipientă a oricăror intenții din partea acestora.

◆ **Soluționarea în mod operativ a oricăror informații referitoare la intenții ale unor autohtoni de a se pregăti ori constitui în grup în vederea săvîrșirii de infracțiuni prin mod de operare terorist. Se cere acordată, în continuare, toată atenția următoarelor categorii de elemente :**

a) foștilor condamnați pentru infracțiuni deosebit de grave, comise cu violență ;

b) deținătorilor ilegali de armament și muniție ;

c) aventurierilor, tinerilor scăpați de sub controlul factorilor educativi, al școlii, care își propun să ajungă pe cale ilegală în străinătate ori să comită alte infracțiuni folosind metode și mijloace de natură teroristă ;

d) persoanelor preocupate a procura ori confecționa artizanal armament, muniție, explozivi, în scop terorist. Încercările de folosire a unor dispozitive explozive artizanale — cum au fost cazurile de la Ploiești, Satu Mare, Iași, penitenciarul din București și recenta bombă confecționată artizanal descoperită în fața unui hotel din Capitală — constituie un serios semnal de alarmă pentru activitatea de prevenire antiteroristă.

◆ **Perfecționarea continuă a procesului de instruire antiteroristă a întregului aparat de securitate, prin cunoașterea și aplicarea întocmai a ordinelor de profil, a concepției de luptă și acțiune, a metodologiilor specifice pentru a fi îndeplinite exemplar misiunile încredințate.**

◆ **Pregătirea, atît pe plan central cît și la nivelul securităților județene, a forțelor destinate a executa misiuni de intervenție antiteroristă, prin aplicații și exerciții tactice diversificate, ținînd seama de mutațiile și evoluția formelor și a modalităților de manifestare a terorismului internațional, de sarcinile și misiunile ce revin aparatului de securitate.**

Colonel Ștefan BLAGA
Maior Nicolae TOMA

Contribuția subofițerilor de la posturile de miliție comunale la cunoașterea și prevenirea faptelor de natură să afecteze securitatea obiectivelor militare situate în zona localităților rurale

— consultație —

A cționind pentru îndeplinirea misiunilor și sarcinilor ce le revin din legile statului, din documentele de partid, din ordinele și indicațiile comandantului suprem, precum și din Programul de măsuri al Departamentului Securității Statului, organele de contrainformații militare pun în centrul preocupărilor creșterea calității și eficienței muncii de prevenire, combatere, contracarare și anihilare a faptelor și fenomenelor de natură să aducă atingere independenței și suveranității naționale, integrității teritoriale, să prejudicieze capacitatea de apărare a patriei. Acest lucru este cu atât mai important, cu cât, în ultima vreme, se înregistrează o recrudescență nemaiîntâlnită a activității serviciilor de spionaj, a cercurilor reacționare din exterior îndreptate împotriva țării noastre. Astfel, uzitînd de forme și metode tot mai agresive, cadrele și agenții acestor organizații se străduiesc să culeagă date și informații despre problemele majore și sectoarele vitale ale capacității de apărare a României socialiste, vizînd cu prioritate următoarele :

- 1** cunoașterea concepției partidului și statului nostru privitoare la apărarea patriei, precum și a măsurilor strategice stabilite pentru respingerea și anihilarea oricărui agresor ;
- 2** modul de organizare a apărării naționale a R. S. România, a forțelor armate și a celorlalte componente ale sistemului național de apărare a patriei atît în timp de pace cît și în caz de război ;
- 3** conținutul și eficiența măsurilor luate în vederea pregătirii populației pentru apărare ;

- 4 măsurile luate pentru pregătirea teritoriului în scopul satisfacerii nevoilor operative ale forțelor armate și asigurării protejării pe timp de război a populației și bunurilor materiale de orice natură împotriva efectelor armelor de nimicire în masă și a celor clasice ;
- 5 principalele măsuri luate în timp de pace în vederea valorificării potențialului economic și tehnico-științific al țării și subordonării acestuia, în caz de nevoie, efortului de apărare ;
- 6 preocupările statului nostru pe linia producerii de armament și tehnică de luptă, amplasarea întreprinderilor de acest fel în teritoriu ;
- 7 caracteristicile tehnico-tactice ale principalelor categorii de armament și tehnică militară realizate în țară ;
- 8 organizarea învățământului militar, criteriile de selecționare în cadrul acestui sistem ;
- 9 atașamentul cadrelor militare față de politica internă și externă a partidului și statului nostru, poziția acestora, precum și a populației civile față de unele evenimente ce au loc pe plan intern și internațional.

În acest context, o atenție sporită este acordată cunoașterii locurilor de amplasare și specificului unităților militare, în mod deosebit a celor cu profil special, identificării elementelor din rîndul personalului militar și civil care ar putea fi racolate și determinate să trădeze.

Evident că enumerarea de mai sus are numai caracter exemplificativ, întrucît nu există domeniu al activității de apărare națională, care să nu prezinte interes pentru serviciile de spionaj, deoarece datele și informațiile culese sînt folosite nu numai în vederea unor eventuale agresiuni armate împotriva țării noastre, ci și pentru atingerea unor scopuri dintre cele mai diverse, începînd de la obiective pur politice și terminînd cu cele care privesc încheierea unei tranzacții comerciale sau racolarea de agenți care să le servească interesele. Acest lucru impune sporirea vigilenței și combativității revoluționare a tuturor cadrelor de securitate și miliție, intensificarea muncii de cunoaștere, prevenire și contracarare a oricăror acțiuni de natură să aducă atingere capacității de apărare a patriei noastre.

În etapa actuală, sporirea vigilenței este cu atît mai necesară, cu cît au crescut în amploare și complexitate factorii de tensiune apăruiți în viața internațională, pe fondul cărora s-au intensificat acțiunile serviciilor de spionaj îndreptate împotriva capacității de apărare a țării și a forțelor armate. De aceea, organele de contrainformații militare, acționînd pentru traducerea în viață a sarcinilor rezultate din documentele de partid, din ordinele și indicațiile comandantului suprem al forțelor noastre armate, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, pe baza ordinelor și instrucțiunilor Departamentului Securității Statului, și-au orientat activitatea pe următoarele direcții principale :

a) Descoperirea, prevenirea, contracararea și neutralizarea acțiunilor serviciilor de spionaj și ale cercurilor reacționare din străinătate îndreptate împotriva capacității de apărare a patriei.

Pentru realizarea acestui obiectiv, activitatea aparatului de contrainformații militare este orientată cu precădere spre locurile, mediile și în rândul categoriilor de persoane unde acționează spionajul, urmărindu-se obținerea de date cu privire la :

- comportarea, activitatea și legăturile cetățenilor străini semnați cu preocupări de prospectare a unităților militare ;
- formele și metodele folosite de cadrele și agenții de spionaj în activitatea lor ostilă îndreptată împotriva armatei ;
- persoanele din mediul unităților militare sau din anturajul cadrelor care au legături suspecte cu străinii.

b) Apărarea secretului de stat, prevenirea scurgerii de informații și protejarea deținătorilor de secrete, a specialiștilor de valoare și cadrelor militare împotriva acțiunilor ostile ale serviciilor de spionaj și organizațiilor reacționare din străinătate.

Ofițerii de contrainformații militare, acționând pentru îndeplinirea prevederilor Legii nr. 23/1971 cu privire la apărarea secretului de stat, și-au perfecționat continuu preocuparea pentru organizarea, pe criterii științifice, a activității de prevenire a scurgerii de informații din obiectivele asigurate contrainformativ, în raport cu mutațiile survenite în situația operativă, cu schimbările apărute în structura armatei, în poziția social-politică și profilul moral al efectivelor.

c) Creșterea calității și eficienței activității de prevenire și combatere a acțiunilor și faptelor de natură să prejudicieze capacitatea de luptă a unităților și marilor unități.

Acționând cu sprijinul și sub directă îndrumare a organelor de partid, prin mijloace și metode de muncă specifice, ofițerii operativi își aduc o contribuție tot mai mare la cunoașterea și prevenirea eficientă a faptelor, fenomenelor și stărilor de lucruri negative din unități, care pot genera evenimente deosebite cum ar fi : **dezertări cu armament și muniții ; sustrageri de armament, muniții, substanțe explozive sau toxice ; degradarea tehnicii de luptă și alte asemenea fapte cu grad sporit de periculozitate.** Totodată, o atenție aparte se acordă elementelor ostile din mediul unităților și cel de relații al cadrelor militare, între care unele sînt semnalate că desfășoară activități de propagandă dușmănoasă, naționalist-iredentistă sau de îndoctrinare mistico-religioasă. În aceeași măsură se acționează pentru cunoașterea și stăpînirea situației operative din cadrul depozitelor de armament și muniții, a altor obiective militare situate în zona localităților rurale, precum și în mediul lor geografic, întrucît serviciile de spionaj manifestă interes deosebit să stabilească dislocarea, profilul și capacitatea operativă a acestora.

Aceste sarcini ce revin organelor de contrainformații militare în calitatea lor de organism specializat al Departamentului Securității Statului pentru prevenirea, descoperirea și lichidarea acțiunilor serviciilor

de spionaj și a oricăror altor acțiuni îndreptate împotriva capacității de apărare a țării și a forțelor armate ale Republicii Socialiste România sînt prevăzute în Decretul nr. 121/1978, ordinele și instrucțiunile de muncă care stabilesc și modalitățile de îndeplinire a misiunilor și sarcinilor specifice. De aceea se impune perfecționarea formelor de cooperare cu celelalte organe de securitate și miliție, care să asigure sporirea gradului de siguranță a întregului sistem de protecție instituit de ordinele de linie. În ansamblul acestor forme de conlucrare se înscriu organic și prevederile Ordinului ministrului de interne nr. 00140/1981 care stabilește cadrul adecvat cerințelor etapei actuale în ceea ce privește organizarea și desfășurarea muncii de securitate în mediul rural, permițînd sporirea contribuției subofițerilor de miliție la cunoașterea, prevenirea și curmarea unor fapte de natură să aducă atingere capacității de apărare a patriei. În conformitate cu prevederile acestui ordin, organele de contrainformații militare au analizat situația informativ-operativă a obiectivelor din competență, aflate în mediul rural, și au stabilit împreună cu organele locale de securitate și miliție măsuri pe linia cooperării și realizării cunoașterii mediului geografic și demografic al obiectivelor militare situate în localitățile rurale.

Cooperarea organelor și lucrătorilor de contrainformații militare cu șefii posturilor de miliție și cu ceilalți subofițeri din cadrul acestor posturi care, de regulă, se realizează prin ofițerul de securitate care are în răspundere grupe de comune, se materializează practic în :

- ⊙ elaborarea și aplicarea unor planuri de măsuri comune, pe linia indicativului „CĂRAREA“, la nivelul fiecărui județ pe raza căruia sînt dislocate obiective militare ;

- ⊙ întocmirea unor planuri comune pentru cunoașterea și prevenirea acțiunilor cu caracter terorist-diversionist la depozitele de armament, muniții, carburanți-lubrifianți etc., cuprinzînd sarcini specifice atît pentru organele de contrainformații militare cît și pentru cele de securitate și miliție, respectiv pentru subofițerii de la posturile de miliție ;

- ⊙ întâlniri de lucru și legături directe pe plan local între ofițerii de contrainformații militare și șefii posturilor de miliție, în vederea rezolvării unor sarcini specifice ce apar în procesul muncii și stabilirii unor modalități concrete de acțiune în situații deosebite ;

- ⊙ schimbul operativ de informații și exploatarea unor momente operative.

Cooperarea cu lucrătorii de la posturile de miliție trebuie să se facă cu respectarea strictă a regulilor de compartimentare și secretizare a muncii și să aibă un caracter operativ, concret și continuu, aceasta, în primul rînd, pentru faptul că ei sînt permanent în zonele unde se află dispuse obiectivele militare a căror asigurare contrainformativă revine unităților noastre, au contact nemijlocit cu populația, dispun de posibilități informative care le permit să sesizeze la timp aspectele de natură să prezinte interes pentru apărarea securității obiectivului. Ei trebuie însă îndrumați și sprijiniți să acorde atenție următoarelor aspecte și categorii de persoane :

● **elementele aflate în baza de lucru a organelor de securitate din obiectivele, locurile și mediile din localitățile rurale** care pot influența negativ unele persoane din unitățile militare și a le atrage la activități ostile sau infracționale.

Este știut faptul că în mediul rural se mai găsesc oameni cu concepții înapoiate, capabili să săvârșească infracțiuni ori alte fapte de natură să aducă atingere securității statului, avutului obștesc sau personal, vieții și integrității corporale ori sănătății cetățenilor, liniștii și ordinii publice. În anumite medii ce fac obiectul preocupărilor noastre, mai există încă persoane care au făcut parte din fostele partide burghezo-moșierești, legionari, membri ai fostelor partide și organizații naționalist-fasciste care au activat în rîndul naționalităților conlocuitoare din țara noastră, elemente ostile aparținînd cultelor și sectelor, foști condamnați pentru diferite infracțiuni etc. ;

● **străinii care vizitează și localitățile rurale din țara noastră sub acoperirea de turiști, precum și rudele care vin la persoanele ce domiciliază în localități din apropierea unităților militare ;**

● **persoanele civile din mediul obiectivelor militare** cu care intră în contact cadrele militare, precum și membrii lor de familie.

La acestea se adaugă și faptul că personalul muncitor civil care lucrează în astfel de obiective militare este originar din localitățile respective, iar unele soții de cadre militare lucrează în unități economice sau de învățămînt din aceste localități ;

● **persoanele din localitățile de frontieră cu permis de mic trafic** care efectuează călătorii în țările vecine și primesc vizita unor cetățeni străini. Este necesar să fie semnalate cadrele militare care au rude în rîndul acestor categorii de persoane, caută să intre în contact cu cetățeni străini care practică și micul trafic, ori cu localnicii, pentru a-și procura obiecte de proveniență străină ;

● **apariția oricăror situații** în care unele elemente dușmănoase încearcă să cultive neîncredere în rîndul populației civile sau a persoanelor ce lucrează în unitățile militare, față de măsurile luate de conducerea partidului și statului, ori să creeze stări de spirit necorespunzătoare, exploatînd în scopuri ostile nemulțumirile generate de unele neajunsuri ce se manifestă în agricultură, în unele obiective economice, ori în aprovizionarea cu produse agro-alimentare. De asemenea, trebuie stabilite, cu operativitate, **persoanele care fac comentarii dușmănoase, denigratoare, cu privire la realitățile din țara noastră, colportează zvonuri alarmiste**, difuzate de emisiunile posturilor de radio străine — activități în care pot fi angajați unii militari și membrii lor de familie ;

● **activitățile întreprinse, sub influența organizațiilor din exterior, de către unele elemente din rîndul naționalităților conlocuitoare din mediul rural, care caută să denigreze modul de rezolvare a problemei naționale în țara noastră, ori să propage concepții naționalist-iredentiste sau emigraționiste ;**

● **elementele dușmănoase din rîndul cultelor și sectelor, îndeosebi din rîndul celor ilegale, care încearcă să propage și să întrețină în rîndul populației din zonele rurale concepții mistico-religioase și caută să**

înstige pe credincioși la nesupunere față de legile țării, situații în care se află și **unii militari în termen** care fac parte din secte și culte sau chiar unii membri de familie ai cadrelor și personalului muncitor civil;

● **activitatea dușmănoasă desfășurată de cetățeni străini în mediul militar care, sub acoperirea de turiști, culeg date utilizate ulterior de cercurile reacționare din străinătate împotriva României; difuzează lucrări cu conținut ce contravine politicii și legilor statului nostru; instigă sau pun la cale, împreună cu unii cetățeni români din localitățile aflate în zona de frontieră, acțiuni de trecere frauduloasă a granițelor statului;**

● **intențiile unor persoane dar mai ales a elementelor infractoare de a-și procura armament, muniții, substanțe explozive, radioactive sau toxice din obiectivele militare.**

Pornind de la exigențele puse în fața întregului aparat de securitate de Conferința Națională a partidului din decembrie 1982, precum și de la aspectele pe care le ridică intensificarea acțiunilor serviciilor de spionaj, ale cercurilor reacționare din străinătate și ale unor elemente ostile din interior îndreptate împotriva forțelor armate, considerăm că lucrătorii de la posturile de miliție pot să-și aducă o contribuție sporită la :

◆ **cunoașterea și prevenirea faptelor care ar putea să afecteze securitatea obiectivelor militare situate în zona localităților rurale, semnalind, cu mai multă operativitate, organelor de contrainformații militare — în baza cooperării stabilite — prezența diplomaților, a atașatilor militari și a altor categorii de cetățeni străini în localitățile unde sînt dislocate unități militare, depozite de tot felul, îndeosebi cele de armament, muniții, explozivi, carburanți-lubrifianți, ori unde se află efective de militari care participă la aplicații, activități în economie etc. În perioada executării unor aplicații militare, ori a altor activități deosebite, subofițerii respectivi trebuie să acționeze pe linia conspirării acestor activități cît și pe linia dezinformării celor interesați să afle date cu privire la asemenea evenimente. Se cunoaște faptul că atașatii militari străini acreditați în țara noastră, precum și alți străini sînt preocupați să intre în posesia unor date cît mai precise privitoare la zonele unde urmează să se execute astfel de acțiuni, sens în care se deplasează în zonele respective. În astfel de situații subofițerii de miliție trebuie să-și aducă contribuția la cunoașterea activității și comportării acestora precum și a persoanelor din localități care intră în contact cu diplomați ori sînt contactate de aceștia. De asemenea, se impune ca sub îndrumarea și conducerea ofițerilor de securitate cu răspundere în aceste cazuri, să ia toate măsurile legale pentru dejucarea planurilor acestora ;**

◆ **stabilirea comportării și activităților desfășurate de străinii care pătrund în apropierea unităților militare, în gările sau localitățile unde se efectuează transport de tehnică militară, ori în zonele de aplicații, prevenindu-se încercările acestora de a prospecta obiectivele militare și de a culege informații prin observare directă sau exploatare informativă a localnicilor. Nu trebuie trecute cu vederea nici acele persoane din mediul acestor obiective care manifestă interes atunci cînd se organizează și se desfășoară activități mai deosebite ca : aplicații cu trupe și tehnică militară, exerciții de mobilizare, transport de tehnică etc ;**

◆ **realizarea**, la solicitarea ofițerilor de contrainformații militare, a măsurilor specifice pe linia indicativului „CĂRAREA“;

◆ **identificarea persoanelor** din mediul obiectivelor militare și de relații al cadrelor care manifestă interes pentru: culegerea de informații secrete; sustragerea de armament, muniții ori substanțe explozive; comiterea de acțiuni cu caracter terorist; atragerea de militari la activități cultice ori sectante etc.;

◆ **cunoașterea persoanelor** din zona de competență unde se află elemente care au fost sau au rude și relații în străinătate ori sînt vizitate de cetățeni străini; interesează activitatea și comportarea eventualelor repatriați stabiliți în mediul obiectivelor militare;

◆ **identificarea persoanelor** din mediul militar care întrețin legături neoficiale cu străini, vizitează reprezentanțe străine, au rude sau relații în exterior și care ar putea fi atrase la acțiunile ostile împotriva armatei;

◆ **semnalarea cadrelor de rezervă**, inclusiv a foștilor militari în termen, care, după plecarea definitivă din armată, dau dovadă de pălăvrăgeală și lăudăroșenie, divulgînd — pe această cale — date secrete față de persoanele care le compun anturajul;

◆ **sprijinirea ofițerilor de contrainformații militare** pentru realizarea unor măsuri specifice pe linia legendării și mascării unităților speciale, inclusiv în direcția dezinformării și derutării persoanelor din mediu, interesate în cunoașterea profilului obiectivelor în cauză, ori în culegerea de date cu caracter militar;

◆ **semnalarea în mod operativ a intențiilor de evaziune** a persoanelor din mediu, în special a celor cunoscute cu relații în rîndul cadrelor sau militarilor în termen, precum și a celor suspecte de procurare de armament și muniții;

◆ **identificarea și semnalarea persoanelor** care desfășoară activitate ostilă și sînt preocupate de atragerea unor militari sau membri de familie ai acestora la acțiuni dușmănoase;

◆ **depistarea și cunoașterea persoanelor** din localitățile de frontieră care favorizează acțiunile de trecere frauduloasă a granițelor de stat;

◆ **selecționarea și verificarea tinerilor** ce urmează a fi încorporați, pentru a se preveni pătrunderea în armată, dar mai cu seamă în armele speciale și în școlile militare, a unor elemente necorespunzătoare;

◆ **identificarea și informarea imediată a organelor de contrainformații militare** cu datele despre persoanele care fac observări ori caută să cunoască modul cum sînt asigurate cu pază aeroporturile, porturile, depozitele de armament, obiectivele militare speciale etc., în scopul inițierii de evaziuni aeriene, răpiri de persoane, distrugerii de bunuri, sustrageri de armament sau alte acțiuni ce pot lovi în capacitatea operativă a forțelor noastre armate;

◆ **semnalarea persoanelor interesate în culegerea de informații** despre obiectivele militare sau economice importante din zonă, despre sistemul lor de pază și securitate, cît și despre personalul militar, muncitor civil și membrii lor de familie;

◆ **semnalarea aspectelor de pălăvrăgeală** din partea unor militari sau a altor persoane, care au contingentă cu obiective militare, ori cu personalul care lucrează în ele, precum și a celor de sustragere și comercializare de bunuri din avutul armatei, aspecte negative în comportamentul militarilor, alte fapte în producerea cărora sînt implicate persoane din unități și obiective militare ;

◆ **cunoașterea acelor tineri neîncadrați în muncă**, în anturajul cărora apar cadre militare tinere, fii de militari, precum și a celor cu intenții de trecere frauduloasă a frontierei ;

◆ **sprijinirea ofițerilor de contrainformații militare** cu privire la prevenirea angajării în obiectivele militare din localitățile rurale a persoanelor cunoscute — ele sau rudele apropiate — cu antecedente politice sau penale, aflate în relații cu străini ori cu rude în străinătate ș.a.

Pe linia **pregătirii contrainformative a populației** sau a unor grupuri de persoane din zonele rurale în care sînt dislocate obiective militare, lucrătorii de miliție pot să-și aducă o contribuție sporită, ajutînd în acest sens pe ofițerii de contrainformații cu o serie de date și aspecte ce pot fi utilizate în astfel de activități. Totodată, prin acțiunile ce le întreprind, cu sprijinul comitetelor de partid, a cadrelor de la inspectoratele județene, subofițerii de la posturi trebuie să contribuie la creșterea vigilenței locuitorilor din localitățile unde se află obiective militare în scopul cunoașterii și prevenirii unor fapte de natură să afecteze securitatea obiectivelor militare. Această activitate trebuie să ducă la mobilitizarea oamenilor muncii pentru a semnala orice aspect de interes operativ.

În munca de cunoaștere și stăpînire a situației operative, de prevenire a faptelor de natură să afecteze securitatea obiectivelor militare situate în zona localităților rurale, un rol deosebit de important îl are **rețeaua informativă a organelor de securitate și miliție**. De aceea, se impune ca, în baza prevederilor Ordinului D/00140 din 01.08.1981, lucrătorii de la posturile de miliție să fie sprijiniți acolo unde este cazul și de ofițerii de contrainformații militare pentru crearea unei rețele informative capabile să acționeze și să furnizeze informații cu valoare operativă.

Totodată, în crearea, instruirea și dirijarea rețelei informative proprii, subofițerii de la posturile de miliție comunale trebuie să țină seama și de problemele tratate în acest material, iar în funcție de zona geografică, de localitățile în care își desfășoară activitatea și în raport cu particularitățile obiectivelor militare din zonă — de comun acord cu ofițerii de securitate care au în răspundere comunele — vor stabili tematica de instruire a rețelei informative și cu probleme generale de contrainformații militare.

În funcție de specificul geo-demografic al zonei în care subofițerii de miliție își desfășoară activitatea, de natura și importanța obiectivelor militare dislocate ori a activităților cu trupe desfășurate în teren, se vor avea în atenție și alte sarcini cu caracter permanent sau temporar. Acestea vor fi stabilite în mod concret, în fiecare caz în parte, de ofițerii de contrainformații, care asigură contrainformativ unitățile sau activitățile militare din zonele de responsabilitate, împreună cu șefii posturilor de miliție și cu ofițerii ce răspund de grupe de comune.

Colonel Stelian CHELARIU

MODALITĂȚI DE FOLOSIRE ÎN MUNCA DE CONTRASPIONAJ A INFORMAȚIILOR INTRODUSE PE CALCULATOR

— consultație —

În baza Ordinului ministrului de interne nr. 0691 din 10 iulie 1975 privind perfecționarea sistemului informațional al Ministerului de Interne prin prelucrarea automată a datelor, Direcția a III-a s-a preocupat, în cooperare cu Centrul de informatică și documentare, pentru realizarea în practică a sarcinilor ce-i reveneau din Programul de lucrări aprobat de Biroul executiv al Consiliului de conducere al Ministerului de Interne, sarcini la executarea cărora trebuie să participe întregul aparat de contraspionaj.

Unitatea centrală de contraspionaj, în calitate de titulară sau cotitulară a unor aplicații cu prelucrare automată, apreciază că aceste sisteme informatice devin din ce în ce mai utile muncii prin multiplele posibilități pe care le oferă în activitatea de analiză a diverselor fenomene și probleme de muncă pe baza cărora factorii de decizie sînt în măsură să tragă concluzii și să ordone măsurile ce se impun.

I. Condiții de bază necesare exploatării datelor și informațiilor introduse pe calculator

Din activitatea practică de analiză-sinteză și informatică din Direcția a III-a pe linia culegerii, verificării, codificării, transmiterii (la C.I.D.) și valorificării datelor și informațiilor introduse în calculator, considerăm că utilizatorii, pentru a efectua o analiză complexă și completă pe o anumită problemă, trebuie să dispună de cadre cu o pregătire corespunzătoare pe linie de informatică și documentare care în principal trebuie să cunoască :

- specificul activității de securitate pe profil, din punct de vedere al informațiilor căutate de dușman, al metodelor și procedeele folosite în acest scop, al acțiunilor puse la cale de elementele urmărite; în esență trebuie să aibă experiența muncii informativ-operative;

- structura sistemelor informatice din domeniul muncii de securi-

tate ce fac obiectul prelucrării automate la Centrul de calcul. Fără o cunoaștere de ansamblu a categoriilor de date și informații care sînt implementate în sistemele automate, conform Ordinului nr. 001050/1977 și programelor de măsuri aprobate de conducerea Departamentului Securității Statului, nu putem solicita în totalitate materialele de care avem nevoie în vederea efectuării unor analize sau lucrări ordonate;

- conținutul metodologiilor de lucru și îndeosebi al celor referitoare la : a) culegerea și codificarea datelor și informațiilor privind persoanele care sînt cuprinse în supraveghere sau urmărire informativă ; b) structurarea pe fișe IOPR a informațiilor text.

Din cuprinsul acestor metodologii o importanță deosebită prezintă nomenclatoarele de coduri pentru

esențele de informații care au fost întocmite cu consultarea largă a aparatului informativ și care pot fi completate permanent pe baza propunerilor ofițerilor operativi în funcție de aspectele noi care apar în munca practică. Numai cunoașterea și utilizarea corespunzătoare a acestor nomenclatoare de coduri specifice fiecărei linii de muncă, de către fiecare lucrător, vor asigura un limbaj comun de exprimare și apreciere a suspiciunilor ce derivă din informațiile obținute. Un rol important, pe această linie, îl au șefii nemijlociți care aprobă luarea în lucru a unor suspecti sau decid structurarea pe fișe IOPR a informațiilor cu valoare operativă și, în final, o mare răspundere revine lucrătorilor de analiză-sinteză și informaticienilor de la B.I.D. care trebuie să codifice esențele de informații.

Pentru reprezentarea cât mai corectă a informațiilor prin codificare care să reflecte situația operativă existentă la un moment dat, într-o anumită problemă, la nivelul unui județ sau pe țară, este necesar ca între aparatul informativ-operativ și lucrătorii de analiză-sinteză și informaticienii de la B.I.D. să existe o conlucrare permanentă. De asemenea, se impune tratarea cu seriozitate și responsabilitate a problemei transmiterii ritmice la calculator a informațiilor, precum și necesitatea actualizării permanente a datelor introduse în fișierele automate.

Pentru o înțelegere cât mai clară de către aparatul de contraspionaj și lucrătorii care codifică datele și informațiile în vederea introducerii lor în prelucrare automată, se impun unele precizări în legătură cu utilizarea celor două metodologii de lucru pentru fișele P 62 și IOPR și în-deosebi a nomenclatoarelor de coduri pentru esențe, astfel :

A. Cu privire la „fișa persoanei P 62“

Pe baza acestei fișe se efectuează la calculator toate operațiunile necesare (noi introduceri, scoateri, actualizări, transferări etc.) cu privire la elementele aflate în supraveghere sau urmărire informativă, precum și la măsurile de prevenire întreprinse de aparatul de securitate care iac obiectul prelucrării automate a datelor.

Evident că fiecare element constitutiv al fișei are importanță sa și trebuie completat și codificat, acolo unde este nevoie, cu toată răspunderea, însă o importanță deosebită trebuie acordată „Motivului luării măsurii“, respectiv cîmpurilor 23, 24 și 25. Subliniem în mod deosebit acest lucru deoarece în activitatea de analiză și sinteză, funcție de esența informațiilor, se fac o multitudine de prelucrări necesare efectuării unor analize pe diferite probleme și întocmirii unor lucrări ordonate de conducere. Trebuie precizat și faptul că fiecare compartiment de contraspionaj este apreciat la nivel central, din punct de vedere al acestui sistem informatic, după volumul și calitatea datelor implementate.

La luarea în lucru a unui element pe linie de contraspionaj ofițerul trebuie să completeze la motivul luării măsurii toate suspiciunile ce derivă din informațiile de primă sesizare de care dispune în acel moment. În situația că există mai multe motive care concură la aprecierea că un element este suspect și că trebuie inclus în baza de lucru pentru a clarifica suspiciunile, lucrătorul este obligat ca, la completarea acestor motive, să ierarhizeze esențele de informații astfel ca la cîmpul 23

să figureze esența de bază, iar la cîmpurile 24 și 25 să menționeze informațiile complementare care au contribuit la conturarea suspiciunilor.

De exemplu, despre o persoană, cetățean român, posedăm informații că lucrează într-un institut de cercetări, este deținător de secrete, a fost la specializare în R.F.G. și recent a realizat un contact neoficial cu un diplomat vest-german. Considerăm necesar ca aceste informații să fieordonate pe fișa P 62 astfel: 1) legături suspecte cu un diplomat vest-german; 2) a fost la specializare în R.F.G.; 3) are acces la date secrete. De asemenea, trebuie scos în evidență și un alt fenomen — întilnit destul de frecvent în activitatea practică a unor lucrători — în sensul că se tratează cu ușurință completarea motivului luării în lucru a suspectilor, formulindu-se lapidar la străini „suspect de culegere de informații”, iar la români „legături suspecte cu cetățeni străini”. Tratarea de o asemenea manieră a motivelor luării în lucru nu este de natură să satisfacă nevoile activității de analiză și sinteză și, ca urmare a faptului că această activitate nu a fost făcută cu toată răspunderea la data luării în preocupări a suspectului, rezultatele prelucrării automate devin neconcludente și în final se recurge la solicitarea directă de la lucrători a unor date, activitate în care se irosește mult timp, iar datele de multe ori sînt relative. Desigur, răspunderea pentru completarea corectă și completă a datelor revine tuturor ofițerilor din aparatul operativ, șefilor nemijlociți și informaticienilor* care codifică esențele informațiilor. Totuși, apreciem că și informaticienii care verifică și codifică

informațiile au o răspundere mai mare pe linia asigurării corectitudinii și veridicității datelor deoarece ei cunosc cel mai bine metodologia de codificare și, în final, ei semnează documentele pe care le trimit la calculator. Informaticienii în cauză trebuie să aibă permanent în vedere dacă datele introduse în prelucrare automată pot răspunde în condiții corespunzătoare nevoilor muncii de analiză și sinteză. Atunci cînd, din analiza datelor completate pe fișa persoanei P 62, informaticianul constată că sînt neclarități în privința motivului luării în lucru, el este obligat să elucideze aspectele respective numai prin consultare directă cu ofițerul care lucrează cazul.

Pentru îmbunătățirea activității pe această linie, în scopul creșterii calității informațiilor implementate și al sporirii gradului de veridicitate a acestora, este necesar ca toți lucrătorii, care au atribuții pe linia completării, verificării și codificării datelor referitoare la motivul luării în lucru, să facă o analiză succintă în momentul completării fișei P 62, astfel:

● Cu privire la cetățenii străini:

Dacă din informațiile existente se conturează suspiciunea de culegere de informații, fără îndoială că se va completa acest motiv; dar dacă rezultă că suspectul în cauză este cu certitudine cadru sau agent de spionaj sau există doar suspiciunea că este cadru sau agent al unui serviciu de informații, atunci, în mod obligatoriu, se va completa cu prioritate acest motiv. Desigur, gama esențelor de informații cuprinse în

* Prin noțiunea de informatician, la securitățile județene sînt definiți ofițerul de analiză-sinteză și șeful biroului de informatică și documentare.

nomenclator este destul de mare și poate fi utilizată corespunzător cu particularitățile existente în fiecare caz.

● Cu privire la cetățenii români :

Așa cum s-a mai menționat, există tendința de a completa la motivul luării în lucru formularea „Legături suspecte cu cetățeni străini” și numai atât. Acest mod simplist de a privi și trata lucrurile este necorespunzător, ducând la denaturarea realității obiective, la vicierea concluziilor desprinse din analizele efectuate. În mod obligatoriu, este necesar ca fiecare lucrător să răspundă la o serie de întrebări în funcție de fiecare caz în parte și anume :

◆ cu ce categorii de străini întretine legături suspectul respectiv (diplomați, comercianți, ziaristi, studenți, marinari etc.) ;

◆ dacă este deținător de secrete ;

◆ dacă a fost la studii, specializare, post, tratative, asistență de specialitate, ca turist, în vizită la rude în străinătate etc. (țara) ;

◆ are rude în străinătate plecate legal sau ilegal ;

◆ este vizitator de ambasadă sau alte reprezentanțe străine ;

◆ participă neoficial la acțiuni protocolare organizate de diplomați sau alți reprezentanți străini ;

◆ s-a înapoiat cu întârziere din deplasările făcute în străinătate ;

◆ a fost semnalat cu comportări suspecte pe timpul șederii în străinătate sau are asemenea comportări după înapoierea în țară ;

◆ a fost cercetat de organele de informații, contrainformații sau de poliție pe timpul șederii în străinătate etc.

Și în cazul suspectilor din rîndul cetățenilor români gama esențelor de informații cuprinse în nomenclatorul de esențe este destul de largă și trebuie utilizată diversificat de la caz la caz. Fără tratarea de o ase-

menea manieră a suspectilor nu vom putea selecta, la nevoie, din baza de lucru, diferite categorii de elemente pentru a stabili angrenarea concretă a aparatului de contraspionaj într-o problemă sau alta ori pe linia unor programe de măsuri (ALFA, ATLAS, ETERUL, RUTIERUL, OCEANUL și altele).

Un alt aspect căruia tot aparatul trebuie să-i acorde atenția cuvenită este *actualizarea permanentă a datelor* introduse inițial în calculator. Din practica muncii de prelucrare automată a datelor se știe că nu se poate cere calculatorului ceea ce nu i s-a dat. Ca urmare a neactualizării continue a informațiilor pentru care lucrăm un suspect sau altul, datele furnizate de sistemul automat prezintă un anumit grad de relativitate. În această problemă se constată că lucrătorii nu acordă atenția cuvenită schimbărilor survenite în aprecierea suspiciunilor din fiecare caz în funcție de informațiile obținute în urma măsurilor informativ-operative întreprinse. Este imperios necesar ca, atunci cînd pe baza noilor informații obținute se constată că suspiciunile care au stat la baza includerii în preocupări a unui element capătă altă nuanță sau sînt completate de alte informații, ofițerii operativi să facă actualizările de rigoare. De pildă, dacă un cetățean străin pe baza informațiilor de primă sesizare a fost luat în lucru pentru suspiciunea de culegere de informații, iar ulterior — din măsurile întreprinse — rezultă că este cadru de spionaj sau agent al unui serviciu de informații, în mod obligatoriu motivul luării în lucru trebuie schimbat, conform noii esențe de informații. Procedînd în acest fel vom asigura ca baza de lucru a aparatului de contraspionaj să reflecte, pe

deplin, situația operativă din obiective sau probleme și să fie de un real folos activității de analiză.

B. Cu privire la informațiile operative despre străini, comunicate prin fișe IOPR

Această fișă constituie suportul primar pe care se structurează informațiile cu valoare operativă obținute de aparatul de securitate, în-deosebi despre străini și legăturile lor suspecte din rîndul cetățenilor români. Sarcina introducerii în mod ritmic în prelucrare automată a datelor și informațiilor de interes operativ referitoare la români și străini revine unităților de securitate — centrale și teritoriale — în conformitate cu Programul de măsuri al Departamentului Securității Statului. În metodologia de lucru specifică acestei aplicații de înmagazinare și exploatare în sistem automat a informațiilor text se menționează: „Completarea fișei IOPR se va face de către fiecare lucrător care exploatează informația obținută, numai după ce în prealabil acesta are ordinul rezolutiv al șefului de serviciu sau al înlocuitorului la comandă, iar codificarea datelor culese o vor efectua numai informaticienii unităților“.

Trebuie reținut faptul că fiecare lucrător și unitate de securitate are obligația de a structura pe fișe IOPR și trimite ritmic la calculator informații pe profil de muncă, cu valoare operativă, despre elementele care sînt în lucru pe raza de competență sau despre persoanele care nu sînt în preocupările aparatului de securitate la acea dată ori nu fac obiectul altui sector cu responsabilitate în problemă. Celelalte informa-

ții, care se obțin și privesc elemente aflate în lucru la alte unități, vor fi trimise spre exploatare organelor respective care sînt în măsură să aprecieze mai bine valoarea acestora și cărora le revine obligația de a le transpune pe fișe IOPR și înainta la calculator. Pentru a se evita introducerea în calculator a acelorași informații de către două sau mai multe unități, *este absolut necesar* ca atunci cînd se trimite informații spre exploatare la altă unitate — în-deosebi de la compartimentele teritoriale la unitatea centrală — să se menționeze în adresă dacă materialul respectiv a fost structurat pe fișe IOPR și trimis la Centrul de calcul. Apreciem că această aplicație va deveni foarte utilă muncii de contraspionaj, pe măsură ce toate informațiile cu valoare operativă vor fi introduse în sistemul de prelucrare automată.

În prezent sînt mai multe compartimente teritoriale de contraspionaj care, deși cu posibilități reale pe linia obținerii de informații de valoare despre străini și legăturile lor suspecte în rîndul cetățenilor români, își aduc o slabă contribuție la crearea fondului unitar de date și informații. Din această cauză, în-că nu se poate face o evaluare corectă, cu ajutorul prelucrării automate, a situației operative dintr-o problemă sau alta și nu se pot desprinde concluzii corespunzătoare pentru orientarea muncii cu privire la informațiile căutate de străini, modul de acțiune al serviciilor de spionaj, metode și mijloace folosite, sistemele de legătură utilizate de cadrele și agenții de spionaj în obținerea și transmiterea informațiilor etc. De aceea, se impune ca toate unitățile să întreprindă măsuri urgente de a transmite la calculator, ritmic și operativ, toate informațiile cu valoare operativă.

În legătură cu utilizarea nomenclatorului de esențe de informații, în-deosebi la străini, atunci când din informațiile transpuse pe fișe IOPR rezultă activități concrete sau suspiciuni de culegere de informații, este absolut necesar să se precizeze concret și domeniile vizate (economic, politic, militar, tehnico-științific sau social), sens în care vor

fi utilizate pentru codificare și nomenclatoarele de coduri specifice acestor domenii. De asemenea, trebuie să se acorde atenția cuvenită și completării cîmpurilor 17 și 18 din fișa IOPR referitoare la „metode-mijloace” și „sisteme de legătură”, atunci când din conținutul informațiilor rezultă asemenea date.

II. Modalități de folosire în munca de contraspionaj a informațiilor introduse pe calculator

Pornind de la considerentul că în calculator au fost introduse corect toate datele și informațiile, existente în unități, pe linie de contraspionaj, utilizatorii — potrivit competențelor de acces — pot solicita, în funcție de nevoi, o multitudine de lucrări necesare atît lucrătorilor dar mai ales factorilor de decizie pentru analize, concluzii și măsuri în diferite probleme de muncă.

Practic, în orice lucrare de analiză și sinteză, cu grade diferite de complexitate (raportul de bilanț pe contraspionaj, rapoarte pentru conducerea Departamentului Securității Statului pe linia unor programe de măsuri — ALFA, ATLAS, ETERUL, RUTIERUL, OCEANUL —, stadiul într-o problemă de muncă etc.) prelucrarea automată a datelor își poate aduce o contribuție însemnată în funcție de competența utilizatorului de a ști să selecteze ceea ce îi trebuie și apoi de gradul de înțelegere și interpretare a informațiilor obținute.

Referitor la modalitățile de folosire concretă a datelor și informațiilor introduse în calculator, considerăm că nu se pot da rețete care să aibă valabilitate pentru toți utilizatorii și toate tipurile de analize și lucrări care se efectuează la diferite niveluri. Apreciem că nevoia re-

ală de informații obținute prin prelucrarea automată derivă din problema pe care vrem să o analizăm sau lucrarea concretă pe care trebuie să o întocmim și argumentăm. Odată cu stabilirea subiectului ce trebuie abordat de către un lucrător sau un factor de decizie, un rol important revine ofițerului de analiză-sinteză sau șefului biroului de informatică și documentare din unitatea utilizatoare care analizează toate posibilitățile pe care le poate oferi calculatorul în vederea obținerii și exploatării datelor și informațiilor necesare, sens în care formulează cererea la Centrul de calcul. Este bine ca, în analize complexe, utilizatorii să consulte în prealabil și lucrătorii de la Centrul de calcul care cunosc posibilitățile ce le oferă o aplicație sau alta, sens în care această trebuie să aibă un rol activ. De asemenea, după obținerea lucrărilor solicitate, utilizatorii datelor să colaboreze cu cadrele de analiză-sinteză ori de informatică în analiza și interpretarea datelor și informațiilor pentru a sesiza aspectele esențiale și concluziile ce se desprind.

În activitatea practică, lucrătorii din unitatea centrală de contraspionaj utilizează zilnic date și informații provenite de la calculator privind :

— străinii din țări nesocialiste intrați în țară structurați pe spații, scopuri declarate, locuri de deplasare etc.;

— intrările în țară ale unor străini suspecți aflați în preocupările aparatului;

— stabilirea modului în care sînt cunoscuți unii străini în evidențele de securitate și informațiile existente despre aceștia (intrări-ieșiri anterioare, scopuri declarate, adrese, instituții și locuri vizitate etc.);

— posturile telefonice luate în atenție de la care s-au purtat convorbiri cu exteriorul sau au fost apelate din străinătate.

De asemenea, la cerere, ofițerii cu responsabilitate într-o problemă sau alta de muncă solicită și beneficiază de date și informații referitoare la:

— străinii cu intrări repetate într-o anumită perioadă din rîndul cărora selecționează pe cei pretabili la activități suspecte și, în coroborare cu alte date și informații existente, decid luarea lor în lucru;

— străinii aflați la studii în țara noastră structurați pe spații și centre universitare;

— străinii care vin frecvent în țară și sînt originari din România;

— persoanele cuprinse în baza de lucru la un moment dat, dinamica suspectilor aflați în preocupări într-o anumită perioadă, pe ansamblu și pe anumite categorii de esențe de informații etc.;

— informațiile text obținute și implementate, structurate pe compartimente de muncă, categorii de esențe de informații etc.

La nivelul unității centrale de contraspionaj, de un real folos au fost datele și informațiile obținute prin prelucrarea automată în vederea pregătirii și efectuării unor analize complexe pe țară în problemele contraspionaj american, englez, francez și vest-german, iar concluziile desprinse au făcut obiectul unor convocări cu lucrătorii din aceste probleme în vederea direcționării activității viitoare.

Analiza trimestrială, semestrială sau anuală a lucrărilor elaborate de Centrul de calcul cu privire la baza de lucru a aparatului de contraspio-

naj oferă posibilități multiple de a desprinde concluzii referitoare la activitatea tuturor compartimentelor de muncă, la situația existentă într-o problemă sau alta, categoriile de suspecti, modalitățile de soluționare a cazurilor finalizate etc.

De exemplu, din analiza datelor referitoare la elementele aflate în supraveghere sau urmărire informativă — din punct de vedere al vechimii de cînd se aflau în preocupări — s-a desprins tendința tergiversării clarificării operative a suspiciunilor, pusă în evidență de faptul că unele persoane se aflau în lucru de peste 3 ani. Ca urmare, conducerea unității a ordonat măsuri menite să impulsioneze ritmul de clarificare a suspiciunilor și de cuprindere în forme organizate de lucru a noi elemente astfel încît baza de lucru să reflecte cu fidelitate realitatea operativă. Această stare de fapt, existentă și pe alte profile de muncă, a determinat conducerea Departamentului Securității Statului să ordone ca, pînă la finele anului 1983, să fie întreprinse măsuri de clarificare a tuturor dosarelor de urmărire informativă aflate în lucru de peste 3 ani, urmînd ca în luna decembrie a.c. să se raporteze de executarea acestei sarcini pe toate liniile de muncă.

Un alt fenomen rezultat din analiza bazei de lucru a contraspionajului — din punct de vedere al profesiei și ocupației — a fost și acela că în preocupările aparatului se aflau un număr apreciabil de cetățeni români din rîndul pensionarilor sau celor fără ocupație, categorii de persoane care, cu unele excepții, nu au acces la date secrete și nu mai prezintă interes pentru serviciile de spionaj. Pe această bază conducerea unității a ordonat efectuarea de analize și măsuri pentru soluționarea cazurilor respective. Concluzii semnificative pot rezulta și din analiza

modului în care au fost finalizate cazurile soluționate într-o anumită perioadă sau a măsurilor de prevenire întreprinse. Într-un fel este apreciat un compartiment de muncă care s-a preocupat pentru valorificarea cu rezultate operative a muncii investite în soluționarea cazurilor și altfel este privit colectivul care în majoritatea cazurilor scoase din preocupări face mențiunea „material de mică importanță” sau „plecat definitiv din țară”.

Exploatarea informațiilor text introduse în prelucrare automată pe baza fișelor IOPR, de asemenea, oferă numeroase posibilități de analiză pe baza esențelor de informații la nivelul întregii linii de muncă sau numai pe un anumit spațiu sau problemă. Tipurile de lucrări elaborate de acest sistem informatic, la cererea utilizatorului, constau în liste nominale cuprinzând informațiile deținute, precum și situații statistice. Interpretarea datelor statistice, care redau volumul de informații existent într-o anumită problemă pe o perioadă prestabilită, conduce la aprecierea situației operative existente cu privire la informațiile căutate de străini, locuri și medii vizate, acoperiri folosite de cadre sau agenți de spionaj etc. În funcție de ponderea esențelor de informații dintr-un anumit domeniu se recurge la argumentarea faptelor cu ajutorul in-

formațiilor concrete existente în domeniul respectiv. Pe baza concluziilor desprinse, factorii de decizie ordonă măsurile necesare pentru direcționarea activității ofițerilor în sfera lor de competență în vederea contracarării acțiunii dușmanului.

Instalarea terminalului și darea în exploatare, experimentală, a teleprelucrării constituie un pas important în perfecționarea activităților de informare operativă pe baza datelor existente în sistemele automate. Astfel s-a realizat accesul direct al utilizatorului la bazele de date, eliminându-se labirintul verigilor intermediare dintre lucrătorii operativi și Centrul de informatică și documentare. Încă din această etapă s-a conturat necesitatea perfecționării pregătirii celor care operează la terminal deoarece numai printr-o temeinică cunoaștere a modului de lucru cu acest aparat precum și a posibilităților oferite de bazele de date se poate realiza o soluționare a cererilor.

În același timp, a rezultat necesitatea ca utilizatorii să contribuie la îmbunătățirea sistemelor cu prelucrare automată de la C.I.D. prin sugestiile și propunerile izvorite din activitatea practică pe de o parte, iar pe de altă parte să manifeste consecvență în actualizarea permanentă a datelor introduse în fișierele automate.

Desigur, în materialul de față au fost exprimate unele puncte de vedere menite să ducă la îmbunătățirea activității în domeniul prelucrării automate a datelor, la ridicarea calității muncii pe această linie și la folosirea eficientă a informațiilor implementate. Considerăm necesar și util ca aceste probleme cât și alte aspecte izvorite din activitatea practică ce vizează aplicarea întocmai a celor două metodologii de lucru să constituie subiectul unor dezbateri la pregătirea de specialitate în fiecare unitate și compartiment de muncă cu participarea tuturor cadrelor cu atribuții și răspunderi în aceste probleme.

Locotenent-colonel Ion SOVU
Locotenent-colonel Gheorghe BUNESCU

Metodologia pregătirii, desfășurării și conducerii acțiunilor de avertizare și punere în dezbatere publică

— plan de dezbatere —

I. Metodologia generală de pregătire, desfășurare și conducere a acțiunilor de avertizare și punere în dezbatere publică.

Potrivit prevederilor art. 5 pct. 1 din Decretul nr. 121/1978, organele de securitate au importante atribuții în prevenirea, descoperirea și lichidarea oricăror acțiuni de natură a aduce atingere securității statului. Pe baza acestui act normativ și a indicațiilor rezultate din hotărârile de partid, din cuvântările tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al partidului, comandantul nostru suprem, latura preventivă a activității organelor de securitate are un rol prioritar, aceasta constituind forma principală de realizare a politicii partidului și statului nostru în domeniul apărării securității statului.

Din reglementările cuprinse în Ordinul ministrului de interne nr. 000875/1976 rezultă că activitatea de prevenire desfășurată de aparatul de

securitate se concretizează și în avertizarea ori punerea în dezbatere publică a unor persoane care inițiază sau pregătesc săvârșirea de infracțiuni contra securității statului ori au comis alte fapte antisociale ce pot genera infracțiuni de competența acestor organe.

Având în vedere proporția mare a avertizărilor și punerilor în dezbatere publică în ansamblul activității de prevenire a organelor de securitate și caracterul general al reglementărilor cuprinse în ordinul menționat, pentru generalizarea experienței pozitive obținute în acest domeniu de activitate și înlăturarea unor lipsuri și neajunsuri constatate pe această linie, sînt necesare unele precizări metodologice cu privire la pregătirea, desfășurarea și conducerea acestor acțiuni de prevenire. Pe de altă parte, aceste precizări sînt de natură să contribuie la aplicarea unitară a ordinelor și indicațiilor conducerii ministerului și ale Departamentului Securității Statului și la sporirea calității și eficienței măsurilor de avertizare ori punere în dezbatere publică.

Intrucît s-a constatat că în practica muncii de securitate se utilizează o terminologie diversificată pentru punerile în dezbatere, considerăm că și din acest punct de vedere sînt necesare cîteva precizări. Ordinul nr. 000875/1976 folosește expresia „punere în dezbatere publică”

iar în practică mai întâlnim și „punere în dezbatere colectivă“, „punere în dezbaterea colectivelor de oameni ai muncii“ și „punere în discuția colectivelor de oameni ai muncii“. Așa cum s-a arătat încă din anul 1978, terminologia ordonată de conducerea Departamentului Securității Statului este aceea de „punere în dezbatere publică“ pentru situațiile în care persoana ce face obiectul măsurii nu este încadrată în muncă și „punere în dezbaterea colectivelor de oameni ai muncii“, când măsura se referă la o persoană încadrată în muncă. Acest al doilea caz este, de fapt, numai o variantă a punerii în dezbatere publică.¹⁾ Dacă inițiativa organizării unei asemenea măsuri aparține conducerii organizației socialiste în care lucrează persoana respectivă, ea va fi denumită „punere în discuția colectivelor de oameni ai muncii“ și nu va fi înregistrată ca o măsură de securitate. Se va înregistra în schimb sesizarea făcută de organele noastre dacă a avut la bază o asemenea informare (sesizare).

Pregătirea acțiunilor de punere în dezbatere publică sau de avertizare implică analiza materialelor ce se dețin, documentarea faptelor și întocmirea raportului cu propuneri de finalizare a cazurilor prin luarea uneia sau alteia din cele două măsuri de prevenire.

Concluzia referitoare la necesitatea avertizării sau punerii în dezbatere publică ori a colectivelor de oameni ai muncii trebuie să se bazeze pe o analiză aprofundată a datelor și informațiilor obținute în procesul supravegherii sau urmăririi informative a elementului respectiv și pe o temeinică cunoaștere a situației operative din problema, obiectivul, locul sau mediul aflat în atenție.

Pentru alegerea celei mai adecvate măsuri de prevenire, Ordinul ministrului de interne nr. D/00115/1979 prevede că, la solicitarea organelor informative de securitate, organele de cercetare ale securității analizează dosarele de urmărire informativă și alte asemenea materiale, pentru a se stabili în comun cele mai adecvate măsuri de finalizare. De asemenea, ori de câte ori se preconizează avertizarea unei persoane urmărite prin dosar de urmărire informativă, materialele respective vor fi analizate de organele de cercetare ale securității împreună cu organele informative, înainte ca propunerea să fie supusă spre aprobare. Deși din prevederile ordinului nu rezultă în mod expres, această analiză în comun va fi efectuată cu atât mai mult în cazurile în care se preconizează luarea măsurii de punere în dezbatere publică sau a colectivelor de oameni ai muncii, a persoanelor ce fac obiectul muncii de securitate. Această conlucrare trebuie să contribuie la asigurarea legalității, temeiniciei și eficienței măsurilor și să constituie un sprijin concret acordat aparatului informativ-operativ în activitatea de prevenire pe care o desfășoară.

Analiza materialelor informative ce se dețin privește atât fapta comisă și persoana elementului urmărit, cât și posibilitățile de documentare a acțiunilor celui în cauză și de conspirare a mijloacelor prin care s-au obținut informațiile.

¹⁾ A se vedea articolul: „Măsuri ce trebuie întreprinse de organele de cercetare penală ale securității în conlucrare cu cele informativ-operative pentru sporirea eficienței avertizărilor și punerilor în dezbatere publică“ (Securitatea nr. 3 (43) din 1978, pag. 80).

Din punct de vedere al faptei săvârșite, analiza trebuie să se finalizeze cu o serie de concluzii clare referitoare la următoarele împrejurări :

◆ *dacă fapta respectivă se înscrie în sfera de competență a organelor de securitate :* în analiza acestei situații trebuie să se aibă în vedere și prevederile din planul de măsuri pentru îmbunătățirea activității de prevenire desfășurate de organele de securitate, potrivit cărora : „În toate cazurile în care organele de securitate constată că s-au săvârșit fapte ce constituie infracțiuni de drept comun, acte de indisciplină și încălcări ale atribuțiilor de serviciu care, potrivit legii, sint soluționate de organele de miliție, procuratură, comisiile de judecată sau conducerile organizațiilor socialiste, acestea vor sesiza organele competente în vederea aplicării măsurilor ce se impun, fără ca împotriva făptuitorilor să se mai ia măsura avertizării pe linie de securitate ;

◆ *dacă acțiunile întreprinse de elementul urmărit pot degenera în infracțiuni date în competența organelor de securitate :* așa cum se cunoaște, prevenirea operează numai în ce privește faptele care nu întrunesc toate condițiile necesare tragerii la răspundere penală a făptuitorilor. Avertizarea sau punerea în dezbatere publică a unei persoane care a săvârșit însă o infracțiune, neurmată de tragerea la răspundere penală, constituie o încălcare a legalității noastre socialiste prin nepedepsirea unui infractor ;

◆ *dacă natura faptei și gradul ei de pericol social impun avertizarea, punerea în dezbatere publică ori a colectivelor de oameni ai muncii sau luarea altor măsuri de finalizare :* analiza care se efectuează poate conduce și la concluzia că se impune luarea altor măsuri de prevenire, sesizarea altor organe pentru infracțiuni de drept comun, contravenții, abateri disciplinare etc. ;

◆ *dacă faptele celui în cauză sint stabilite pe bază de materiale verificate și în mod complet :* cunoașterea integrală a activității elementului urmărit permite o mai bună alegere a măsurii de prevenire ce urmează a se lua, creează posibilități sporite de conspirare a mijloacelor secrete de informare și asigură o eficiență sporită a activității de finalizare a cazului ;

◆ *dacă au rezultat alți participanți la comiterea faptelor, cine sint aceștia și care este contribuția lor :* dacă din materialele informative existente rezultă participarea și a altor persoane la săvârșirea faptelor, este necesar să se ia măsuri de verificare și exploatare a tuturor informațiilor, inclusiv prin acțiuni concrete de prevenire. Întrucît în practică au fost constatate unele cazuri în care nu s-a acționat asupra tuturor elementelor implicate în comiterea faptelor, trebuie să se manifeste mai multă preocupare pentru lămurirea sub toate aspectele a cazului respectiv și pentru valorificarea prin măsuri de prevenire a tuturor datelor obținute. Dacă asemenea date apar pe parcursul documentării faptelor care fac obiectul măsurilor de prevenire, ele trebuie de îndată verificate sau puse în lucru pentru a se asigura un caracter complet activității de prevenire.

Concomitent, se vor analiza datele referitoare la persoana elementului urmărit : antecedentele sale politice reacționare ori penale (fost condamnat politic sau de drept comun ; dacă a mai făcut obiectul altor măsuri de prevenire și pentru ce fapte) ; nivelul de pregătire culturală și profesională ; starea sănătății (mai ales din punct de vedere psihic) ; situația familială și profesională (rude, colegi sau șefi profesionali care ar putea exercita o influență pozitivă asupra acestuia, eventuale lipsuri sau neajunsuri din activitatea profesională etc.) ; comportamentul general al acestuia în familie și societate și orice alte date de interes operativ. De asemenea, trebuie să se procedeze și la o estimare a poziției pe care cel în cauză ar putea să o adopte cu ocazia luării măsurii.

Analizarea posibilităților de documentare și de conspirare a mijloacelor muncii de securitate presupune și ea conlucrarea efectivă dintre ofițerul de cercetare penală și lucrătorul operativ care are dosarul respectiv, ajungîndu-se — în funcție de complexitatea cazului — la întocmirea unor planuri amănunțite de documentare și conspirare a surselor.

Posibilitățile de efectuare a actelor premergătoare sporesc în mod substanțial dacă s-a asigurat o instruire a rețelei informative, în sensul ca aceasta să semnaleze operativ toate persoanele care au asistat la manifestările ostile ale elementului urmărit ori care cunosc, chiar și numai în parte, activitatea acestuia. Obținerea acestor date asigură o bază mai largă pentru selectarea persoanelor ce urmează a fi ascultate în cadrul actelor premergătoare și se reduc, în același timp, posibilitățile celui urmărit de a nega faptele și de a reuși identificarea surselor noastre de informare.

În final, luându-se în considerare natura faptei, persoana făptuito-
rului și situația operativă existentă, se va aprecia dacă este oportună
punerea în dezbatere publică sau a colectivelor de oameni ai muncii
ori dacă se impune avertizarea. În alegerea uneia sau alteia din cele
două măsuri trebuie să se țină seama de toate concluziile rezultate în
urma analizei efectuate, iar în ceea ce privește punerea în dezbatere,
este necesară și o bună cunoaștere a opiniei colectivului care urmează
a se pronunța asupra faptelor respective, deoarece numai astfel se poate
asigura eficiența măsurii.

Potrivit prevederilor Ordinului ministrului de interne, nr. 000875
din 1976, măsurile de avertizare ori punere în dezbatere publică vor fi
precedate de verificarea temeinică a informațiilor prin mijloacele muncii
de securitate, prin acte premergătoare cit și prin chemarea persoanelor
în cauză la organele de securitate pentru a-și preciza poziția față de
faptele comise.

Din activitatea de verificare a legalității, temeiniciei și eficienței
măsurilor de prevenire a rezultat că, la unele securități județene, efec-
tuarea actelor premergătoare și chemarea persoanei urmărite pentru a-și
preciza poziția sint precedate de un raport cu propuneri de documentare,
întocmit de ofițerul operativ și cel de cercetare penală, raport care se
supune spre aprobare șefului securității iar ulterior, pe baza tuturor
datelor obținute, se propune printr-un alt raport avertizarea sau pune-
rea în dezbatere publică ori a colectivelor de oameni ai muncii. La alte
securități județene, ambele propuneri fac obiectul aceluiași raport care
este înaintat spre aprobare. Considerăm că această ultimă modalitate
asigură o simplificare a activității desfășurate și se impune a fi genera-
lizată, cu excepția cazurilor în care datele obținute pe parcursul docu-
mentării justifică și impun luarea unei alte măsuri decât cea aprobată
inițial.

Documentarea faptelor care stau la baza luării măsurilor de averti-
zare ori de punere în dezbatere se concretizează în efectuarea de veri-
ficări în cadrul actelor premergătoare și în chemarea elementelor res-
pective la organele de securitate pentru a-și preciza poziția față de
faptele comise. *)

În măsura în care nu există riscuri de desconspirare, pentru a se
asigura o fixare mai bună și mai operativă a datelor referitoare la ma-

*) A se vedea și articolul: „Situații în care se întocmesc procese-verbale
de constatare a efectuării actelor premergătoare de către ofițerii din aparatul
informativ-operativ de securitate”, „Securitatea” nr. 2/1981 pag. 43.

nifestările și acțiunile elementelor urmărite, este necesar să se realizeze documentarea faptelor pe tot parcursul supravegherii sau urmăririi informative, de către ofițerul care are dosarul.

Potrivit prevederilor art. 20 din Ordinul ministrului de interne nr. D/00115/1979, în cazurile în care este necesară luarea măsurii de punere în dezbatere publică sau a colectivelor de oameni ai muncii a persoanelor care au săvârșit fapte ce fac obiectul muncii de securitate, efectuarea actelor premergătoare și cercetarea făptuitorilor se fac de către organele de cercetare ale securității împreună cu organele informative competente. De asemenea, în celelalte cazuri mai importante, ofițerii de cercetare penală efectuează acte premergătoare împreună cu ofițerii operativi care au în răspundere acele cazuri (art. 18 din ordinul sus citat).

Pentru ridicarea nivelului calitativ al activității de documentare și al conținutului actelor întocmite, prezentăm în continuare câteva dintre cele mai frecvente și caracteristice lipsuri constatate în munca de prevenire a organelor de securitate.

În unele cazuri, măsura avertizării nu a fost precedată de o documentare a faptelor ori de chemarea persoanelor respective la organele de securitate pentru a-și preciza poziția, situații care au sporit riscurile de desconspirare a persoanelor din rețeaua informativă și au afectat în mod negativ calitatea și eficiența măsurilor, elementele respective refuzând să-și recunoască activitatea ori continuând să aibă aceleași preocupări.

În alte cazuri, nu s-a asigurat o documentare temeinică a faptelor ori nu au fost exploatate toate datele obținute prin mijloacele muncii informative. Astfel, au existat cazuri în care persoanele ce au redactat și expediat prin poștă mai multe scrisori cu conținut dușmănos au fost cercetate numai cu privire la unul sau unele din aceste înscrisuri. Nu se insistă în suficientă măsură pentru stabilirea canalelor de introducere în țară și de difuzare a unor materiale cu conținut mistico-religios și ostil.

În ceea ce privește conținutul actelor procedurale întocmite cu ocazia documentării faptelor ce fac obiectul măsurilor de avertizare sau de punere în dezbatere, principalele neajunsuri se referă la următoarele aspecte :

— consemnarea în declarațiile persoanelor ascultate a unor idei cu conținut dușmănos, aparținând celor urmăriți ; menționarea în acestea a numelor unor personalități din conducerea superioară de partid și de stat ori reproducerea unor știri tendențioase și calomniatoare la adresa orînduirii noastre, transmise de posturile de radio reacționare din străinătate ; consemnări generale, confuze sau ipotetice cu privire la faptele comise ori fără legătură cu cauza ; nesemnarea pe fiecare pagină a declarațiilor de către persoanele ascultate ori necertificarea lor de către ofițerii care le-au luat etc. ;

— ridicarea unor obiecte sau înscrisuri care nu prezintă interes în cazurile respective și tergiversarea restituirii acestora ori restituirea unor înscrisuri cu conținut dușmănos ;

— unele încălcări ale dispozițiilor procedurale și ale regulilor criminalistice referitoare la confruntare, rezultate din întocmirea necorespunzătoare a unor procese-verbale de confruntare.

Toate acestea demonstrează un insuficient spirit ofensiv în cercetarea elementelor care urmează a face obiectul măsurilor de prevenire, o slabă preocupare pentru lămurirea tuturor aspectelor cazului respectiv, dar și necunoașterea unor dispoziții legale ce reglementează activitățile care pot fi efectuate în cadrul actelor premergătoare și impun măsuri hotărâte de perfecționare a pregătirii profesionale a cadrelor, pentru asigurarea unei conlucrări mai eficiente cu ofițerii de cercetare penală de securitate.

Înainte de a se trece la realizarea efectivă a avertizărilor ori a punerilor în dezbatere publică sau a colectivelor de oameni ai muncii, este necesară obținerea aprobărilor prevăzute de ordinele în vigoare și organizarea desfășurării acestor acțiuni. Propunerea de luare a măsurii trebuie să cuprindă modalitatea concretă în care aceasta urmează a se realiza.

În cazul avertizărilor, acestea se efectuează de către ofițerii de securitate fără participarea altor persoane, iar dacă interesele operative ori particularitățile cazului impun, măsura poate fi realizată în cadru restrâns (maximum 6—7 persoane) în prezența unor factori de răspundere de la locul de muncă al celui în cauză, a unor rude apropiate, cunoscînte ori elemente predispuse la comiterea de fapte antisociale. O altă problemă ce trebuie avută în vedere încă înainte de obținerea aprobării o constituie locul unde urmează a se proceda la avertizare, acesta putînd fi, după caz, la sediul organelor de securitate, la posturile de miliție, la organele de pașapoarte — în cazul unor cetățeni străini —, la locul de muncă al celui în cauză etc. Măsura avertizării poate fi luată cu aprobarea șefilor de direcții și a locțiitorilor lor, a inspectorilor sefi, a șefilor securităților și a locțiitorilor acestora ori a șefilor serviciilor de contrainformații militare. Cînd avertizarea urmează a fi luată împotriva unui străin care a comis fapte cu un pericol social mai redus ori despre care se dețin date că intenționează să săvîrșească sau instigă pe cetățenii români la comiterea de infracțiuni, aprobarea scrisă se dă de către șefii unităților centrale sau ai inspectoratelor județene ori al municipiului București.

Punerile în dezbatere publică ori în discuția colectivelor de oameni ai muncii se pot realiza numai cu acordul primului secretar al Comitetului județean de partid și cu aprobarea șefilor unităților centrale, șefilor inspectoratelor și șefilor securităților județene (al municipiului București). Această modificare a Ordinelor ministrului de interne nr. 000875/1976 și nr. D/00115/1979 s-a efectuat prin hotărîrea Consiliului de conducere al Departamentului Securității Statului din 5 aprilie 1980. În raportul cu propuneri de punere în dezbatere publică ori în discuția colectivelor de oameni ai muncii trebuie să se menționeze: temeiurile care determină luarea măsurii (faptele comise de cel în cauză), scopul urmărit, locul și data cînd urmează a avea loc acțiunea, participanții și persoana care urmează a prezenta materialele ce fac obiectul dezbaterii (după caz, persoane anume desemnate de conducătorii organizațiilor socialiste sau ofițeri de securitate).

Desfășurarea acțiunilor de avertizare are loc acolo unde s-a menționat în raportul aprobat. Dacă s-a stabilit că avertizarea să se facă în cadrul restrins, cu participarea altor persoane, sarcina selectării și chemării acestora revine ofițerului care are cazul respectiv.

La data stabilită pentru realizarea acțiunii, ofițerul de securitate procedează la avertizarea elementului în cauză punându-i în vedere pericolozitatea socială a acțiunilor întreprinse, faptul că acestea pot duce la săvârșirea de infracțiuni date în competența organelor de cercetare ale securității, caz în care vor fi luate măsuri ferme de tragere la răspundere penală. Avertizarea trebuie să se bazeze pe o cunoaștere aprofundată a activității celui în cauză, pentru a nu i se lăsa acestuia impresia că organele de securitate nu cunosc decît în parte activitatea desfășurată. Concomitent, trebuie să se acorde o atenție deosebită conspirării surselor secrete de informare, procedindu-se și la dezinformarea elementului urmărit, la dirijarea bănuielilor acestuia către persoanele care nu au nici o legătură cu organele noastre. Cu ocazia avertizării, ofițerii de securitate trebuie să pună în vedere elementului respectiv, cu toată fermitatea și obiectivitatea, numai faptele verificate, precis stabilite și documentate, renunțînd la aspectele care nu au fost stabilite cu certitudine ori care au un caracter îndoielnic.

Indiferent de felul măsurii de punere în dezbatere, materialul ce urmează a se prezenta va fi întocmit de către organele de securitate, avîndu-se în vedere atît necesitatea informării corecte a participanților, cît și o conspirare cît mai bună a mijloacelor de muncă folosite în cazul respectiv.

Dacă elementul urmărit este un pensionar, o persoană neîncadrată în muncă (fără ocupație, casnică) sau care exercită o meserie cu autorizare, precum și în cazul țăranilor cu proprietate individuală, punerea în dezbatere publică se va organiza în conlucrarea cu comitetele executive ale consiliilor populare comunale, orășenești, municipale ori ale sectoarelor municipiului București. Dacă persoana este încadrată în muncă, punerea în dezbaterea colectivului de oameni ai muncii va fi organizată și desfășurată în strînsă conlucrare cu conducerea organizației socialiste respective.

În toate cazurile, punerea în dezbatere se va efectua în prezența persoanelor respective, care, după citirea materialului, vor fi invitate să-și precizeze poziția față de faptele săvîrșite, în continuare urmînd a se da cuvîntul participanților la adunare. După realizarea măsurii, se va întocmi un raport cu privire la modul în care a decurs punerea în dezbatere, anexîndu-se și un exemplar al procesului-verbal încheiat în acea ședință.

Nu vor putea face obiectul punerii în dezbatere cazurile care implică aducerea la cunoștința publicului a unor date cu caracter secret de stat sau de serviciu ori nedestinate publicității. De asemenea, nu se va putea lua o asemenea măsură nici atunci cînd elementul respectiv are o atitudine recalcitrantă, refuză să recunoască faptele ori dacă în obiectivele, locurile sau mediile unde urmează a se desfășura acțiunea nu sînt întrunite toate condițiile pentru ca măsura să-și atingă scopul, în sensul că există anumite stări de spirit necorespunzătoare, o proporție

mare din cadrul eventualilor participanți este de o anumită naționalitate sau religie etc.

După realizarea avertizărilor sau a punerilor în dezbatere, organele informativ-operative trebuie să continue urmărirea elementelor respective, pentru a se stabili eficiența măsurilor luate. Din acest punct de vedere se impune ca șefii profesionali competenți să nu aprobe închiderea dosarelor de urmărire informativă ori încetarea supravegherii informative și clasarea materialelor decât după obținerea unor materiale verificate din care rezultă că elementul urmărit a renunțat la preocupările sale, de natură a aduce atingere securității statului.

II. Unele particularități privind avertizarea și punerea în dezbatere publică, în raport cu specificul activității anumitor compartimente de muncă.

Aparatul de informații interne a acționat cu măsuri de avertizare și, după caz, prin organizarea unor dezbateri publice ori a punerii în discuția colectivelor de oameni ai muncii, pentru prevenirea sau contracararea acțiunilor întreprinse de elementele dușmănoase din țară ori de unii cetățeni străini veniți în R. S. România, pentru următoarele genuri de activități :

● comentarii negative la adresa orînduirii noastre socialiste, pe fondul aprecierilor denigratoare și a știrilor provocatoare și calomniatoare audiate la posturile de radio străine ;

● acțiuni anarhice, așa-zise protestatate, cu caracter turbulent, inițiate în scop de șantaj, de către elemente declasate, aventuriere, lipsite de patriotism, care, pentru a obține aprobarea plecării din țară sau soluționarea altor probleme personale, amenință cu greva foamei, manifestări violente, trimiterea unor memorii de protest la organisme internaționale, personalități politice sau posturi de radio străine ;

● manifestări și acțiuni naționalist-iredentiste și șoviniste ;

● preocupări ale unor elemente de vîrf din fostele partide burghezo-moșierești care încearcă să acrediteze concepții cu substrat ideologic diversionist privind „necesitatea” înființării unor grupări de opoziție și a pluralității de partide ;

● redactarea și difuzarea de înscrisuri cu conținut dușmănos și de instigare la acțiuni ostile ;

● culegerea de date și informații denigratoare cu privire la realitățile social-politice și economice din țara noastră care să poată fi exploatate în propaganda dușmănoasă desfășurată în străinătate împotriva țării noastre ;

● introducerea în țară a unor materiale cu caracter fascist, naționalist-iredentist, de propagandă împotriva orînduirii socialiste sau cu conținut mistic-ostil ;

● elaborarea și trimiterea în străinătate a unor scrieri literare, artistice, istorice, memorialistice sau de altă natură, în care sînt abordate de pe poziții reacționare probleme ale revoluției și construcției socialiste, se denaturează momente cruciale din istoria poporului român, se ponegresc realizările țării noastre în anii socialismului etc ;

● intenții de rămînere ilegală în străinătate ori de trecere frauduloasă a frontierei ;

● activități clandestine vizînd reorganizarea pe țară a unor culte și secte ilegale sau înființarea de noi grupări anarhice cu caracter nociv și ostil ;

● încercări de creare și menținere a unor disidențe în rîndul cultelor și sectelor ;

● încercările unor cetățeni străini de a instiga diferite persoane la acțiuni ostile și altele.

În cea mai mare parte a cazurilor, măsurile de avertizare și de punere în dezbatere publică ori în discuția colectivelor de oameni ai muncii și-au dovedit eficiența, elementele în cauză manifestîndu-și regretul pentru faptele comise, abținîndu-se — cel puțin, pentru o anumită perioadă de timp — de la comiterea unor fapte asemănătoare, întrerupînd legăturile cu persoanele din anturaj și adoptînd o conduită corespunzătoare în societate.

Sînt însă și cazuri în care unele persoane au fost avertizate de mai multe ori, fără a se putea susține cu argumente temeinice că au fost anihilate în totalitate acțiunile acestora. Asemenea cazuri se semnalează în rîndul foștilor legionari cu atitudine fanatică, mai ales dintre cei care au deținut grade ori funcții sau au avut rol de conducere în organizarea diferitelor grupări subversive, cu activitate clandestină îndelungată și care se mențin pe poziție legionară.

Din practica muncii de informații interne a rezultat că sînt situații în care avertizarea sau punerea în dezbatere nu au cea mai mare eficiență sau nu sînt cele mai oportune, pentru unele considerente, cum ar fi :

a) în problema naționaliști-fasciști și iredentiști, dezbaterea publică are eficiență numai atunci cînd la baza organizării ei stau date despre fapte sau manifestări de altă natură decît cele naționalist-iredentiste ori alte încălcări ale legii ;

b) în problema foste partide burghezo-moșierești, unde baza de lucru este formată din persoane cu o vîrstă înaintată, unii cu diferite afecțiuni, cunoscuți de un cerc relativ restrîns de cetățeni, se practică mai mult avertizarea ;

c) în sectoarele de artă-cultură, presă, justiție, aceste măsuri, în majoritatea cazurilor, apar ca fiind contraindicate. În astfel de situații, cînd sînt implicate persoane cu valențe profesionale recunoscute în țară și străinătate, se aplică un complex de măsuri de influențare pozitivă ;

d) nu au eficiență, de regulă, asupra persoanelor stăpînite de un grad mare de fanatism religios și reduse din punct de vedere al culturii generale, (îndeosebi iehoviști, greco-catolici, adventiști-reformiști, penticostali-disidenți, baptiști și protestatarii din rîndul acestora). Măsura avertizării sau punerii în dezbatere publică nu se aplică decît atunci cînd se apreciază că este utilă și poate conduce la compromitere ori izolare, la crearea de suspiciuni sau disensiuni ori la dezinformare. Din aceste motive, măsurile rămîn valabile îndeosebi la cultele legale, cu condiția de a se analiza de la caz la caz și de a se aplica acolo și unde se impune, pentru a avea rezultatele scontate.

Pe linie de contraspionaj și contrainformații economice în sistemul comerțului exterior, au fost luate măsuri de punere în dezbatere publică sau a colectivelor de oameni ai muncii și de avertizare persoane pentru următoarele genuri de activități :

1. — nerespectarea prevederilor legale privind păstrarea și manipularea datelor și documentelor cu caracter secret de stat sau de serviciu, altele decît cele sancționate contravențional potrivit Legii nr. 23 din 1971 ;

2. — stabilirea de relații în afara cadrului oficial cu funcționarii unor reprezentanțe diplomatice, agenții economice străine cu sediul în țara noastră, ori cu reprezentanți ai unor firme străine ;

3. — primirea unor cadouri, altele decît cele simbolice, de la diferiți cetățeni străini și nepredarea lor la compartimentele de protocol, în conformitate cu normele legale și instrucțiunile în vigoare ;

4. — diferite forme de neglijență în păstrarea secretelor de stat și de serviciu, dacă prin aceasta nu au fost afectate interesele statului ;

5. — nerespectarea, de către cetățenii români, a normelor și instrucțiunilor privind comportarea cu ocazia deplasărilor în exterior ;

6. — încercările unor cetățeni străini de a instiga la comiterea unor fapte antisociale ;

7. — încercările unor străini de a racola specialiști români, cu scopul de a-i determina să-și trădeze țara ;

8. — intenția unor comercianți străini de a corupe lucrătorii români cu care tratează în vederea obținerii unor condiții avantajoase pentru firmele pe care le reprezintă etc.

Pe aceste linii de muncă, măsurile de prevenire prezintă o serie de particularități determinate, în principal, de natura faptelor, de pericolozitatea socială pe care o pot prezenta acestea pentru securitatea statului, ceea ce impune conlucrarea permanentă dintre ofițerul operativ și cel de cercetare penală, conlucrare ce trebuie să aibă loc periodic, pe tot parcursul urmăririi informative, pentru stabilirea în comun a unor măsuri de finalizare eficiente.

De regulă, punerea în dezbatere publică sau în discuția colectivelor de oameni ai muncii este urmată de scoaterea faptuitorilor din sectorul în care lucrează. Sint însă și situații în care avertizarea sau punerea în dezbatere pot fi urmate de alte măsuri operative, în funcție de natura faptei, calitățile personale și poziția faptuitorului. În asemenea cazuri, persoana respectivă — atrasă la colaborare — poate fi folosită pentru influențarea și dezinformarea instigatorilor la comiterea de fapte împotriva securității statului, a economiei naționale etc.

Colonel Mircea ONEA
Căpitan Alexandru OLARU

● ● ● puncte

de

vedere ● ● ●

Categorii de urme ce trebuie să fie căutate și analizate în cazul săvârșirii de infracțiuni date în competența organelor de cercetare penală ale securității

Este foarte greu, dacă nu aproape imposibil, de a enumera în totalitate categoriile de urme care pot apărea în legătură cu săvârșirea unei infracțiuni, fiindcă, în sensul larg al cuvântului, urmă poate fi orice.

Nu există nici un eveniment în lumea materială care să nu lase urme. Este însă nevoie de pricepere pentru a le descoperi, a le asigura împotriva distrugerii, a le fixa în formele și modalitățile prevăzute de lege, a le examina și a le valorifica în procesul penal pentru a servi, alături de alte mijloace de probă, la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei. Această cerință derivă din dispozițiile art. 62 din Codul de procedură penală care stipulează că „în vederea aflării adevărului, organul de urmărire penală și instanța de judecată sînt obligate să lămurească cauza sub toate aspectele, pe bază de probe”.

În sensul strict al cuvîntului, putem numi urmă orice imprimare de suprafață sau de profunzime a unui corp, adică tot ceea ce a rămas prin acțiunea unui corp asupra altuia. Cu mari dificultăți s-ar putea face o clasificare completă și conformă cu cerințele logicii a tuturor urmelor pe care le-am putea găsi în practica urmăririi penale. De asemenea, din același punct de vedere, cu greu s-ar putea deosebi urmele de alte mijloace materiale de probă. De altfel, prevederile art. 94 din Codul de procedură penală

sînt edificatoare în acest sens, definind mijloacele materiale de probă ca fiind obiectele care conțin sau poartă o urmă a faptei săvârșite, precum și orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevărului. Pentru realizarea aceluiași scop, legea include în aceeași categorie a mijloacelor materiale de probă și corpurile delictive, care, potrivit prevederilor art. 95 din Codul de procedură penală sînt acele obiecte care au fost folosite sau au fost destinate să servească la săvârșirea unei infracțiuni, precum și obiectele care sînt produsul infracțiunii. Deci, în această accepțiune, și corpurile delictive devin urme. Mai mult, sînt urme chiar acele obiecte, care, deși nu se încadrează în nici una din categoriile enumerate mai sus, prin simpla lor prezență la locul săvârșirii unei infracțiuni contribuie la identificarea făptuitorului, cum ar fi de pildă o șapcă ori o batistă, care, avînd unele particularități, ar putea fi recunoscute ca aparținînd unei anumite persoane.

În literatura de specialitate, de-a lungul timpului, s-au făcut numeroase încercări de clasificare a urmelor tocmai din dorința de a ordona, din punct de vedere teoretic, marea diversitate de proveniențe și forme sub care ele pot apare în activitatea practică, rezultînd, cum era și firesc, o varietate de sisteme de clasificare în funcție de criteriile de proveniență (urme ale omului, ale animalelor, ale obiectelor, ale unor fenomene), de esență (urme formă, urme materie etc.) de interacțiunea dintre obiectul creator și cel primitiv (dinamice, statice, de adîncime,

de suprafață etc.) după cum sînt vizibile sau invizibile ori după contribuția lor la identificare (de gen sau individuală)*.

În practica instrumentării unor infracțiuni date în competența organelor de cercetare ale securității se întîlnesc numeroase cazuri în care apar necesare descoperirea, fixarea, ridicarea, conservarea și examinarea celor mai diverse categorii de urme în scopul identificării făptuitorilor și pentru cunoașterea tuturor împrejurărilor de fapt necesare pentru justa soluționare a cauzei.

În infracțiunile de competența organelor de cercetare ale securității pot rămîne urme ale făptuitorilor și deci trebuie să le căutăm pentru a le descoperi, fixa și ridica, în acele cazuri în care acțiunea — întotdeauna cu intenție, cu excepția neglijenței în păstrarea secretului de stat — s-a concretizat într-o modificare materială produsă ca urmare a interacțiunii dintre făptuitor, mijloacele folosite de acesta și elementele mediului ambiant unde și-a desfășurat activitatea infracțională. Nu întotdeauna, însă, ni se oferă posibilitatea de a ști încă de la început dacă ceea ce s-a întîmplat este rezultatul săvîrșirii unei infracțiuni din cele date în competența organelor de cercetare ale securității. Pentru a putea răspunde la întrebarea dacă în cazul cercetat s-a săvîrșit o infracțiune din această categorie, ori rezultatul s-a produs ca urmare a unei alte fapte, sau altor cauze este necesar să descoperim mai întîi urmele rămase, să le fixăm și să le examinăm, toate aceste activități desfășurîndu-se în cadrul cercetării la fața locului. Cele mai frecvente cazuri în care se fac asemenea cercetări de către ofițerii de securitate sînt evenimentele deosebite produse în sectoarele economice pentru a se stabili dacă nu cumva ele se datoresc săvîrșirii unor fapte ce ar putea fi calificate drept acte de diversiune. Din aceste motive cercetarea unui eveniment deosebit în sectoarele economice solicită organului de cercetare penală al securității să desfășoare o activitate complexă și calificată în scopul cunoașterii nemișcîtoare a locului unde s-a produs, pentru descoperirea, fixarea, ridicarea și examinarea urmelor, în ve-

derea stabilirii tuturor împrejurărilor de fapt pe baza cărora să se poată aprecia dacă evenimentul respectiv a fost cauzat de acțiunea ori inacțiunea, cu intenție sau din culpă, a vreunei persoane și dacă faptele sînt infracțiuni. Uneori, pe baza datelor faptice stabilite informativ, coroborate cu urmele descoperite cu ocazia cercetării la fața locului, precum și pe baza concluziilor unor constatări tehnico-științifice se apreciază că evenimentul cercetat are drept cauză o anomalie tehnică sau un fenomen natural care a apărut și acționat independent de voința vreunei persoane. Se înțelege că, în acest caz, simpla confirmare a unei asemenea stări de fapt prin mijloacele de probă legal administrate exclude toate celelalte versiuni ce aveau în vedere acțiunea sau inacțiunea vreunei persoane, astfel că preocuparea de a urmări, dacă nu s-a săvîrșit vreo infracțiune, devine fără sens.

S-a subliniat în repetate rînduri, și pe bună dreptate, că printre activitățile de urmărire penală importante, menite să contribuie la aflarea adevărului, se numără și cercetarea la fața locului. Într-adevăr fără efectuarea la timp și în mod corespunzător a acesteia, în special în cazul unor evenimente suspecte de acte de diversiune, există oricînd riscul ca adevărul să nu fie aflat și, ca urmare, infracțiunea să nu fie descoperită sau să rămînă și autori neidentificați. În plus, cercetarea la fața locului trebuie să fie completă și mai ales independentă față de orice versiune preconcepută ori de alte anticipări referitoare la natura cauzei evenimentului, la persoana făptuitorului ori la mobilul urmărit. De altfel, orice versiune trebuie elaborată numai pe baza datelor faptice obținute pe parcursul activităților informativ-operative sau de cercetare și, în special, pe baza urmelor și stărilor materiale descoperite cu ocazia cercetării la fața locului, nefiind permise presupuneri cauzale, cum se mai întîmplă din păcate, interpretări trunchiate și artificiale, ori aprecieri ipotetice al căror unic temei de exprimare îl constituie fantezia. Este deci de înțeles, că orice ipo-

* În lucrarea: „Tratat practic de criminalistică“ vol. I, pag. 117—124, editată de Ministerul de Interne, Serviciul editorial, presă și propagandă în rîndul populației, București, 1976, aceste probleme teoretice sînt abordate suficient de lămuritor și nu considerăm necesar a le mai relua.

teză ruptă de materialul probator existent, de urmele descoperite, nu numai că apare inutilă, dar devine chiar periculoasă pentru aflarea adevărului, pentru rezolvarea obiectivă, temeinică și legală a evenimentului cercetat. De asemenea, în cadrul actelor premergătoare ori în întreaga cercetare penală ulterioară, verificarea versiunilor elaborate pe baza datelor faptice existente trebuie să se facă în paralel fără a acorda o anumită prioritate unora dintre ele pentru motivul, uneori subiectiv, că ar apare mai probabile. Se creează astfel obligația ca, pînă la infirmarea lor de către realitatea faptelor, toate versiunile înscrise în planul de cercetare să fie verificate cu aceeași minuțiozitate.

Reamintirea acestor reguli de bază ale cercetării unor evenimente deosebite, în legătură cu categoriile de urme ce trebuie să fie căutate și analizate în cazul săvîrșirii de infracțiuni date în competența organelor de cercetare penală ale securității, prilejuiește constatarea că nu de puține ori nerespectarea acestor reguli a influențat negativ temeinicia, dar mai ales operativitatea rezolvării unor asemenea cazuri.

Așa de exemplu, într-un caz privind așezarea pe linia ferată a unui obstacol metalic peste care a trecut într-o noapte un tren de persoane, s-a emis ipoteza pripită, unica de altfel, insuficient sprijinită pe interpretarea urmelor și stărilor materiale rămase la fața locului, că fapta ar fi constituit tentativă de acte de diversiune și, făcîndu-se în mod artificial legătura cu descoperirea unor fișici cu conținut dușmănos în care se amenința cu producerea „unor sabotaje”, s-a conchis că autorul evenimentului de cale ferată trebuia să fie neapărat una și aceeași persoană cu cea care a redactat fișicile respective. Pentru identificarea acestei persoane s-a trecut de îndată la obținerea masivă de probe de scris de la cetățenii localității unde se găsiseră fișicile, aflată de altfel în imediata apropiere a locului așezării obstacolului pe linia ferată. În speranța că autorul „tentativei de acte de diversiune” va fi descoperit imediat pe calea unei expertize grafice, cercetarea la fața locului s-a făcut în mod superficial, ceea ce a făcut ca unele urme și stări materiale cu valoare probatorie să fie ignorate, iar altele să fie incomplete și incorrect fixate. Astfel, în

procesul verbal de cercetare la fața locului nu s-au consemnat complet și amănunțit toate constatările făcute, forma, natura, starea și particularitățile urmelor, nefixîndu-se în mod corespunzător nici prin fotografiere toate stările materiale existente la fața locului sau care puteau prezenta interes. Ulterior, după ce s-a abandonat ca neîntemeiată ipoteza inițială — după mai bine de 3 ani de cercetări sterile — s-a reușit să se abordeze în mod realist și obiectiv cercetarea acestui caz, care, în final, după descoperirea făptuitorilor, s-a constatat că nu avea nimic comun cu „tentativa de acte de diversiune”, ipoteza din pricina căreia se apucase pe o pistă greșită, tergiversîndu-se astfel soluționarea cauzei un timp îndelungat. Firește că a fost nevoie de multă perseverență, migală și răbdare pentru valorificarea puținelor date existente în procesul-verbal și în fotografii despre cîteva urme de încălțăminte rămase pe cărarea din apropierea locului unde a fost așezat obstacolul pe linia ferată, urme care au avut un rol hotărîtor pentru orientarea cercetării pe calea ce a condus la identificarea făptuitorilor.

Dintre evenimentele ce se produc în obiectivele economice și care ridică numeroase probleme în legătură cu descoperirea urmelor și stărilor materiale pe baza cărora se poate stabili dacă fapta nu este cumva un act de diversiune, cele mai frecvente sînt incendiile.

Urmele lăsate de incendii sînt acele modificări ce se produc ca urmare a acțiunii substanțelor incendiare, inflamabile ori altor cauze declanșatoare, a flăcărilor, a arderilor mocnite, a degajării temperaturilor înalte și a celorlalte fenomene ce însoțesc incendiul. Aceste urme se caută totdeauna în funcție de natura obiectului incendiat (depozit, atelier, hală industrială, exploatare minieră, în subteran ori la suprafață, magazii cu produse inflamabile, locuri de depozitare a furajelor, grajduri etc.), de locul unde este amplasat (în aer liber, subteran, într-un spațiu închis, pe apă), precum și de cauza ce se presupune că a generat declanșarea incendiului (cauză naturală: autoaprinderea unor substanțe în anumite condiții, acțiunea trăsnetului ori a razelor solare; cauză tehnică: acțiunea unor scînteii electrice ori produse mecanic, su-

prăncălzirea unor conductori - electrici, flăcări deschise, reacții chimice etc.).

Una din cele mai des întâlnite cauze ale declanșării unor incendii este scurtcircuitarea conductoarelor electrice datorită defectelor ori îmbătrânirii izolației acestora, a supraîncălzirii sau lovirii lor, precum și improvizarii unor circuite ori folosirea unor materiale electrice necorespunzătoare. Urmele specifice produse de scurtcircuitarea conductoarelor electrice se întâlnesc atît sub forma unor „perle“, adică bobite sferice de mărimi diferite, de culoare albastră-verzuie pe suprafața conductoarelor în punctele de scurtcircuitare, cit și sub forma resturilor provenite din carbonizarea materialului izolant al conductoarelor, ars din interior spre exterior.

Nu de puține ori în practica de cercetare s-a stabilit că surse de declanșare a incendiilor prin transmitere de căldură și aprinderea obiectelor din jur au fost unele corpuri supraîncălzite sau incandescente, ca sobe din tablă sau fontă, reșouri electrice, coșuri degradate etc. În toate aceste cazuri, se caută și se analizează focarul, care apare totdeauna în locul de contact al corpului incandescent cu suportul incendiat, constituind totodată principala urmă a incendiului, respectiv proba materială care dovedește în mod obiectiv cauza declanșării focului.

De exemplu, cu ocazia cercetării la fața locului în cazul incendiului ce a distrus în mare parte o importantă stație de cale ferată, împreună cu instalațiile de semnalizare și cele ale blocului de linie automată, perturbînd grav circulația trenurilor în acel important nod feroviar, s-a constatat, printre resturile arse, într-unul din fostele birouri, un reșou electric al cărui cordon, carbonizat, era introdus în priză. În jurul reșoului se aflau numeroase resturi lemnoase, hîrtie și textile, complet carbonizate, întreaga zonă cu un diametru de cca 2 m prezentînd gradul cel mai intens de ardere ce nu lăsa nici un dubiu că în acel loc fusese focarul incendiului, iar reșoul electric uitat în priză aflat în centrul focarului a fost sursa de declanșare a focului care, extinzîndu-se sub influența unor condiții favorizatoare, a luat proporții deosebit de păgubitoare înainte de a se putea acționa eficient pentru limitarea efectelor sale distructive.

De regulă, identificarea focarului are

loc prin perceperea nemijlocită de către membrii echipei de cercetare (din care în mod obligatoriu trebuie să facă parte specialiști ai pompierilor) a cantității și intensității urmelor de carbonizare și de afumare, focarul indicînd locul unde s-a declanșat incendiul, respectiv zona unde arderea a avut durata cea mai mare.

Ținînd seama că focul se extinde totdeauna de la locul de izbucnire spre obiectele și materialele din jur, trebuie să se urmărească pe parcursul cercetării la fața locului și modul cum au evoluat flăcările, fiindcă dispunerea urmelor de ardere și de pîrlire pot oferi tot atîtea indicii despre situarea focarului.

În ordinea de desfășurare a cercetării la fața locului, după identificarea focarului și examinarea amănunțită a acestuia, urmează căutarea altor urme, atît la suprafața resturilor carbonizate ale structurii construcției ori obiectului incendiat, cit și sub tavanele prăbușite, ca efect al focului, acordîndu-se o atenție deosebită pentru observarea tuturor modificărilor produse la instalațiile electrice, în special la tablourile de siguranță, la instalațiile de încălzire ori de prelucrare funcționînd cu gaze, energie electrică sau combustibil lichid ori solid. În paralel cu aceste căutări, se urmărește descoperirea urmelor digitale sau palmare pe diferitele componente ale instalațiilor, în special pe manetele, butoanele ori dispozitivele de comandă, fixîndu-se cu precădere poziția în care au fost găsite.

Dacă condițiile de mediu sînt de natură să permită imprimarea unor urme de încălăminte (sol moale pentru urme de adîncime sau pardoseală cu suprafață netedă — mozaic, ciment, linoleum, parchet — pentru urme de stratificare) se caută și se fixează prin descriere toate aceste urme, ele putînd fi lăsate de încălămîntea făptuitorului, în cazul cînd din celelalte date ale primelor cercetări se va aprecia că incendiul este rezultatul unei acțiuni intenționate sau din culpă.

Numeroase incendii în obiectivele economice se produc ca urmare a nerespectării regulilor specifice de lucru în cazul efectuării operațiilor de sudură. În cercetarea unor asemenea cazuri, urmele cele mai valoroase pentru dovedirea cauzei reale a incendiului sînt brocurile de sudură (fragmente de metal solidificat după topire) ce trebuie căutate cu multă atenție, folosindu-se un magnet, în zona focarului,

deoarece acestea demonstrează că au declanșat focul atunci când, neluându-se măsurile de prevenire indicate de instrucțiuni, au căzut pe unele materiale inflamabile, aprinzându-le.

Alte categorii de urme ce trebuie căutate în cazul incendiilor sînt siguranțele arse pe care există uneori masive depuneri de fum sau modificări produse de supraîncălzire, fragmente de cablu cu urme de scurtcircuit (perlări), materiale combustibile (bucăți de lemn sau resturi de materiale textile etc.) impregnate cu produse petroliere, diferite substanțe care puteau iniția incendiul, resturi de materiale ori substanțe care puteau realiza autoaprinderea (de exemplu, fibre din bumbac impregnate cu ulei de în).

Interpretarea corectă a întregului ansamblu de urme descoperite cu ocazia cercetării la fața locului, începînd cu localizarea focarului și pînă la cele mai mici modificări ale mediului ambiant — aparent lipsite de semnificație —, nu va întîrzia să furnizeze date certe referitoare la modul de declanșare a incendiului, la migrarea focului din focar către zonele limitrofe, la întinderea consecințelor incendiului de la inițiere și pînă la lichidarea lui. Aceleași urme și stări materiale trebuie să stea la baza oricărui proces de stabilire a cauzei care a inițiat declanșarea incendiului: acțiunea ori inacțiunea vreunei persoane — cu intenție sau din culpă — ori acțiunea fortuită a unor fenomene naturale, de regulă neimputabilă.

În cazul unui incendiu de proporții, urmat de explozii, ce a avut loc în incinta unei întreprinderi cu producție specială, cauza incendiului s-a stabilit ca fiind autoaprinderea unor fibre de bumbac impregnate cu ulei de în. La această concluzie s-a ajuns pe baza interpretării urmelor formate din resturile carbonizate ale unor asemenea materiale descoperite sub dărîmături, pe suprafața unor fragmente lemnoase de asemenea complet arse, toate acestea aflîndu-se în spațiul închis ce alcătua atelierul de tîmplărie destinat reparării lăzilor ce constituiau ambalajele producției speciale ce se finisau într-o încăpere alăturată. În momentul declanșării incendiului, în atelierul de tîmplărie existau cîteva sute de asemenea lăzi din lemn de brad așezate în stive înalte. Cei patru tîmplari care au lucrat în atelierul de tîmplărie sîmbătă (in-

cendiul a izbucnit duminică seara), grăbindu-se să plece cu mult înainte de terminarea programului, au încălcat normele P.S.I., asupra cărora fuseseră instruiți, și nu au scos afară din atelier șomoioagele îmbibate cu ulei de în cu care lucraseră, acestea rămînînd unele peste altele într-o lădiță din lemn, sub o masă, de asemenea din lemn, lîngă o stivă de lăzi proaspăt vopsite cu vopsea diluată cu ulei de în și lîngă mai multe bidoane pline cu vopsea, unele din ele fără capace. În speță, cei patru tîmplari neglijenți au fost totuși trași la răspundere penală pentru îndeplinirea defectuoasă din culpă a îndatoririlor de serviciu, întrucît între încălcarea de către ei a normelor de prevenire a incendiilor și acțiunea păgubitoare a fenomenului natural de autoaprindere a existat o strînsă legătură de cauzalitate. Iată, așadar, că nu întotdeauna o cauză naturală de declanșare a unui incendiu, cum ar fi autoaprinderea, este de natură să exonereze de răspundere penală, cum greșit se mai apreciază uneori în practică.

Alteori, interpretarea justă a urmelor incendiului oferă satisfacția stabilirii cu multă operativitate a datelor faptice ce au premers momentului declanșării focului. Așa de exemplu, cu ocazia cercetării la fața locului, după stingerea incendiului izbucnit într-o hală de depozitare a unor mari cantități de baloți de bumbac presat (fiecare balot în greutate de cca. 300 kg vată) și suluri mari de hîrtie pentru tipografie rotativă, s-a constatat că numai pe unul din cei 24 de stîlpi din beton care susțineau armătura metalică a acoperișului halei, și anume al doilea stîlp de la prima ușă de acces în hală, existau masive depuneri de funingine, începînd chiar de la pardoseală, lîngă acest stîlp aflîndu-se o stivă de baloți de bumbac în totalitate carbonizat, ceea ce explica afumarea puternică a stîlpului respectiv. Și alți stîlpi din hală prezentau urme de afumare, însă acestea erau mult mai slabe și, ceea ce era de reținut, aceste urme de afumare nu începeau de la pardoseală la nici unul din ceilalți stîlpi. S-a apreciat că focarul incendiului s-a aflat în apropierea stîlpului cu acele puternice afumări, stratul dens de funingine, modul de dispunere a urmelor de arsură pe stîlp indicînd fără dubiu că focul a fost inițiat la stiva lipită de acest stîlp. La această concluzie se

adăuga și faptul că stiva respectivă era complet carbonizată și transformată într-un morman de cenușă, în timp ce restul stivelor erau parțial arse, în majoritatea lor baloții de bumbac păstrându-și forma paralelipipedică, în ciuda presării lor de prăbușirea, ca efect al incendiului, a elementelor metalice ce alcătuiau scheletul acoperișului halei. Pornindu-se de la localizarea focarului, s-a orientat întreaga activitate informativ-operativă și de cercetare pentru culegerea de informații și date despre cele întâmplate în acel loc, în dimineața zilei respective, cînd, în hală fuseseră introduși cca. 300 baloți de bumbac din import, descărcați din 3 vagoane de cale ferată garate la rampa din fața halei. În scurt timp, primele date obținute au fost încurajatoare și, în cele din urmă, s-a aflat adevărul, stabilindu-se nu numai cauza directă a inițierii incendiului, dar și condițiile care au favorizat întinderea mare a pagubelor produse de acesta. Ce s-a întâmplat? Descărcarea baloților din vagoane s-a făcut de către o echipă de muncitori care a folosit un electrostivuator, dirijată de gestionarul magaziei, care indica locul de așezare în hală a celor peste 300 de baloți de bumbac. La un moment dat, către sfîrșitul operației de descărcare, în momentul lăsării baloților în jurul stivei de lîngă al doilea stîlp de beton de la intrare, electrostivuatorul s-a defectat și unul din muncitori a încercat să-l repare umblînd la tabloul electric al acestuia. În acel moment s-a produs un scurtcircuit care a împrăștiat în jur numeroase particule metalice incandescente și scînteii, care au căzut atît pe pardoseala acoperită cu un strat de vată de bumbac desprinsă prin manipularea baloților, cît și pe suprafața baloților din stivă sau aflați în jurul acesteia. Intervenția la tabloul electric al electrostivuatorului a fost repetată de același muncitor (care nu era conducătorul electrostivuatorului) de mai multe ori și de fiecare dată s-a produs aceeași masivă împrăștiere de scînteii și particule incandescente. La puțin timp, operația de descărcare a baloților a fost încheiată după înlocuirea electrostivuatorului defect și întreaga echipă împreună cu gestionarul au părăsit hala. Deși la plecare, unul din muncitori i-a atras atenția gestionarului că în hală miroase a ars, acesta nu s-a mai întors să verifice această împr-

jurare, neluînd în seamă sesizarea ce i s-a făcut. După cca 13 ore, incendiul a fost perceput întîmplător, cînd flăcările ajunseseră să iasă pe ferestrele halei ale căror geamuri se spărgeau datorită temperaturii ridicate din interior. Deși existau instalații automate de stingere a incendiului (sprinklere) acestea nu au funcționat întrucît fuseseră trecute pe acționare manuală. Ele au fost puse în funcțiune cu mare întîrziere deoarece pompierul de serviciu a lipsit de la postul său, iar vana de alimentare cu apă de la coloană era închisă; atît trecerea pe acționare manuală a instalației automate de stingere cît și închiderea vanei de alimentare cu apă a acestei instalații constituind grave încălcări ale normelor P.S.I. ce au determinat direct amplificarea urmărilor deosebit de păgubitoare ale incendiului.

O altă categorie de evenimente deosebite, produse în obiectivele economice a căror cercetare de către organele securității se impune pentru a se vedea dacă ceea ce s-a întîmplat nu cumva constituie infracțiunea de acte de diversiune, este alcătuită de explozii, cum sînt:

- a — exploziile de atmosferă explozivă (amestec de aer cu gaze inflamabile ca metan, propan, butan, grizu etc.);
- b — explozii de substanțe explozive (vapori de benzină);
- c — exploziile din exploatarea miniere subterane;
- d — exploziile cauzate de suprapresiune;
- e — exploziile amestecului de aer, într-o anumită concentrație, cu prafuri fine în suspensie (praf de făină, de zahăr, de rumeguș, de textile etc.).

Preluînd o definiție mai veche, prin explozie se înțelege formarea ori eliberarea unei mari cantități de gaze, care, prin presiune și detonație, determină un lucru mecanic de o forță deosebită, distrugînd sau deteriorînd toate obstacolele materiale ce i-ar limita expansiunea ori s-ar afla pe direcția de propagare a undei de șoc. De aici rezultă că, în toate cazurile în care se produc explozii, rămîn o mare varietate de urme, în funcție de natura și genul exploziei, ca rezultat al unor procese complexe, fiecare explozie caracterizîndu-se prin urme specifice, care,

sub aspectul formei și conținutului, diferă de la un gen de explozie la altul și chiar de la o explozie la alta.

Urmele exploziei sînt toate acele modificări ce au apărut în structura sau pe suprafața obiectelor ori substanțelor ce au explodat și în mediul producerii exploziei. Aceste urme ale exploziilor sînt întotdeauna urme specifice (modificări produse de șocul detonației, care particularizează fiecare explozie) și urme ale acțiunii omului legate eventual de provocarea exploziei (urme de degete, de instrumente, urme de încălțăminte, resturi de ambalaje etc.). De menționat că, indiferent de genul sau cauza ce a provocat explozia, ea lasă urme și pe corpul omului, materializate în leziuni, sub diferite forme de plăgi externe ori interne, arsuri, zdrobirea țesuturilor, fracturi, rupturi ale plămînului, ficatului sau altor organe interne, arsuri ale căilor respiratorii, toate acestea oferind posibilitatea ca, prin interpretarea lor corectă medico-legală și criminalistică, să se stabilească date importante despre momentul declanșării și dinamica exploziei, despre activitatea desfășurată de fiecare victimă în parte, despre poziția acesteia în clipa detonației etc. În același sens sînt valoroase și urmele exploziei lăsate pe îmbrăcămintea sau încălțăminte a victimelor, pe obiecte aflate asupra lor.

Cantitatea și calitatea diverselor categorii de urme ale exploziilor variază în funcție de natura obiectelor, materialelor sau substanțelor care au declanșat exploziile respective. Astfel, în exploziile unor recipiente cauzate prin suprapresiune trebuie căutate și fixate urme cum sînt: urmele defectelor de sudură sau de turnare, urme de lovire, frecare ori forțare, urmele de forțare provocate de suprapresiunea la manometre, ventile de siguranță etc., crăpăturile și rupturile apărute pe suprafața vasului, urmele de corodare, de afumare, fragmentele sub formă de schije desprinse din pereții vasului și împrăștiate în jur, degradările suferite de vasele, recipientele ori instalațiile aflate în jurul recipientului explodat etc.

Explozia amestecului de aer cu gaze inflamabile este însoțită, de regulă, de un lanț de explozii succesive ca urmare a deplasării undei de șoc și a antrenării amestecurilor detonante existente și în alte locuri. În cazul acestor explozii se urmă-

rește fixarea urmelor de afumare, de pirlire a pereților sau obiectelor din spațiul închis unde s-a produs explozia, urmele de scurgere a unor substanțe lichide combustibile ori inflamabile din vase, recipiente sau instalații, fisurile, rupturile ori alte deteriorări ale obiectelor din spațiul respectiv, a ferestrelor, pereților și plafoanelor. De menționat că, în exploziile de atmosferă explozivă, focarul nu apare conturat precis și nici nu poate fi localizat. Tot astfel, efectele distructive sînt minime ori chiar inexistente asupra utilajelor, instalațiilor sau agregatelor, în comparație cu cele de pe pereți ori de pe tavane de pildă, pentru că suprafețele neregulate ale utilajelor fac ca unda de șoc să acționeze cu presiune mai mică asupra lor.

Spre deosebire de celelalte genuri de explozii, în cazul exploziilor de substanțe explozive, principala urmă ce trebuie căutată este focarul, adică locul unde se constată distrugerea cea mai mare. De obicei, focarul apare sub forma unui crater. Celelalte categorii de urme ce trebuie căutate și fixate în cercetarea acestui gen de explozie sînt: fragmentele de materiale (schije) expulzate din focar în diferite direcții, de obicei sub formă radială, urmînd direcția de propagare a undei de șoc; rupturi ale obiectelor aflate în crater; deteriorări și arsuri datorate efectului presiunii, atenuate pe măsura îndepărtării de focar; depunerile de fum și funingine în urma arderii diferitelor materiale; distrugereri provocate de suflul exploziei; resturi de obiecte sau materiale; fragmente de substanță explozivă etc.

Interpretarea corectă și obiectivă a urmelor, descoperite și fixate cu ocazia cercetării unei explozii, poate oferi date importante, uneori de neînlocuit, despre natura exploziei, consecințele acesteia, timpul scurs de la declanșarea ei, materialele sau substanțele ce au provocat-o, precum și despre dinamica, cauzele și împrejurările producerii exploziei.

La un siloz, în timpul încărcării unui buncăr cu făină acționată vacuumatic prin conducte pînă la locul respectiv, s-a produs o puternică explozie. În spațiul în care se aflau mai multe buncăre, printre care și cel la care se lucra, plafoanele, pereții, stîlpii de susținere, părțile superioare ale buncărelor, conductele vacuumatice și alte elemente ale clădirii au

fost distruse, iar unda de șoc și flacăra exploziei, propagându-se prin spațiile libere, au provocat arsuri grave și traumatisme mai multor persoane aflate în zonă la diverse puncte de lucru. Cu ocazia cercetării la fața locului s-a constatat că cele mai intense urme de afumare se aflau depuse pe unul din stâlpii de susținere și anume în jurul unei prize electrice montate pe acest stâlp. Printre dărâmături, cercetate cu grijă și atenție, s-a găsit o lampă electrică de mână având la capătul cordonului un ștecher ce prezenta rupturi rechi ale corpului din plastic ce fuseseră cîrpite prin înfășurarea fragmentelor cu mai multe bandaje de „Isolierband“. Din cauza spărturii ștecherului, picioarele metalice erau mobile și la mișcări mai ample ale cordonului electric al lămpii de mână cele două picioare ale ștecherului se atingeau. Pe unul din picioare s-au descoperit urme de perlare proaspete, iar pe celălalt picior al ștecherului s-au observat concavități (lipsă material), locul unde erau dispuse aceste urme oferind posibilitatea să se constate că în acel punct cele două picioare ale ștecherului se atinseseră, făcând un scurt-circuit. Una din victime, care printr-o întâmplare a scăpat cu viață, prezenta arsuri numai pe față, mâini și pe piept, abdomenul și picioarele fiind neatînse de flăcări. Dispunerea acestor urme pe îmbrăcăminte și pe corp s-a datorat faptului că, în momentul producerii exploziei, persoana s-a aflat în poziția în genunchi, aplecată în față. Reconstituind scena în care s-a putut afla această persoană înainte de explozie s-a constatat că în condițiile cînd în întreaga atmosferă din spațiul explodat se afla praf de făină în suspensie, persoana s-a aplecat în genunchi și a deschis gura de vizitare a buncărului, în care se vacua făină, să vadă dacă mai este mult pînă la umplere. În acest scop s-a folosit de lampa de mână al cărui ștecher defect era introdus în priza de pe stîlpul din apropiere și, mînuind lampa în diferite poziții, a mișcat cordonul care a făcut să se lipească cele două picioare aflate în priză la sursa de curent și, în această clipă, s-a produs scînteia care a amorsat explozia amestecului de aer cu făină devenit în acel timp în limite explozive.

Căutarea și analizarea cu atenție a urmelor trebuie efectuate și în cazul unor accidente sau catastrofe de cale ferată, organele de securitate avînd datoria să verifice dacă evenimentul produs nu este rezultatul unui act de diversiune. Așa de exemplu, pe o linie ferată au deraiat locomotiva și trei vagoane de călători. Trecîndu-se la cercetarea la fața locului, s-a constatat că deraierea s-a produs ca urmare a eliberării limbii unui macaz care a fost lipită de șină, îngustînd astfel ecartamentul. Pentru ca limba macazului să devină mobilă, a fost tăiată sirma de asigurare a bolțului care a fost scos și aruncat în apropiere. Pe mecanismul de prindere a limbii macazului a fost descoperită o urmă de deget, de adîncime, impregnată în stratul de grăsimi îmbibată cu praf depus pe mecanismul respectiv. Sirmele tăiate prezentau urme de tăiere cu un instrument avînd două părți tăietoare (tip clește de scos cuie). Ulterior, pe baza datelor obținute informativ și prin actele de cercetare penală, s-a trecut la ridicarea mai multor instrumente de tăiere de la numeroase persoane bănuite. Toate aceste instrumente au fost examinate în cadrul laboratorului de expertize criminalistice, care a identificat cleștele de cuie cu care au fost tăiate sirmele corp delict, întocmindu-se în acest sens un raport de expertiză criminalistică traseologică. Nu mică a fost surpriza cînd s-a constatat că posesorul acelei clește nu era și autorul faptei, numeroase probe excluzînd această posibilitate. După alte asidue cercetări s-a stabilit că acel clește fusese împrumutat, fără știrea posesorului, unei alte persoane ce nici nu fusese inclusă în cercul de bănuți, dar care era de fapt autorul tăierii sîrmelor cu cleștele împrumutat eliberînd astfel limba macazului și provocînd deraierea trenului. La probele ce-l indicau ca făptuitor s-a adăugat și aceea că urma de deget îi aparținea.

Toate acestea au demonstrat, încă odată, importanța grijii și meticulozității cu care trebuie căutate urmele cu ocazia cercetării la fața locului, chiar dacă, uneori, ele par lipsite de importanță, sau fără legătură cu cazul cercetat.

Locotenent-colonel Constantin TEODOSIU

CONTRAINFORMAȚII MILITARE

În baza prevederilor Decretului nr. 121/1978, aparatul de contra-informații militare își organizează și desfășoară activitatea în scopul prevenirii, descoperirii și lichidării acțiunilor serviciilor de spionaj în dreptate împotriva capacității de apărare a țării și a Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România. În realizarea acestor sarcini de maximă importanță, organele de contrainformații militare, care asigură contra-informativ unitățile Ministerului de Interne, își organizează întreaga activitate după criterii bine fundamentate, în scopul apărării secretului de stat, asigurării securității unităților, prevenirii și protecției personalului împotriva acțiunilor ostile din exterior și interior.

Întreaga muncă de apărare a unităților Ministerului de Interne ține seama atât de particularitățile și valorile de apărare, cât și de locurile și mediul de relații al cadrelor care ar putea favoriza fapte sau acțiuni

ACTIVITATEA ORGANELOR DE CONTRA- INFORMAȚII MILITARE PENTRU SPRIJINI- REA PERMANENTĂ A COMANDANȚILOR DIN UNITĂȚILE MINISTERULUI DE INTERNE ÎN VEDEREA REALIZĂRII UNEI MUNCI EFICIENTE DE PREVENIRE

ce ar putea aduce atingere capacității de acțiune a unităților. Pentru exercitarea atribuțiilor ce le sînt încredințate în responsabilitate, organele de contrainformații militare folosesc toate metodele și mijloacele muncii de securitate în rîndul elementelor suspecte sau pretabile la acțiuni dușmănoase din mediul unităților și al cadrelor. Pe baza datelor de cunoaștere acumulate, împreună cu comandanții unităților, ele întreprind tot ceea ce este necesar pentru înlăturarea cauzelor și premiselor care pot genera sau favoriza producerea unor efecte negative ori periculoase pentru unitățile asigurate contra-informativ, pentru cadrele Ministerului de Interne sau membrii de familie ai acestora.

Organizarea activității de supraveghere informativă în rîndul străinilor sau cetățenilor români semnalati cu preocupări ostile ori pretabili la asemenea activități, care manifestă interes de a-și crea și permanentiza relații cu cadre ale Ministerului de Interne sau cu membrii lor de familie, are ca scop *obținerea de informații de primă sesizare sau verificare a unor date* pe baza cărora trebuie să se ia măsurile cele mai corespunzătoare de prevenire. Asemenea informații sînt aduse la

cunoștința comandanților de unități și, împreună cu aceștia, se acționează pentru *protejarea cadrelor vizate de astfel de elemente*.

În raport cu valoarea ori cu natura informațiilor obținute, în mod deosebit când este vorba de acțiuni organizate sau puse la cale de către serviciile de spionaj sau cercurile reacționare, se iau măsuri de urmărire informativă în cadrul cărora se acționează pentru descoperirea și dejucarea planurilor inițiate, dezinformarea adversarului sau lichidarea acțiunilor acestuia. Pentru a-și desfășura activitatea în cele mai bune condiții și cu eficacitatea dorită, organele de contrainformații militare apelează la concursul sau sprijinul direct al cadrelor Ministerului de Interne, avîndu-se în vedere scopul comun al apărării împotriva acțiunilor dușmanului, competența profesională a acestora, posibilitățile și mijloacele profesionale pe care le au la îndemînă, precum și ordinele conducerii ministerului, procedînd întocmai la respectarea normelor de secretizare, conspirativitate și compartimentare a muncii.

În spiritul indicațiilor conducerii de partid, al prevederilor legale și în conformitate cu ordinele în vigoare, aparatul de contrainformații militare și-a concentrat eforturile în direcția îmbunătățirii muncii pe linia *apărării secretului de stat* din unitățile Ministerului de Interne, punînd în centrul preocupărilor *prevenirea scurgerii de date și informații* către serviciile de spionaj sau alte cercuri reacționare interesate. În acest scop manifestă preocupare sporită pentru educarea cadrelor în spiritul *vigilenței și combativității revoluționare*, sprijinind concret comandanții pe linia măsurilor politico-organizatorice ce trebuie luate. Totodată, acționează cu fermitate pe linia respectării de către toate cadrele a Legii nr. 23/1971, a H.C.M. nr. 18 și 19/1972, precum și a ordinelor ministrului de interne care reglementează modul de lucru cu documentele secrete și relațiile cu cetățenii străini, în vederea înțelegerii unitare și aplicării în practică a prevederilor acestora. Împreună cu comandanții sau alte cadre controlează, periodic, în toate compartimentele și la toate nivelurile din subordinea comandanților, activitatea pe linia apărării secretului de stat, modul de compartimentare și conspirare a muncii, stabilind de comun acord măsuri eficiente pentru înlăturarea deficiențelor. Înformează, de asemenea, sistematic pe comandanții de unități și pe secretarii comitetelor de partid (locuitorii politici) din unitățile asigurate contrainformativ cu privire la premisele care pot genera evenimente deosebite sau la faptele petrecute care afectează capacitatea de luptă și propun măsuri de remediere a deficiențelor semnalate.

Este un fapt incontestabil că, datorită acțiunilor și măsurilor întreprinse de comandanți și ceilalți factori de răspundere din unități, s-a accentuat grija pentru lucrul cu documentele secrete, compartimentarea și secretizarea muncii, a crescut răspunderea cadrelor pentru respectarea legilor și ordinelor de muncă. Dar, deși s-au obținut rezultate pozitive în acest domeniu, continuă și în prezent să se manifeste neajunsuri, se mai săvîrșesc abateri. Practica muncii, controalele și testele efectuate au scos în evidență unele neajunsuri cum ar fi :

1. Existența unor abateri de la normele legale și ordinele ministrului de interne privind lucrul cu documentele secrete, astfel :

- diferite documente elaborate — planuri de muncă, note de analiză, situații statistice etc. — deși conțin date cu caracter secret, nu sînt clasificate în raport cu conținutul lor ;

- unele cadre manifestă ușurință și superficialitate în muncă fapt care, uneori, duce la pierderea sau distrugerea unor documente cu caracter secret ;

- nu se respectă întru totul prevederile art. 30 din Ordinul ministrului de interne nr. 0150/1972 privind manipularea documentelor secrete, predîndu-se și primîndu-se documente fără semnătură ;

- există încă neajunsuri pe linia multiplicării documentelor secrete, folosirii mijloacelor de multiplicare și a transportului documentelor secrete.

Edificator în acest sens este următorul exemplu : în luna iulie 1982, cetățeanul „C.N.” s-a prezentat la conducerea unei securități județene pentru a preda mai multe materiale „strict-secrete”, printre care rapoarte de investigații, note informative și diferite însemnări privind modul de instruire a rețelei informative, aparținînd fostului locotenent major „N.V.”. Despre modul cum a intrat în posesia acelor documente, sus-numita a relatat că trăia în concubinaj cu ofițerul și că acesta a uitat la locuința ei mapa cu documentele respective. Fiind întrebat asupra acestui aspect, ofițerul, inițial, a negat că și-ar fi uitat la „C.N.” mapa cu documente, afirmînd că respectiva le-a sustras cu prilejul unei vizite pe care i-a făcut-o la birou.

Verificările ulterioare, efectuate de conducerea securității județene împreună cu ofițerul de contrainformații militare, au scos în evidență grave abateri săvîrșite de fostul locotenent major „N.V.” pe linia lucrului cu documentele secrete. Astfel, desfășurîndu-și activitatea într-un oraș de pe raza de responsabilitate a județului, unde își avea și biroul de lucru, ofițerul, profitînd de faptul că nu putea fi în permanență controlat, permitea concubinei sale să-l viziteze la birou, chiar în timp ce lucra cu documente secrete. Numita „C.N.”, după intrarea în posesia documentelor respective, a încercat să-l șantajeze pe ofițer în ideea unei căsătorii. Văzînd însă că acesta este pe cale de a o părăsi, s-a hotărît să se răzbune pe el, predînd documentele conducerii securității județene, dar tot atît de bine ar fi putut preda aceste documente unor persoane interesate, aducînd în acest fel prejudicii deosebit de grave securității statului.

Neglijențe în păstrarea și asigurarea documentelor secrete au manifestat și alte cadre care, la terminarea programului, au plecat, lăsând fișetele descuiate sau chiar documente secrete pe masa de lucru. În alte cazuri, unele cadre au folosit agende pentru sarcinile zilnice și însemnări care nu erau luate în evidență, au predat între ei documente fără semnătură, cauze care au favorizat pierderea, rătăcirea ori distrugerea unor astfel de materiale.

2. Unele cadre manifestă atitudine de pălăvrăgeală și lăudăroșenie, desconspiră, față de membrii de familie sau alte persoane din cercul apropiat de relații, date secrete privind activitatea lor profesională.

De exemplu, un cadru de la o unitate teritorială a relatat unei gestionare cu care se afla în relații apropiate despre un obiectiv pe care îl avea în lucru, desconspirând măsurile luate pentru urmărirea informativă a acestuia. Într-o altă împrejurare, aflându-se împreună cu o cunoștință la un bar, ofițerul s-a deplasat la o masă ocupată de un cetățean, cărui i-a înmănat o sumă de bani, după care s-a înapoiat, explicându-i acesteia că persoana respectivă era informatorul său și l-a recompensat cu suma de 500 lei, ca urmare a rezolvării corespunzătoare a unor sarcini. Un alt cadru obișnuia să relateze soției sale despre cazurile aflate în lucru și măsurile concrete pe care le lua, scoțându-și în evidență „importanța și competența profesională”. Soția sa, convinsă de argumentele soțului, povestea colegilor de birou aspectele respective, lăudându-și soțul ca fiind „cel mai bun polițist”.

3. Nereguli se constată și pe linia compartimentării și secretizării muncii.

Slaba vigilență și responsabilitate ale unor cadre, privind asigurarea și respectarea principiilor de muncă în timpul atribuțiilor de serviciu, au dus de multe ori la desconspirarea unor acțiuni ale Ministerului de Interne, la divulgarea unor date sau informații cu caracter secret.

Astfel, sînt cazuri cînd unele cadre ale Ministerului de Interne sînt căutate în mod repetat de către persoane din rețeaua informativă la sediile organelor sau la domiciliu pentru întîlniri ori pentru predarea unor materiale informative, fapte ce duc la desconspirări față de colegi, vecini sau alte persoane. Tot pe linia lucrului cu rețeaua informativă,

recent au fost verificate două reclamații din care rezulta că un ofițer obișnuia să se împrumute cu bani de la informatorii din legătură. În momentul verificării, ofițerul respectiv avea deja o datorie de peste 25.000 lei la mai multe persoane din rețeaua informativă și amîna de cîteva luni restituirea lor. Este ușor de presupus modul în care ofițerul mai putea rezolva sarcinile profesionale cu acele persoane.

Un alt exemplu este acela al locotenentului „T.I.“, care își desfășura activitatea într-un P.C.T.F. Acesta obișnuia să primească bunuri de la cetățenii străini care tranzitau prin punct și, ca urmare, manifesta lipsă de vigilență la controlul efectuat. Această atitudine a fost sesizată și studiată de comerciantul străin „KARLOS“, care, apropiindu-se treptat de ofițer, concomitent cu oferirea unui „cadou“, a propus ofițerului să se întâlnească în afara cadrului oficial. Sesizată de această situație, conducerea securității, împreună cu ofițerul de contrainformații militare, a organizat un control asupra autoturismului acestuia la ieșirea din tură, descoperind mai multe pachete cu cafea, țigări „Kent“ și alte obiecte primite de la străini. Măsura luată asupra ofițerului a fost fermă și, în același timp, abaterea sa a făcut obiectul prelucrării cu întregul efectiv de la acel P.C.T.F., desprinzîndu-se concluziile și învățămintele necesare. În ce-l privește pe „KARLOS“, acesta intenționa să obțină dovezi pentru un articol la o revistă occidentală în care să demonstreze așa-zisa corupție a unor cadre de la P.C.T.F. Dorea să se răzbune pentru că, la una din călătoriile sale, i-au fost reținute, la ieșirea din țară, obiecte pe care intenționa să le scoată fraudulos.

4. Carențele care continuă să mai existe în educația unor cadre, precum și preocuparea sporadică a unor factori de comandă pentru înlăturarea acestora, au făcut ca unele cadre sau membri de familie să stabilească relații neoficiale cu cetățeni străini, creînd, astfel, premise pentru dibulgarea de date secrete ori angajarea lor la activități ilicite.

De exemplu, un ofițer de la o unitate a Ministerului de Interne primea vizita la domiciliu a unui cetățean străin care îi aducea pachete de la un cunoscut al său rămas ilegal în străinătate. Fiind sesizată conducerea unității de către organele de contrainformații militare, această așa-zisa corupție a unor cadre de la P.C.T.F. Dorea să se răzbune pentru că, la una din călătoriile sale, i-au fost reținute, la ieșirea din țară, obiecte pe care intenționa să le scoată fraudulos.

Există cazuri cînd unii membri de familie ai cadrelor, contrar recomandărilor făcute cu prilejul pregătirilor contrainformative sau prelucrării unor acte normative, au stabilit relații neoficiale cu cetățeni străini, unii dintre aceștia suspecti de spionaj. Sînt, de asemenea, cunoscute situațiile unor fiice de cadre, care, ademenite de diverși „curtezani” străini, au intenționat să se căsătorească cu aceștia. În categoria acestor genuri de abateri trebuie amintită și ușurința cu care unele cadre sau membri de familie își aleg anturajul cu persoane suspecte, dușmănoase, certate cu legea, sau care, la rîndul lor, sînt în relații de afaceri cu străini dubioși. Au fost și situații cînd fii și fiice de cadre, sub influența unor astfel de elemente, au cerut emigrarea din țară sau au comis infracțiuni ș.a.

Este lesne de înțeles că asemenea fisuri care mai există în activitatea și comportarea unor cadre ori ale membrilor lor de familie pot fi exploatare de către elementele ostile și constituie totodată căi posibile de scurgere a informațiilor din unitățile Ministerului de Interne.

Între cauzele principale care generează asemenea abateri se numără, fără îndoială, și lipsa de experiență a unor cadre dar și faptul că acestea nu sînt sprijinite suficient pe linia autoapărării, de către cadrele cu funcții de conducere care nu controlează sau trag la răspundere pe cei ce le comit, neluînd totdeauna măsuri asupra vinovaților în raport cu gravitatea faptelor.

Din toate acestea se desprinde concluzia că, potrivit cerințelor legale și instrucțiunilor de muncă, factorii care concurează la organizarea măsurilor de apărare a secretului de stat trebuie să acționeze conjugat, să militeze pentru a se crea o opinie puternică împotriva oricăror abateri și să asigure o participare activă, conștientă, a fiecărui cadru la însușirea și aplicarea întocmai a măsurilor de apărare și protecție a secretului de stat. Se impune, de asemenea, să se acționeze cu toată consecvența pentru combaterea pălăvrăgelii și lăudăroșeniei, fapte deosebit de periculoase pentru activitatea noastră, deoarece, se știe că munca preventivă este incomparabil mai ușor de îndeplinit decît cea de înlăturare a unor urmări negative.

De asemenea, trebuie să se manifeste preocupare constantă pentru pregătirea și educarea cadrelor, înarmarea lor cu acele cunoștințe și calități care să-i facă apți în orice moment să contracareze acțiunile elementelor ostile, să sesizeze oportun faptele și fenomenele care ar putea favoriza scurgerea de informații din aparatul Ministerului de Interne.

Maior Emil CHICINAS
Căpitan Constantin AIOANEI

Unele aspecte privind procesul de raționalizare a datelor și informațiilor din cartoteca generală documentară

Cartoteca generală documentară constituie principalul mijloc al sistemului evidențelor de securitate, pe care organele informativ-operative le folosesc pentru **cunoașterea, prevenirea și neutralizarea** acțiunilor puse la cale de serviciile de spionaj și elementele ostile din interior și exterior.

Înființată odată cu organele de securitate, cartoteca generală documentară a **înregistrat în mod sistematic**, atât pe plan local (la nivelul securităților județene) cât și central (la nivelul Centrului de informatică și documentare), **un volum apreciabil de date și informații utile muncii de securitate**, fiind, în prezent, singura evidență care cuprinde **toate categoriile de persoane ce prezintă interes pentru organele noastre**. Modul de organizare a cartotecii permite organelor de securitate ca, în procesul elucidării informațiilor, să poată valorifica date și informații obținute în perioadele anterioare, asigurând în acest fel continuitatea în munca de cunoaștere și prevenire.

Volumul foarte mare de date acumulat în timp în cartotecă, în special pe plan central, a făcut ca în condițiile funcționării acesteia în sistem manual să prezinte unele limite sub aspectul valorificării datelor în procesul muncii, respectiv: **imposibilitatea obținerii unor indicatori sintetici privind structura categoriilor de persoane ce prezintă interes pentru organele de securitate, a unor categorii de persoane care întrunesc cumulativ mai multe caracteristici (au aceleași antecedente politice reacționare, relativ aceeași vîrstă și sînt domiciliate în aceeași localitate sau zonă etc.)**; o relativă lipsă de operativitate în obținerea răspunsurilor la cererile de verificare; existența unor mari dificultăți în actualizarea datelor în condițiile schimbărilor cu o mare frecvență a unor elemente de identificare (nume, adresă, loc de muncă etc.), sînt numai cîteva din considerentele care au justificat hotărîrea de a realiza un sistem informatic (cu prelucrare automată) în acest domeniu.

Introducerea pe calculator a datelor din cartotecă, în forma în care ele se găseau, nu ar fi fost justificată deoarece unele categorii de persoane, introduse în cartotecă în perioadele anterioare, nu mai prezintă interes pentru organele de securitate, iar la o parte importantă datele de identificare și informațiile operative nu sînt cele reale, fie datorită unor erori, fie datorită modificărilor lor în timp. Cele de mai sus se datoresc faptului că pe toată perioada

funcționării cartotecii (peste 30 de ani) nu s-au efectuat actualizări de date (schimbări de nume, prenume, domiciliu, loc de muncă etc.) și nici confruntări privind corectitudinea datelor introduse în decursul timpului, atât ca date de identificare cât și ca esență a informațiilor. La cele de mai sus se mai adaugă faptul că o parte destul de însemnată din fișele ce alcătuiau cartoteca conțineau date foarte sumare despre persoanele la care se refereau, insuficiente pentru identificarea și individualizarea persoanelor respective.

Pentru a evita introducerea în prelucrare automată atât a datelor ce nu mai prezintă interes cât și a celor eronate, a devenit necesară **realizarea unui proces de raționalizare a datelor din cartotecă**. Acest proces ar fi fost necesar chiar și în situația menținerii cartotecii în sistem manual; cu atât mai mult, în condițiile prelucrării automate el se dovedește absolut indispensabil.

În aceste condiții, procesul de raționalizare a datelor din cartoteca generală documentară presupune în principal următoarele activități de bază:

- separarea fișelor cu valoare operativă de cele ce nu mai prezintă interes (atât din punct de vedere al esenței informațiilor cât și al faptului că nu conțin datele minime necesare identificării persoanelor la care se referă) și, în consecință, crearea unei cartoteci de lucru (activă) din care se furnizează relații în mod curent, precum și a uneia pasive în care să se efectueze verificări doar la solicitarea expresă a aparatului informativ-operativ;

- confruntarea conținutului fișelor trecute în cartoteca pasivă cu datele din documentele de arhivă operativă pentru a se hotări asupra menținerii fișei în cartoteca pasivă sau — în cazul unor elemente care modifică conținutul esenței ori completează unele elemente de identificare — să se treacă fișa în cartoteca activă;

- efectuarea unor activități combinate de identificare a persoanelor despre care se dețin date minime de individualizare, dar care figurează că au avut grade sau funcții în partide și organizații reacționare;

- efectuarea unor verificări în evidențele populației locale, iar în cazuri speciale în evidența centrală (pe țară), a persoanelor ale căror fișe au rămas în cartoteca activă; completarea corectă a tuturor datelor pentru a le face corespunzătoare introducerii lor pe calculator.

În procesul separării fișelor în cartoteca centrală, pe baza propunerilor unităților teritoriale pentru cartoteca pasivă, se efectuează **analiza conținutului fiecărei fișe de la securitățile județene, prin confruntarea acestuia cu conținutul fișei (fișelor) deținute pe plan central despre fiecare persoană**. Dacă s-au produs erori, ori dacă o persoană figurează cu fonduri arhivistice și la alte unități decât cea care a propus-o pentru cartoteca pasivă, **se completează informațiile respective și apoi se modifică destinația prin comunicarea de trecere în cartoteca activă**.

Ca organisme de lucru funcționează o **comisie centrală de raționalizare**, iar la nivelul fiecărei securități județene câte o **comisie de raționalizare**. Comisia centrală a analizat și propus spre aprobare **principii și reguli privind desfășurarea practică a raționalizării**. La rîndul lor, comisi-

ile locale au analizat și hotărît în toate situațiile în care nu s-au întrunit condițiile aplicării principiilor stabilite de comisia centrală, ori atunci cînd s-au constatat nepotriviri între fișele de evidență și documentele de arhivă. Au analizat, de asemenea, fiecare persoană care a făcut obiectul cercetării ori urmăririi penale, urmăririi informative ori supravegherii informative, iar acțiunile respective au încetat ca urmare a faptului că suspiciunile nu s-au confirmat, au fost săvîrșite fapte de mică importanță, ori manifestările s-au datorat unor nemulțumiri personale. În spiritul art. 22 al. c. din Ordinul ministrului de interne nr. 001050/1977, ele au hotărît care persoane să fie scoase din cartotecă.

Acțiunea de analizare a tuturor persoanelor din cartotecile de pe plan local și separarea lor în cele două cartoteci (activă și pasivă), precum și de consultare a materialelor din arhivă pentru persoanele trecute în cartoteca pasivă, este în general terminată. Există însă și inspec-torate la care s-au înregistrat rămî-neri în urmă din acest punct de vedere. La unele din acestea cum sînt Brașov, Cluj, Constanța, rămîinerile în urmă au unele justificări datorită volumului mare de date conținute în cartotecile lor. La altele însă, ca Bacău, Bistrița-Năsăud, Covasna, Gorj, Ialomița, Mureș și Vaslui, justificările sînt de natură subiectivă.

La Centrul de informatică și documentare, acțiunea de separare a fișelor în cartoteca activă și pasivă se apropie de sfîrșit (se va termina

către finele trimestrului III/1983) datorită, însă, volumului mare de muncă, datele din fișele trecute în cartoteca pasivă, aparținînd aparatului central, I.M.B. — Securitate, și persoanele introduse în cartotecă în urma unor prelucrări de arhivă, nu au fost confruntate cu conținutul documentelor de arhivă, decît la o literă. Această acțiune se va continua în ritm mai rapid după terminarea activităților de separare a fișelor din cartoteca centrală activă și pasivă, urmînd a fi terminată pînă la finele sem. I/1984.

Din enumerarea activităților de mai sus, rezultă că una din cele mai grele operațiuni ce mai este de executat în procesul raționalizării o reprezintă **acțiunea de identificare a persoanelor cu prilejul căreia se corectează datele eronate, se actualizează cele care au suferit modificări** (domiciliu, loc de muncă, profesie etc.) și **se stabilește** dacă persoana mai este în viață, dacă este plecată din țară (legal sau ilegal).

Identificarea persoanelor s-a făcut și se face, în principal, prin verificări în evidențele de populație de pe plan local și central și în registrele de nașcuți. Verificările în evidențele menționate au fost executate de către cadrele de la birourile de informatică și documentare, organele operative aducîndu-și contribuția în cazul persoanelor ce au rămas neidentificate în evidențele menționate. Conform etapizărilor stabilite în desfășurarea activități-

lor ce compun raționalizarea, acțiunea de identificare a persoanelor este, de asemenea, în fază de finalizare. Rămîneri în urmă la această activitate au inspectoratele Bihor, Călărași, Ialomița, Mehedinți, Teleorman și Vaslui.

Ca urmare a acțiunii de identificare, la un număr important de persoane care au fișe în cartotecă li s-au completat datele de identificare ce lipseau ori li s-au modificat cele ce erau eronate, ajungîndu-se în acest fel ca aceste fișe, în momentul de față, să reprezinte persoane. De asemenea, la un număr important de persoane li s-au actualizat datele ce au suferit modificări din momentul introducerii în cartotecă (domiciliu, loc de muncă, profesie, studii etc.). Trebuie însă subliniat că, datorită erorilor ce s-au produs la introducerea persoanelor în cartotecă în privința principalelor date de identificare și individualizare (nume, prenume, data și locul nașterii și prenumele părinților), numărul persoanelor ce nu pot fi identificate prin verificări în evidențele de populație și registrele de nașcuți este mare, depășind în momentul de față o sută de mii.

Este de menționat că o parte foarte importantă din persoanele care nu se identifică au constituit obiectul urmăririi ori supravegherii informative sau au făcut parte din rețeaua informativă, iar concluzia care se desprinde din faptul că nu figurează în evidențele de populație este că au fost introduse în cartotecă cu date eronate.

Pentru clarificarea lor este necesară o preocupare susținută a compartimentelor informativ-operative, care au avut în preocupări aceste persoane și deci le-au introdus cu date eronate în evidențe, și o conlucrare adecvată a acestora cu compartimentele de informatică și documentare în vederea folosirii tuturor datelor din evidență și arhivă care ar putea contribui la clarificarea cazurilor respective.

Pentru a evita să se mai producă asemenea situații, conducerea Departamentului Securității Statului a dispus ca toate persoanele ce se introduc în evidențele de securitate să fie mai întii verificate și identificate în evidențele de populație. Semnalăm însă faptul că și după intrarea în vigoare a acestui ordin s-au mai depistat cazuri, este adevărat puține ca număr, cînd s-au introdus în evidențe persoane cu date eronate, ceea ce poate duce la concluzia că ordinul nu se aplică întocmai.

O altă activitate ce se desfășoară în cadrul procesului de raționalizare la care trebuie să contribuie în mod necondiționat compartimentele informativ-operative — în special cele pe profil de informații interne — este cea privind identificarea persoanelor care în cartotecă figurează că au deținut grade sau funcții în partide sau organizații reacționare, dar care în fișele de evidență nu au datele minime necesare individualizării (respectiv nume, prenume, data și locul nașterii).

Există în prezent peste 2.500 astfel de cazuri care nu au fost încă so-

luționate și pentru clarificarea căror trebuie să se acționeze cu mai multă operativitate. Din cazurile soluționate pînă în prezent a rezultat că o bună parte dintre persoanele respective figurează cu date complete în cartotecile altor inspectorate județene sau în cartoteca centrală, dar nu trebuie neglijat faptul că se identifică și persoane care pînă în prezent nu au făcut obiectul preocupărilor organelor de securitate, deși în conformitate cu prevederile programelor de măsuri, ale ordinelor și reglementărilor actuale, ele trebuiau supravegheate informativ.

Procesul de raționalizare trebuie încheiat de urgență pentru a se putea concentra forțele către activitatea de introducere a datelor în prelucrarea automată, astfel ca întreg sistemul cartotecii generale documentare să fie introdus pe calculator pînă la finele anului 1985.

Comisia centrală și comisiile de la securitățile județene, care vor continua să ființeze pînă la finalizarea sistemului, trebuie să-și intensifice activitățile pentru elucidarea tuturor cazurilor ce cad în competența lor de soluționare. În acest scop, este necesar ca șefii securităților județene și ceilalți factori de decizie din toate unitățile informativ-operative să dispună măsuri, să analizeze și să controleze modul cum

se desfășoară activitatea în cadrul unității, dacă aceasta este în graficul stabilit și dacă prin activitățile proprii nu se perturbă ritmul de realizare a acestui sistem foarte complex.

Este cunoscut faptul că a fost realizată și dată în exploatare (deocamdată experimental) o bază de date de securitate (BDSC), exploatabilă și prin terminalele instalate la unitățile centrale de securitate și care cuprinde date privind: persoanele din „atenția“ organelor de securitate; persoanele plecate — legal sau ilegal — din țară; persoanele din cartotecă al căror nume începe cu una din literele A, B, E. Această bază urmează să fie completată cu date despre persoanele al căror nume începe cu una din celelalte litere ale alfabetului.

Grăbirea procesului de implementare a datelor din cartoteca generală documentară de securitate va face posibilă în viitor trecerea la teleprelucrare și de către securitățile județene (acțiune ce se va corobora și cu unele măsuri tehnice pe plan național), dar acțiunea este condiționată în primul rînd de terminarea în timp util atît a raționalizării cît și a sistemului.

Maior Teodor BOGDAN
Colonel Mihai ANDRONIC

SPERANȚE SPULBERATE

În ultima vreme a devenit ceva obișnuit să recepționăm tot felul de „S.O.S.”-uri, dar nu din cosmos sau din cine știe ce domeniu de activitate, ci de aici de pe pământ, în special de la unii „clienți” pe care, în decursul timpului, ne-am străduit să-i prevenim asupra pericolului la care se expun în situația în care își vor părăsi patria, familia, neamul, în căutarea așa-zisei „fericiri” peste mări și țări. Dar s-au primit și „semnale” care, descifrate, reprezentau „bunăvoința” unor cetățeni străini de a vizita România cu gândul de a „ajuta” pe ici pe colo niscăiva „personalități” care, eludând căile legale, să plece pe furiș din țară în noaptea străinătății... De obicei aceștia acționau în complicitate cu tot felul de transfugi care, ajungând șomeri, nu aveau cu ce să trăiască și... la ce nu te împing foamea și conștiința scoasă la mezat? !...

...Așa s-a întâmplat în septembrie 1982, când s-au recepționat „semnale” despre intenția unor transfugi români de pe raza județelor Timiș, Caraș-Severin și Arad, de a veni clandestin în țară (din birlogul de pripas de la „Latina” — Italia), ca să scoată pe aceeași cale rude și cunoștințe apropiate, căpetenie fiind „Popescu Ion”, fost ofițer la o unitate de grăniceri, trecut în rezervă în anul 1980. În acțiunea lor, aceștia preconizau să comită acte de teroare cu armament procurat în Italia.

Este lesne de înțeles că asemenea informații au pus în stare de alertă securitățile județene Timiș, Caraș-Severin și Arad — unde cei în cauză aveau rude —, luându-se un complex de măsuri de așa manieră încât să se formeze o „plasă” prin care să nu se poată trece. Măsurile vizau: identificarea tuturor rudelor și cunoștințelor fugarilor semnalati; intensificarea muncii informativ-operative în rîndul acestora; schimbul operativ de informații între securitățile menționate; conlucrarea permanentă cu forțele cooperante la paza și apărarea frontierei de stat, în special în cele două zone, respectiv Moldova Nouă din județul Caraș-Severin și județul Timiș, pe unde urmau să revină cei în cauză.

A fost nevoie de o activitate asiduă pentru a corobora diferite informații existente în alte cazuri, iar pe baza experienței acumulate s-a trecut la identificarea legăturilor din rîndul cetățenilor străini, întrucît în ultimul timp tot mai mulți dintre aceștia au fost implicați în astfel de cazuri.

Cum s-ar spune, „leasa“ era pusă, iar „vadul“ aranjat în așteptarea peștelui cel „mare“. Dar pentru că „socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din tîrg“, încercam să gîndim și alte ipoteze și măsuri, mai cu seamă că trecuse o lună și jumătate și nu se mișca nimic.

Între timp, alte evenimente, alți infractori — fără nici o legătură cu informația noastră — astfel încît, cel puțin în acest caz, părea să avem cîteva clipe de liniște. „Liniștea“ însă s-a destrămat definitiv odată cu informația potrivit căreia doi cetățeni italieni — Scarpelli Giuseppe și Nassato Valentina (ultima de origine română) — aflîndu-se ca turiști în Timișoara, organizaseră scoaterea ilegală din țară a cinci persoane. Pentru a nu se rata acțiunea în cauză, s-a organizat reținerea în flagrant a acestora în ideea de a descifra și alte informații neelucidate pînă atunci. Dar „peștișorii“ tăceau, iar tăcerea lor s-a prelungit pînă în decembrie 1982 cînd un ofițer de securitate a raportat: „doi indivizi neidentificați trecuseră ilegal frontiera de stat din Iugoslavia în țara noastră...“.

...Analizînd scrupulos noianul de informații ce se refereau la cazul în speță, coroborîndu-le, completîndu-le și verificîndu-le cu atenție, s-a selecționat un cerc de suspecti și de legături ale acestora. În cercul de suspecti a fost inclusă și numita Eva H., în vîrstă de 36 ani, fost conducător auto, pensionată pe caz de boală, domiciliată în municipiul Timișoara. Reperul de la care am pornit l-a constituit modul în care respectiva se pregătea să plece în Italia la concubinul său, un cunoscut transfug, care nu figura, însă, în informația de bază. Cea în cauză nu depusese nici un fel de acte pentru plecare — nici nu s-a interesat de acest lucru — dar și-a exprimat, față de mai multe surse, încrederea că va ajunge pe pămîntul însoțit al „cetății eterne“.

Firește, s-a apelat și la sprijinul mijloacelor speciale dar, concomitent, o sursă din anturajul intim al suspectei ne-a dezlegat enigma: Eva H. îi confiasse că „salvatorul“ său din Italia (concubinul) se afla în... Topolovățul Mare, ascuns la părinții săi. Informația, după cum era de așteptat, a venit la timp și ca o „bombă“.

Evoluția acțiunii a fost menținută în ofensivă continuă. Supravegherea imobilului din Topolovățul Mare, încadrarea informativă a celor ce puteau lua legătura cu transfugul și rudele sale, toate realizate în condiții de asigurare a conspirativității, s-au suprapus și s-au completat cu o descindere în locul în care se afla „musafirul“ nepoftit. Printr-o legendă plauzibilă, echipa operativă care a acționat a reușit să pătrundă în ascunzătoarea transfugului. Odată cu reținerea acestui infractor — chiar de la primele cercetări — s-a ajuns și la cel de al doilea. Ei erau cei care reveniseră fraudulos în țară!

...Obligațiile muncii, curiozitatea profesională, dorința de a afla cât mai multe date ne-au determinat să extindem evantaiul cercetărilor pe frontul deja format. Așadar, cine erau infractorii?

Primul dintre ei, Florian C. (31 de ani), se remarcase în Timișoara ca o persoană cu comportări dubioase. Devenise, la un moment dat, un cunoscut afacerist, o legătură apropiată a unor traficanți de metale prețioase și mijloace de plată străine de la care a obținut diverse cantități de aur și valută. În iulie 1982, aflindu-se cu concubina sa pe litoralul Mării Negre, a încercat să treacă fraudulos în R. P. Bulgaria, avînd asupra sa suma de 700 dolari. Surprins, a reușit să dispară, iar de frica consecințelor penale, după puțin timp a ajuns fraudulos în lagărul din „Latina“, nu însă înainte de a plăti unor complici suma de 100.000 lei.

Cel de al doilea, Gavril N. (27 de ani), fost mecanic agricol la I.A.S. Uivar, județul Timiș, a ajuns și el tot pe căi ilegale în același lagăr. La reținerea acestuia, grupa operativă a avut surpriza ca respectivul să nu se supună, încercînd să atace pe ofițer cu cuțitul. A fost însă imobilizat.

Cunoscîndu-se în lagărul de la „Latina“, sus-numiții, la cererea altor transfugi, s-au înțeles să scoată ilegal din țară diverse persoane, ajungînd la concluzia că afacerea era deosebit de rentabilă. Hotărîrea au luat-o și ca urmare a faptului că primul reușise să-și facă mai multe relații, în special în rîndul unor cetățeni italieni dispuși să asigure transportul dintre lagăr și frontiera cu țara noastră și invers, iar cel de al doilea, cunoscînd bine zona de frontieră româno-iugoslavă, a asigurat reușita trecerii ilegale.

De data aceasta, într-adevăr, existau posibilități palpabile pentru obținerea de noi date în acțiune...

Pe celălalt „front“ — al Aradului —, pe măsură ce se obțineau tot felul de date despre unele persoane cu preocupări dubioase, lupta se ascutea îndeosebi pentru obținerea de informații referitoare la fugarii deja localizați. Și iată că din fluxul de informații s-au desprins cîteva din care rezulta că la domiciliul soției fugarului Ioan din strada Aurel Vlaicu, se ascundea un „musafir“ nepoftit.

Era vorba de fugarul Mihai L. (23 de ani), din Bacău, care, mergînd să lucreze pe un șantier în Timișoara, în anul 1981 a trecut fraudulos frontiera, peregrinînd prin mai multe țări și lagăre din Occident. În anul 1982, fiind nevoit să trăiască în cel de la „Latina“, printre alți fugari l-a întîlnit și pe fostul său comandant, „Popescu Ion“. Cînd l-a văzut, „Popescu Ion“ parcă a dat peste Dumnezeu:

— Mihai, îți fac o mărturisire... Și eu aș dori să merg ilegal în țară cu ceilalți prieteni ca să ne „furăm“ nevestele, dar, cum știi cine am fost, dacă vom fi prinși, pedeapsa va fi deosebit de grea...

Și n-a fost nevoie de prea multă persuasiune pentru ca Mihai L. să accepte oferta peștelui cel „mare“ (a fostului său comandant), pre-

cum și a altor fugari — inclusiv a unui cetățean italian declarat indezirabil — ca să preia „comanda” acțiunii de scoatere ilegală din țară a soțiilor acestora și a prietenei italianului...

Și astfel, rocada avînd loc, în „plasă” a căzut Mihai L. et comp., — „fericiții” din „cetatea eternă”. Se înțelege că toate persoanele implicate au fost trase la răspundere potrivit gravității faptelor comise, planurile acestora fiind spulberate...

★

Analiza complexă a cazului prezentat a pus în evidență următoarele elemente și concluzii utile:

● în special în lagărul din Latina s-a creat o adevărată rețea de transfugi cu preocupări de a reveni în țară, pe căi ilegale, pentru a-și scoate, în același mod, rudele și relațiile apropiate. Aceștia sînt sprijiniți direct de unii cetățeni străini (de regulă italieni) prin intermedierea unor mesaje și aducerea lor în țară;

● cinci dintre transfugii reveniți în 1982 pe căi frauduloase satisfăcuseră serviciul militar în subunitățile de grăniceri din zona frontierei cu R. S. F. Iugoslavia și s-au angajat în astfel de acțiuni, cunoscînd topografia terenului;

● unele persoane cercetate pentru diverse infracțiuni încearcă, de regulă, să scape de executarea pedepselor, trecînd fraudulos frontiera.

Față de această situație se impun ca măsuri:

- a) cunoașterea și stăpînirea situației operative;
- b) supravegherea informativă continuă a rudelor fugarilor pentru a obține din timp informații despre preocupările lor, inclusiv depistarea fugarilor la sosirea ilegală a acestora în țară;
- c) efectuarea de percheziții secrete la domiciliile din țară ale unor transfugi și ale unor rude apropiate ale acestora. Cu prilejul unor acțiuni de acest gen, s-au descoperit mesaje ale fugarilor către rudele lor, aduse pe căi ilegale, iar în cazul lui Gavril N. s-a descoperit o schiță detaliată cu dispozitivele de pază într-un sector de frontieră în vederea utilizării ei la scoaterea unor persoane din județele Arad și Bihor;
- d) coordonarea directă de către serviciul de linie a măsurilor întreprinse și conlucrarea eficientă între inspectoratele județene, îndeosebi cînd informațiile vizează persoane ori transfugi din diferite zone. Deși din acest punct de vedere în ultimii ani s-au obținut rezultate bune, sîntem convinși că se poate face mai mult...

Colonel Aurelian MORTOIU

Locotenent-colonel Gheorghe PREOTEASA

Locotenent-colonel Gavril ONICEAG

Partea nevăzută a pașaportului

Organele de securitate s-au confruntat și se confruntă cu acțiuni de dezordine preconizate ori întreprinse de unele persoane înapoiate, care, sub influența propagandei ostile desfășurate din străinătate, în special prin intermediul postului de radio „Europa liberă“, acționează în mod anarhic pentru obținerea aprobării de plecare definitivă din țară.

În ultima perioadă de timp, în rîndul persoanelor din această categorie, care au obținut pașapoarte, a apărut o serie de elemente, cărora — așa cum era și de așteptat — nu li se acordă vize de intrare în statele capitaliste unde au solicitat să se stabilească, fapt ce demonstrează încă o dată că propaganda exercitată de cercurile reacționare din exterior pe tema drepturilor omului nu urmărește în realitate decît scopul creării unor stări conflictuale artificiale în statele socialiste. Analiza unor asemenea situații a relevat că ele prezintă interes operativ deosebit, deoarece fiecare caz în parte permite — iar uneori chiar impune — luarea unor măsuri prompte, de propagandă antiemigraționistă, cu efecte de răsunset.

În cele ce urmează prezentăm un caz ilustrativ în acest sens.

La începutul lunii martie a.c., *Timplaru Ilie*, de 40 ani, conducător auto, fără ocupație, domiciliat în comuna Dănciulești, județul Gorj, posesor al unui pașaport de persoană fără cetățenie, a solicitat să i se acorde viză de intrare în Canada, însă a fost refuzat. Ca urmare, a mers în audiență la Ambasada Canadei din București, unde unul dintre consuli i-a explicat că nu poate fi primit sub nici un motiv pe teritoriul statului respectiv, deoarece nu

are rude de gradul I în Canada și nici nu i se poate asigura existența din lipsă de locuri de muncă disponibile. Diplomatul a rămas inflexibil deși a fost implorat să înțeleagă că viața solicitantului a luat o întorsătură neașteptată, devenind dramatică prin lipsă de perspectivă în condițiile în care nu mai are unde să plece.

În timp ce ieșea din biroul diplomatului, *Timplaru Ilie* s-a hotărît să facă greva foamei chiar în incinta

reprezentanței pentru a protesta astfel împotriva modului în care, atât de brutal, i s-a spulberat iluzia de a fi adoptat de statul canadian, unde — conform convingerilor sale formate sub influența emisiunilor postului de radio „Europa liberă” — intrarea i se păruse o pură formalitate. După ce funcționarii ambasadei l-au scos în stradă fără menajamente, *Timplaru Ilie*, trezit la realitate, a trecut la cealaltă extremă și a început să strige în gura mare: „*Hai, fraților, să vedeți adevărata față a capitaliștilor*”. În aceeași zi a mai încercat, succesiv, să-și rezolve problema vizei de intrare adresându-se ambasadelor Franței, Austriei, Italiei și Egiptului, unde, însă, i s-a răspuns în același mod.

Dar cine este *Timplaru Ilie*? Anterior el a fost reținut de două ori pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei — în anii 1977 și, respectiv, în 1980. Deși în procesul urmăririi informative s-a acționat pentru a fi influențat pozitiv, acesta s-a dovedit mereu refractar, iar în luna februarie 1981 a depus cerere de plecare definitivă din țară. Comisia guvernamentală pentru vize și pașapoarte nu a avizat cererea, deoarece motivele prezentate nu erau temeinice. Continuându-și acțiunile anarhice, sus-numitul a adresat pe căi ocolite două scrisori postului de radio „Europa liberă” difuzate în iunie 1981 și aprilie 1982. Sub pretextul că ar fi fost concediat în mod abuziv de conducerea I.U.G.T.C. — Timișoara, *Timplaru Ilie* s-a dat la comentarii denigratoare privind politica industrial-agrară a partidului nostru. Din postura de victimă, el solicita să i se aprobe plecarea definitivă în străinătate, susținând că

aceasta ar constitui unica soluție ce i-ar mai fi rămas pentru rezolvarea situației sale. Întrucît tot în același scop, la începutul anului 1982, arborase, la domiciliul său, o pancartă avînd inscripții cu conținut ostil, a fost condamnat la șase luni închisoare contravențională, conform Decretului nr. 153/1970. La 1 martie 1983 celui în cauză i s-a eliberat pașaport de persoană fără cetățenie.

Neacordarea vizei de intrare în Canada și în celelalte state ale căror ambasade le vizitase *Timplaru Ilie* a avut o influență directă și asupra elementelor din anturajul său care aveau preocupări identice, acestea sistîndu-și insistențele și renunțînd la actele anarhice la care erau predispuși. Așa s-au comportat *Popescu Ion*, de 33 ani, muncitor și *Geamănu Ștefan*, de 35 ani, merceolog, ambii condamnați în 1982, pentru acțiuni asemănătoare, la cîte 4 luni închisoare contravențională în baza Decretului nr. 153/1970, *Oprișescu Constantin*, de 63 ani, pensionar ș.a.

În situații de acest gen este necesar să acționăm operativ prin rețeaua informativă, persoane de sprijin, factori educaționali, presă, radio-televiziune și prin celelalte mijloace disponibile pentru a le face publicitate, atît în scopul descurajării elementelor predispuși să solicite plecarea definitivă din țară, cît și pentru demascarea pe bază de exemple concrete a caracterului demagogic, nociv al propagandei emigracioniste desfășurate de cercurile ostile din exterior.

Analiza efectuată în cazul de față a evidențiat că existau suficiente premise pentru determinarea lui *Timplaru Ilie* să acționeze în direcția urmărită de către noi. Ca urmare,

prin mijloacele de care dispunem, el a fost influențat să accepte publicarea unui articol pe această temă în ziarul local, ceea ce s-a și realizat la 18 martie 1983, în „Gazeta Gorjului”. Apoi, la sugestia surselor noastre, cel în cauză a expediat o scrisoare postului de radio „Europa liberă”, difuzată la 9 aprilie a.c. După ce, în introducere, *Timplaru Ilie* menționa că i s-au mai publicat anterior două scrisori la acest post, el arăta că în prezent deține pașaport dar i s-a refuzat viza de intrare în Canada, descriind pe larg cum a fost brusc și molestat de către funcționarii de la ambasada țării respective. Deși din mesajul său rezulta că nu renunță la intențiile de stabilire în străinătate, el întreba: *„Oare, când s-a semnat acel tratat de la Helsinki, în care se afirmă că omul este liber să emigreze unde vrea, nu s-a pus și problema primirii celui om în țara în care s-a hotărât să plece?... Și dacă nu... pentru ce fel de drepturi se luptă în Occident...?”*

Din informațiile obținute ulterior în mediu a rezultat că atât publica-

rea articolului respectiv, cât și difuzarea scrisorii au generat reacțiile scontate în rindul persoanelor preocupate de plecarea din țară, un număr însemnat dintre ele reducându-și implicit insistențele în privința obținerii aprobării de stabilire definitivă în străinătate, sporindu-și în schimb temerile că, după eventuala primire a pașapoartelor, ar fi posibil să nu li se acorde vize de intrare în statele unde au solicitat.

Considerăm totuși necesar să amintim că asemenea combinații se fac în baza aprobării conducerii profesionale și în cooperare cu Serviciul independent „D”.

În contextul activității desfășurate de organele de securitate pentru prevenirea oricăror fapte ce ar putea aduce atingere securității statului, avem sarcina ca și în această direcție să ne sporim și diversificăm eforturile pentru crearea unui cadru de respingere a oricăror acțiuni de natură a tulbura climatul social-politic sănătos existent în țara noastră.

Căpitan Ion COBIANU
Maior Gheorghe MIJA

BIBLIOGRAFIE

la temele pentru pregătirea de specialitate a cadrelor de securitate
(pentru convocările din anul 1983)

A. Teme comune pentru toate cadrele

Tema: Direcții și forme de acțiune prin care se încearcă din exterior influențarea negativă a anumitor medii și categorii de persoane, cu scopul creării unor stări de nemulțumire sau de tensiune.

— **NICOLAE CEAUȘESCU:** Raport la Conferința Națională a P.C.R. din 16—18 decembrie 1982, broșură, Editura politică, 1982, pag. 53—55; 66—67; Cuvîntare la ședința comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, Știința din 1 aprilie 1983.

— Ordinele ministrului de interne nr. 000875/1976; D/00120/1979 și D/00129 din 1980.

— Programul de măsuri al Departamentului Securității Statului pe anul 1983.

— Programele de măsuri „Alfa” și „Atlas”.

— Publicația „Securitatea” nr. 1/1981 pag. 3—14 și 19—22; nr. 2/1981, pag. 3—14; nr. 3/1981, pag. 19—22; nr. 1/1982, pag. 3—10 și 16—20; nr. 3/1982, pag. 5—12; nr. 1/1983, pag. 5—10; nr. 2/1983, pag. 10.

B. Teme specifice

Contrainformații militare

Tema: Contribuția subofițerilor de la posturile de miliție comunale la cunoașterea și prevenirea faptelor de natură să afecteze securitatea obiectivelor militare situate în zona localităților rurale.

— **NICOLAE CEAUȘESCU:** Raport la Conferința Națională a P.C.R. din 16—18 decembrie 1982, broșură, Editura politică, 1982, pag. 43—45; Cuvîntare la ședința activului de bază de comandă și de partid din armată, 16 septembrie 1978, Ed. politică, pag. 8—15.

— Legea nr. 23/1971, Decretul nr. 121/1978 și H.C.M. nr. 18 și 19/1972.

— Ordinele ministrului de interne nr. 000875/1976, D/00120/1979 și 00140/1981.

— Programul de măsuri al Departamentului Securității Statului pe anul 1983.

Se mai pot consulta:

— Lucrarea: „Forme, metode, mijloace de acțiune folosite și categorii de informații căutate de serviciile de spionaj și cercurile reacționare din străinătate în activitatea ostilă desfășurată împotriva Republicii Socialiste România”, Serviciul editorial și cinematografic, 1980.

— „Armata Republicii Socialiste România”, Editura militară, 1978, pag. 44—63.

— Publicația „Securitatea” nr. 2/1980, pag. 36; nr. 2/1981, pag. 3—14; nr. 3 din 1981, pag. 3—10 și 59—62; nr. 2/1982, pag. 36; nr. 4/1982, pag. 21 și nr. 2 din 1983, pag. 27.

Antiterorism

Tema : Mutații semnificative produse în anul 1982 în situația operativă antiteroristă. Sarcini și direcții de acțiune ale aparatului de securitate pentru prevenirea și combaterea oricăror fapte cu conținut terorist-diversionist pe teritoriul țării noastre.

— **NICOLAE CEAUȘESCU :** Expunere la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982, Editura politică 1982, pag. 69—76 ; Raport la Conferința Națională a P.C.R. din 16—18 decembrie 1982, Editura politică, 1982, pag. 56—68.

— Ordinul ministrului de interne nr. 001370/10 mai 1978 privind prevenirea și combaterea actelor teroriste.

— Programul de măsuri al Departamentului Securității Statului pe anul 1983.

Se mai pot consulta :

— Documente privind reprimarea terorismului internațional, Serviciul editorial și cinematografic, 1981.

— Publicația „Securitatea” nr. 1/1982, pag. 68—73 ; nr. 2/1982 pag. 49—53 ; nr. 3/1982, pag. 59—62 ; nr. 4/1982, pag. 71—72 ; nr. 1/1983, pag. 63—67 și nr. 2 din 1983, pag. 18.

Cercetări penale

Tema : Metodologia pregătirii, desfășurării și conducerii acțiunilor de avertizare și punere în dezbatere publică.

— Decretul nr. 121/1978 art. 5, pct. 1.

— Ordinele ministrului de interne nr. 000875/1976 și D/00115/1979.

— Programul de măsuri al Departamentului Securității Statului pe anul 1983.

— Lucrarea : „Organizarea și desfășurarea urmăririi informative. Acțiuni ce se întreprind în scopul prevenirii și documentării temeinice a activității elementelor urmărite”, broșură, Serviciul editorial, 1979.

— Publicația „Securitatea” nr. 1/1981, pag. 43 ; nr. 2/1981 pag. 40—52, nr. 3 din 1981, pag. 48 ; nr. 2/1982, pag. 16 și nr. 2/1983, pag. 43.

Contraspionaj — informatică

Tema : Modalități de folosire în munca de contraspionaj a informațiilor introduse pe calculator.

— **NICOLAE CEAUȘESCU :** Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale până în anul 2000, broșură, Editura politică, 1979, Expunere la deschiderea colocviului privind problemele științei conducerii societății, Editura politică, 1972.

— Ordinele ministrului de interne nr. 0691/1975 și 001050/1977.

— Programul de măsuri al Departamentului Securității Statului pe anul 1983 ;

— Lucrarea : Aspecte privind perfecționarea sistemului informațional în Ministerul de Interne, Serviciul editorial, 1977.

— Publicația „Securitatea” nr. 3/1980, pag. 43, nr. 1/1981 pag. 51, nr. 3 din 1981, pag. 51, nr. 4/1982, pag. 12, nr. 2/1983 pag. 35 și 67.

